

Lönsås

”UNDERGÖRANDE -Hälsokälla”

Bottnaryd

Även kallad Bottnaryds källa

”Den sällsammaste”

**Faktabaserad forskning över Brita Gustavsdotters
uppenbarelse 1815-1820 Högelycke, Bottnaryd**

”Tillägnat hälsosökande”

Sammanställt av

Holger Axéll

Släktforskare i Axell släkterna m ursprung i Bottnaryd

jarhlholger@gmail.com

Brita Gustavsdotters uppenbarelse ”De händelserika åren 1818-1820”

Uppdatering från 2014 års forskning

Forskningsdetaljerings **enbart** grundad på **1818/1820** års **arkiverade** händelser

Innehåll;	sid;
1a Lönsås UNDERKÄLLA	1
1b Innehåll	2
2a Förord	3
2b <u>För ”dig” som söker HELANDE och HÄLSA</u>	4
2c Begränsningar för helande	5
2d Varför källan faller i glömska – gång på gång	6
3 Britas uppenbarelse.	7
3a- 1a, 2a upplagan 1818 –Pdf	8–23
3b- Översättning- Å. Axell 1986 Pdf	24-25
3c- Tryckta skrifter, 1818–1820 Pdf	
4 Reseskildringar	
4a -Präst och Landsskapstecknare Olof Sundholm 1818/1819	26-27
4b -Prästen S. Wigelius Karlskrona 1818	28-30
4c -Redaktörens son Stockholms allmänna journal 1818 nr 40	30-31
4d -Segerman , Kvartermästare 1818-1820 + flertal vittnesmål	32–39
4e -Cederyd –Lindström Bokförläggare Bottnaryd	40
5 Vittnesbörd över helande 1818 /1820	
5a Ur Brittans uppenbarelseskrift	41–45
5b Kvartermästare Lars Segerman	46
5c Vittnesmål i koncentrat Ur Britas uppenbarelseskrift	47
5d Vittnesmål i koncentrat Ur Lars Segermans skrift	47–48
6 Bygdeforskare – Stort antal tidn. art. finns gm hembygdsföreningen	48
6a Stig Johansson- enda tidn.art. som sökt grundfakta från 1818	49
6b Major Enoc Karlsson samt mer referens material för vidare studie	50-51-52
6c H. Karlsson Högelycke 1904	53-54
6d Sv Dagbladet 1905 – Redaktör Björkman Jönk.tidning	55
7 Detaljanalys	
7a- Det ”vandrande” trädet	56
7b- Kristen Underkälla/ hednisk offerkälla?	57–59
7c- Vattenflödet? Datumöversikt 1818 samt Pdf filer;	60–62
7d- Stensättningen	63
7e- Käpparna	64
8 Den ”HELANDE KRAFTEN” – Finns den kvar	65–66
Hitta dit	
9 Referenser	67-68
Bilaga - Om den undergörande källan i Bottnaryd (tryckt 1818)	

Inledande ord. Det här forskningsarbetet har varit mycket glädjefyllt. En förmån att få djupdyka i 1818 års människors sanna verklighet. Du kommer ständigt att ställas inför samma fråga – Troét om du vill - eller förkasta det du läser. **”Han är lika ”dan” idag”** sjöng jag i min ungdom med trosviss söndagsskola tro tillsammans med Lewi Petrus- Tror du fortsatt på det? – Ja, då finns Jesus helande kraft där för dig. **Hans löften** gäller för evigt säger ju Du som är troende–Eller hur?

2 a Förord Lönsås undergörande hälsokälla-

Holger Axell

Denna uppdatering sker utifrån år **2014** genomförd detaljforskning –

I materialet kommer du att finna mina egna anteckningar med understrykningar och noteringar. Kanske du kan finna det irriterande – men se det gärna som ett snabbare sätt för dig att nå översikt och förståelse över det prioriterade innehållet- 1818 års texter kan vara svårlästa. I stället för att referera till Pdf fil eller www-sök finner du hela prioriterat införda texter som ex. **hela** Britas uppenbarelsekrift m.fl. prioriterade skrifter. På den tiden skrev man mycket mer omständligt än i dagens effektiva skrivsätt- så det gäller för dig att **”se”** prioriterat innehåll.

Förslag - Prioriterad läsning hela 2, 4b, 5cd,7d,10 - gå därefter in i detaljer enl. översikten
OBS. Allt grundad på enbart fakta från ”De märkvärdigt händelserika åren 1818-1820”

Lönsås Underkälla slutar aldrig att förundra och har väckts till liv gång på gång efter perioder av glömska. Fokus på Britas budskap erhållit direkt av Jesus, har uppenbart förminskats eller helt bortfallit visar samtliga skrifter från 1877 och fram till dags datum, varför ingen anledning funnits för **troende ”hälsosökande”** att besöka källan, då nuvarande budskap starkt kolliderar.

Förtroende fulla lokala ålders män tar upp minnesfragment med förändrad ”verklighet” i förhållande till fakta från 1818, litande på ex. skrivna artiklar från förr **utan att utreda eller sökt tillgång till 1818 års bakgrundsfakta vid ex. Kungl. bibliotekets arkiv med flera**

Uppdateringen bygger enbart på nedtecknade bevarade uppgifter från 1817 / 1820

Ur innehållet framgår att **grundförutsättningar för ”helande”** nedtecknade i Britas uppenbarelsekrift 1818 /1819-helt **bortfallit**.

Uppdateringen syftar oförminskat till att tydliggöra 1818 års förutsättningar för helande -Obs - **ordagrant oförfalskat -ord för ord**, samt;

- Underlätta för sökande att lätt hitta faktamaterial -i stället för att söka via nätet
- Tydliggöra att **Lönsås Underkälla** uppkommit enbart som **ett bevis** på att Britas budskap och varningar - **är sanna** - vilket helt bortfallit.
- **Förtydliga budskapet i koncentrat ”Tro” drick vattnet till hälsa och du ska vara frisk.**

Ur analysen framgår att;

- **Ingen** författare av publicerat skrifter /tidningar har sökt ursprungstexterna från 1818–1820, förutom Jönköpings tidnings Redaktör / känd lokal forskare C R Björkman **år 1904**.
- Ingen av betrodda lokala sakkunniga åldermän ha läst eller sökt tillgång till arkiverat material från ex Kungliga biblioteket Stockholm 1818 till 1904 utan litat på förändrade fragment ur ”folkminnen” när Lönsås Under källa efter årtionden av glömska återigen aktualiserats.
- **Ingen** tycks reflektera över författaruppgifter om att Lönsås Underkälla felaktigt sägs vara en gammal hednisk offerkälla och att detta är **-direkt- oförenligt -kolliderande med** Britas kristna budskap.
- Britas budskap och förutsättningar för helande bortfaller helt i publicerade tidningsartiklar -ex. ”Det är nog en fråga om tro” att jämföras ex med Britas inledande ord 1818 **”I Jesu Kristi namn”**- -Stort antal tidningsartiklar finns bevarade i Hembygdsföreningen för den som vill fördjupa sin kunskap.
- **För dig som söker mer fakta finns min första forskningsrapport publicerat 2014 lättillgänglig.**

Uppdateringen bygger enbart på nedtecknade bevarade / arkiverade uppgifter från 1817 /1820

Underkällan i Bottnaryd - den ”sällsammaste” ”för den hälsosökande”

1818 rådde fullt kaos i Bottnaryds trakten. Vägarna vimlade av lama, halta, lytta. Folk med gikt – utvärtes och invärtes sjukdomar. Det rådde brist på allt, övernattnings och boplatser, förnödenheter etc, berättar flertal trovärdiga tillresande i bevarade handlingar. ”De kom i tusental” från stora delar av Sverige **för att söka hälsa** vid den **Undergörande källan i Lönsås, ”och som också fann den”**. Mycket stort antal

bevarade vittnesmål beskriver hur de som halta och lytta kastade kryckorna ifrån sig och **vandrade därifrån helbrägda**. Träden runt källa vimlade av deras käppar skriver flertal vittnet som ex. Fru Zackelius Berget (medl. i den 1a Missions-kyrkan engagerad i Roparörelsen på 1840 talet och ex. kände släktforskare Åke Axell´s mormor –”i min ungdom hängde det fullt med käppar i träden”. Gamle Stig Aby Lönsås vittnar för mig om att det fanns en mängd käppar på vinden i Lönsås gård. Liksom Lönsås bo Anna Vaim,s mor som använde dem som ”blomstötter” – Vill du se dem finns ett 20 tal bevarade i Lönsås gård.

Brita Gustavsdotter Högelycke gård, (intill Lönsås Underkälla) omvittnad av lokala Bottnaryds prästen Blomberg som djupt religiös fick 1815 en uppenbarelse direkt från Jesus. En röst ”från skyn” talade till henne och önskade att hon skulle åta sig att varna alla *för det myckna farliga spritmissbruket – äktenskap i nära släktled, förändring av bibelord*. **Som BEVIS** på att hennes varningar var riktiga och **sanna** skulle en källa med **helande kraft** springa fram ” ett stycke från ditt hus- på ett bösseskotts avstånd”. Citat **”Jag ska själv göra under med källan”- ”källan är ett heligt rum”, ”Jag ska sända en av mina änglar att varje dag ljuta kraft i källan . –”Det ska bliva de blindas ögon, och många sjuklingars hälsa**. Blindfödda ska kunna stiga fram och säga - jag har fått min syn-. Sårade och sjuklingar ”jag har fått min hälsa”. Citat ur uppenbarelsen. Britas budskap från **Jesus** var klart och **tydligt hälsobringande**.

”Den som tror och dricker vattnet till hälsa han skall varda frisk”.

Bottnaryds-prästen Blomberg skrev noggrant ned hela Brittans upplevelse – lokala tryckeri medverkade i **3 upplagor 1818–1819** (bevarade i Pdf) översatt av Åke Axell **1986 Pdf** . Lokal tryckeriets ägare vittnar själv i sin tryckta upplaga- att han själv blivit botad. I Britas uppenbarelseskrift finns stort antal vittnesbörd över folk som erhållit hälsa för – gikt, eksem, invärtes sjukdomar, lama, halta, folk m talsvårigheter, förbättrad syn m.m. . Allt omvittnas av lokala Prästen Blomberg **”detta är riktigt”**. Underskrift med Bottnaryds kyrkas sigill- Flertal Präster medverkar med egna vittnesmål -se deras reseskildringar.

Allt att tillägnas dig som söker hälsa! TRO -och drick vattnet till hälsa!

Underkällan i Lönsås blev snabbt känd över stora delar av Sverige – citat ”folk kom i stora slörer” för att erhålla hälsa – **vilket också skedde”**_Mariestads veckoblad 1818- **Folkvandringen liknar uppståndelsen!**

19 juli 1818 invigs källan av en **kommunister** från Sthlm Dr. J Wetterdahl – till Hälsobrunn vid namn **Lönsås Underkälla** . Under söndagen hölls högtidlig gudstjänst med stor tillströmning av folk-

Mycket stort antal vittnesmål över besökare som funnit sin hälsa finns arkiverade i skrift Redovisas insamlade av ex Lars Segerman som vistas vid källan 5 månader 1818. Redovisas I tryckt upplaga 1820 i Pdf. Lars Segerman finns även omnämnd i Brittias uppenbarelsekrift Flertal **reseskildringar** finns nedtecknade av personer som varit på plats 1818 och omvittnar traktens kaos av tillströmmande sjuklingar **som ”alla” återfick hälsa**. Ex Prästen Wigelius, Landskaps tecknare Prästen Olof Sundholm, Redaktören för Sthlms tidningen ditsände son, resereferat i Växsjö tidning , Journalist från Jönköpings allehanda , mfl

I skriften återger Brita sin uppenbarelse med villkor för att erhålla hälsa där det centrala budskapet är att **tro på Jesus** – Citat ur skriften ---”**Den som lever i tron på Jesus ord, kraft och uppenbarelse utan uppsåt att missbruka vattnet kan begagna vattnet i Jesu Kristi namn till hälsa.**

De första ”Roparna” bevitnas tidigt funnits på plats här (omkr 1835). Nybildade Missionskyrkan likaså. Här uppträdde Lina Sandell och storsångaren Ellekke under 1860 och 70 talet.

Budskapet är tydligt–Du beträder ”**helig mark**” med välsignande änglabesök” **varje dag ” Utlovat av Jesus själv**

Att med öppet sinne- iaktta- för dig som nalkas Underkällan och söker hälsa.

Söker du hälsa gäller att du respekterar **begränsningarna enl. Britas varnande ord** över ex. **dryckenskap, samt närmar dig källan med en ”levande” tro på underkällans hälsokraft**

Undrens tid är inte förbi? För dig att tydligt bejaka.

En **kristen** värdegrundsfråga som fortsatt gäller. Eller hur?

Allt enbart baserad på **fakta från 1818–1820.**

Väl mött vid Underkällan – Se vidare pkt 9. **Finns kraften kvar**

2 c Begränsningar för att erhålla hälsa vid Lönsås underkälla

Ur uppenbarelsekriften framgår tydligt vad som gäller;

- Ingen dans och lek runt källan
- Inget lock får läggas över henne
- Ingen betalning får ske för vattnet -
- Håll vattnet rent
- Kringgärdas för att hålla kreatur borta.
- **Fördomar, vidskepelser och människodikter träda icke hit, ty källan är ett heligt rum**
- Tage sig var och en till vara att fåfängt, syndigt och ogudaktigt **trampa** på den allsmäktiges under – Här framgår speciellt varningar för ”dryckenskap”
- Inga byggnader runtomkring för att höja källans prakt utan dess undergärningar ska tala för sig själv

Den undergörande källans plats visades Brita av Jesus själv på ett” bösseskotts avstånd” – som ett bevis på att Britas varningar till allmänheten var riktiga.

Kommentarer;

Fördomar och vidskepelser. Från 1817–1820 framgår ingenstans ur stort antal vittnesmål inkl. direkta reseskildringar, att källan är en **offerkälla**, vilket florerar i 1900 tals berättelser fram till nutid, där **allt** underlag visar att **ingen** sökt grundfakta från 1820, utan via hörsägen vidhållit att källan är en gammal offerkälla då källan ”återuppstått” efter perioder av glömska. Den första gången detta nämns är landskapstecknare och Prästen Alvin 1867- Av texterna framgår att ingen av dåvarande och senare författarna varit på plats, eller sökt ursprungsdokument från 1820. **Se sep. utredning- Kristen Underkälla/hednisk offerkälla pkt 7 b**

Ingen betalning får ske för vattnet - "då skulle kraften upphöra" – detta är en slutledning som lagts till i "folkmun" genom generationer. En rätt slutledning kan tyckas.

I mycket stort vittnesunderlag - inkl. flertal reseskildringar – inkl. flertal ortstidningar från Ex Stockholm. Växiö – Jönköping m.fl. - från 1818–1820 framgår ingenstans att betalning för vattnet skett vid källan. **Tvärtom.** Sep. analys över vattenflödet pkt 7c .

Kvartermästare Segerman som fick sin syn förbättrad vid källan vittnar och " **tackar för att det rådde gudsfuktan, stillhet och lugn vid källan** när han var där i 5 månader." och att **de fick nyttjat vattnet gratis.** Segerman samlar in mycket stort antal vittnesmål – som underlag till det han skriver. **Inga** utav stort antal vittnesmål motsäger denna uppgift. Dvs att det **rådde stillhet, lugn och gudsfuktan på plats.**

Här finns förklaringen till att källan från tid till annan fallit i glömska – dvs **kraften är bunden till "att det rådde gudsfuktan, stillhet och lugn" vid källan.**

Britas grundläggande budskap har uppenbart förringats, bortfallit och helt **försvunnit**
Obs också;

För var och en som söker hälsa - att erinra sig –och **följa** Britas varnande ord om det myckna dryckens skapet i trakten. Källan uppvisades av Jesus som ett bevis på att varningarna för dryckes skap var riktiga - till efterlevnad.

För varje besökare att erinra sig för att – erhålla hälsa

2 d Varför källan faller i glömska gång på gång!

I Jesu Kristi namn – är Brita Gustavsdotters **centrala första budskap** när hon inleder redovisningen av sin uppenbarelse. En andlig kristen unik första ansats som **inte finns nedtecknad i något sammanhang i alla** skiftar som hitintills upphittats.

H. Karlsson – Högelycke gård – granne med Lönsås underkälla skriver i svarsbrev på anmodan – till Redaktör C R Björkman Jönköpings tidning dec. 1904 – att om underkällans grund för gamla tiders helande har **han inte hört en enda mening** och att ingen finns nu levande som kan relatera till denna tid. OBS. Dock sänder han en bok som han begär i retur – en bok som kan innehålla intressant information? Obs hans text?

Kommentar; Denna bok med titel "Bottnaryds källa" är **sannolikt enda kvarvarande tryckta 1:a upplagan** av Britas uppenbarelse tryckt 1818. Innebär att ingen i trakten tagit del av bokens innehåll på åtskilliga år? Finns i Jönköpings stadsarkiv i sep. mapp "Björkman"- finns också kopierad i Pdf fil i mina ägor.

H Karlsson berättar att källan rensas varje sommar och besöks endast av enstaka nyfikna människor. En bra beskrivning som dessutom gäller idag --Juli 2025.

I sista lokala artikeln om Lönsås källa framgår **avsaknaden** av Britas detaljerade kristna budskap tydligt – med endast en **enda mening** . Citat "**det är nog en fråga om tro**" Alla viktiga "trosbudskap" i Britas uppenbarelse är utelämnade / obefintliga.

Källan utnämns som en **hednisk offerkälla** i flertal skrifter **utan något som helst undersökande underlag från fakta 1818-** Se analys pkt 7 b. Flertal tidningsartiklar tar

okritiskt upp negativa påstådda händelser– utan att gå till botten med uppgifternas trovärdighet. Följden är uppenbar för den som tar till sig denna information -dvs. det finns ingen anledning att besöka källan för dig som söker helande. Starkt vilseledande budskap! Kristen Underkälla i konfrontation med Hednisk offerkälla. **Oförenligt**

Kunskapen om helande vid Lönsås hälsö underkälla syns obefintlig för den som aktivt söker ”helande” i nuvarande skrifter. **Endast ursprungstexterna från 1818 gäller.**

Förvånansvärt är att många kristna idag erkänner sin- ”Söndagstro” utan att ta Gud bildligt talat med sig i ”vardagen” – **Det är vad Britas budskap för helande handlar om. Därav att all text för dig som söker ”helande” i Lönsås källa – till 100 % endast är Britas egna ord från 1815 / 1820- för dig- att levandegöra.**

”Tro” – drick vattnet till hälsa – och du skall vara frisk
Rom. brevet 1;6 **”Den ”helande kraften”**

3 a Tryckta skrifter 1818 o 1819

Lönsås undergörande källa

Brita Gustavsdotters uppenbarelse

1, a upplagan kallad Bottnaryds källa
– **Brun pärm obs A6 format utkom ca 10/7 1818 –**
Stor PDF fil i mitt arkiv – Jönköpings stadsarkiv.

Text: Bottnaryds källa

2, a upplagan **1819 A5** -Kungl. biblioteket Sthlm
Stor Pdf fil ...

Brita Gustavsdotters uppenbarelse Lönsås Undergörande källa

3e upplagan 1819 - Lidköpings stiftsbibliotek eller Lunds universitetsbibliotek
PDF fil finns i mina ägor

Brita Gustavsdotters uppenbarelse – Lönsås undergörande källa-

Översättning av Åke Axell - **Lönsås underkälla** - Översatt **1986 införd med mål att förenkla kunskapsinhämtning.** Sannfärdig / Trovärdig översättning kan intygas av stor mängd människor med personkännedom över släktforskare Åke Axell Mullsjö med all ursprungssläkt i Bottnaryds bygden.

Hela översättningen är inkopierad i denna uppdatering för att enklare skapa ökad kunskap och kännedom för eget agerande och ställningstagande. Se också mina anteckningar i översättningen.

De 4 upplagorna har samma innehåll. Inkl. personliga vittnesbörd över helande

3 b Brita Gustavsdotters uppenbarelse översatt av Bygdeforskare Åke Axell 1986. SE bakgrund 3 C.

Genom att jag har mina rötter i Bottnaryds socken och kunnat spåra den under en tidsperiod om cirka 300 år blev jag mycket intresserad av en skrift, som kom i min hand, om underkällan i Lönsås.

Min mor berättade för mig som barn om denna och hur kryckor hängde i träden runt källan. Detta gav mig anledning till ett besök där för några år sedan, men fann då bara ett kungshål i ängen. Senare har jag hört att en uppenbarelse har ägt rum.

På den nämnda skriften är tryckt med gammaldags frakturstil och därför kanske inte är riktigt tillgänglig för nyare generationer, har jag skrivit om den på skrivmaskin, vars stil inte torde bereda någon svårighet. En del "tryckfel" ber jag om överseende för.

Att bedöma Britas uppenbarelse är mig fjärran, men händelsen och dess resultat gjorde ju Bottnaryd till en rikskänd vallfartsort och ovädersägligt skedde här under, och Britas krintendonskenskap betygades ju av Prosten Carl Blomberg (sin farmors farfar).

Att det var en mycket brokig samling vid gudstjänsterna kring källan med ditresande från hela södra Sverige är tydligt. Enligt uppgift bidrog här såväl Lina Sandell som Engelke med sina sånger och inlogering skedde tydligen överallt i gårdarna omkring.

Upptebarrelser av här ontalat slag har ju beskrivits under århundradenas lopp och varför skulle inte det då så fattiga Bottnaryd kunnat bli förenat för Guds särskilda omsorg?

Mullsjö i Januari 1986

Åke Axell

Beskriften i forkal rosesalalen.

Bonde-Hustrun

Brita Gustafsdotters,

i Höglyckan,

Upptebarrelse

i Martii månad, År 1815

Med en Höglyckan.

STORHÖRDM,

Tryckt i Margaretska Tryckeriet, 1819.

Utgivaren eller denna skrifts befordrare till trycket förutser nog, att den bliver såsom ett stickande törne för någre, men därför skall hon inte mista sitt värde, - han väntar sig också kritiker; men, må hända, endast av dem, som i allt låfångt bemöda sig om att få namn av literata, men fanla likväl i mörkret och fela i mångahanda stycken. Kritik av sådana, skall ändå anses som orättmätig, och som sådan skall den ensamt falla på givaren tillbaka. Skriften må således utgå, sedan den är önskad och begärd till trycket av många; Utgivaren tror sig även göra den svenska allmänheten en tjänst härmed, då han vet att flera hundra skrifter äro kring riket spridda, men knappt någon lika lydande med originalet, utan fräntaget och tillagt efter var och ens behag. Skriften må för övrigt omfattas med tro eller otro; Gud bliver ändå den, som dömer, och då allt skall i ljuset framhavas, torde även ansvar bliva för den eller de, som väga med henne skämta.

Urficehann den 1 november 1818.

På en ås i Bottnaryds pastorat, Elfsborgs län och Skara stift har det behagat den Allsmäktige att bereda ett hälsovatten, vars välgörande verkningar många människor till sin obeskrivliga glädje redan fått erfara.

En enkel och pålitlig underrättelse om upptäckten av denna på Lönsås ägor, ej långt från gården belägna UNDERS-KÄLLA vad därmed äger omödelbart sammanhang, skall begärligt emottagas av den fördomsfrie.

Av sådan anledning framlägges denna berättelse för svenska allmänheten - Den är mer än en gång uppläst för hustrun, som haft uppenbarelsen, och densamma dikterat då den upp den sistdne februari samt efter flera samvetsgrant gjorda och av henne till samvetömt besvarande frågor i vittnens närvaro godkänd och gillad, såsom under far. (Skriften delvis utsuddad)

Stora äro Herrrens verk a) Herren är hög men ser ändå på det nedriga (låga) i himmelsen och på jorden; b) Vår Herre är stor, c) men han är tillika kärleken; d) därför utströr han och giver åt de fattiga; e) Vår Herre är stor och stor är Hans makt, och det är obegripligt hur Han regrad; f) För Honom är lagenting omöjligt; g) Allt vad Herren vill, det gör Han i himmelen och på jorden, i havet och i alla djup; h) om Han ock därvid skulle understundom bruka det ringaste medel, det oädla och föraktade; i) Giver därför Gud det Gud tillhör

a) Psalt..... b) Ps 113:4,6, c) Ps 135 v.5
d) 1 Joh. 4:8, e) Ps 1...9; f) Ps 147:5; g) Luk...
h) Ps 135:6; i) 1 Kor 1:28.
(En del siffror oläsliga)

I den helige, Treenige Gudens namn drives jag att i dagalysset framlagga en omständighet, som sig, ovärdiga, genom Herren obegripliga allmakt är vederfaren. Vid denna upptäckt möter mig likväl en oräknelig mängd gessägelsor av många nationer en oundviklig följd i en värld, den där äger samma natur, som Johannes berättar i dess i:sta Epistel 5. kap. 19 v. Dessa gessägelsor äro jag icke nöta ned förebräelser. Ett rådant förnöck av mig vore högst ovärdigt och lika grad ont. Dock må mig tillåtas, att nyttja den heliga skrift egna talensätt, alltså även detta: "Världen är studd i det ordet".

Genom Guds nåd vill jag lämna denna bedrövlige synpunkt, och vända mina ögon åt en ljusare sida, varmed menas, att i denna världen även finnas människor, vilka, genom Guds nåd och evangelii kraft, tilltro Herren, att också i vår tid vara den Han alltid varit, är och förbliver. Dock kan väl hända, att dessa troende öfver..... (stydig text) och betänklighet vid betraktande av denson på ett synnerligt sätt är mig befallit att uppenbara.

Eder mina vardaste anvisar jag till ovan anförde språket, jämte många andra öfver i den heliga skrift, vilka tillkänna giva Guds oinskränkta höga egenskaper och fullkonligheter. Eder, som redan fått den nåden att till enskild fröjd och styrka erinra och röna den ehuru i såväl som jag, icke kunna begripa och förstå den, Eder uppmärksam jag, såsom den riagante Jesu Kristi bekännare, att icke försynda eder genom obilliga (oedvärderande) omdömen om det märkvärdiga, som Hans allsmäktiga vishet, år 1815 uti Martii (Mars) månad, i ädd för mig uppenbarades! Tiden skall helt säkert för många bekäfta dess sannfärdighet. Det vet jag med visshet; men om det då av många anses såsom en dröm, en gåta, ett svärmeri osv så vet jag likväl, mig till tröst, att evigheten skall med segrande styrka förfäktat allt, vad hit hörer i sitt fullkonliga ljus; och då, en ej förr, skola allabesvaras, och det så visst

som den Sannfärdiga satt sitt insegel därpå med sitt allsmäktiga amen i himmelen och amen på jorden.

Emellertid är Gud, obegriplig i alla sina under och göromål, varuti Hans gudomliga egenskaper igenkännas Detta BEVISAR ATT HAN ÄR Gud. En Gud, som vore begriplig i sina verkningar för en kortsynt människa, för ett andligt förstånd, vore ju ingen oändlig, ingen sann Gud. - Han som är och förbliver därför, såsom en oändlig, en sann Gud, obegriplig i sin regering, i sina gärningar, vilka härleda sig från Hans allsmäktighet, allvishet, allretades närvarande, allvetenhet, rättfärdighet, sanning och kärlek. Dessas Hans fullkonligheter äro också eviga, som Han själv, det är utan begynnelse och ände. O, vilket djup! När måste det skarpaste människobegrepp förlora sig, uti oändligheten av Guds höghet. Lycklig den, som tager sitt förnuft tillfångas under trons lydhet, och enligt evangelii anvisning enfaldigt tror, känner, älskar, lyder och tillber den Treenige och store Guden.

I Herrens rätte tillbedjare i anda och sanning gören mig ett kraftigt biträde med edra förböner inför den Allsmäktige, i anseende till det ärende, vilket på ett så ovanligt och eget sätt blivit mig ålagt att frambrä för Sveriges inbyggare! Gören det snart! och varon därmed fullkonligt övertygade, att I därmed arbeten, icke för en föraktad kvinnas, utan, till en del, för Guds egen sak. Tagen ingen anstöt därav, att Gud i sin obegripliga vishet behogat bruka ett olärt ringa, föraktat och enfaldigt medel till detta ärenden uträttande! Utan erinran eder livligt Guds vanligaste och fornrärga styrelse, och I skolen uti den finna tillräckliga bevis därpå att Gud, vid lämet högre omständigheter, täckts begagna ringa och föraktade medel.

Här måste jag upphöra med vidlyftigare erinran, emedan den invärtes drift och kallelse jag fått befaller mig, att i Jesu namn, allsmäktiga den upptäckt, som

nu snart i trenne år för det mesta legat dold i mitt hjärta. Under samma tid har jag icke varit utan betänklighet och strid, men känner nu det mig icke är tillåtet att längre fördröja sakens upptäckande. Fram måste jag därmed, ehuru oförkalligt det så kan ske. Vad jag dock till min tröst vet, och aldrig släpper ur min övertygelse är, att vad jag kommer att enfaldigt berätta, är en verkeligen fröndad sanning. Med förhoppningsfullaste tillförsikt väntar jag, att Gud, som i allt, alltså även i detta, rikeligen förmår göra över allt, vad vi kunna bejda eller bänka, också skall med allsmäktig arm fullborda sitt åt mig givna löfte; och under denna lifva tillförsikt skivndar jag mig till mitt ämne:

I HERREN JESU KRISTI NAMN!

Jag BRITA GUSTAFSDOTTER, född i Snedsheinanen och Bottnaryds socken 1778, den 1 februari, nu boende i Högelycke och samma socken, är gift med Danneannen ABRAHAM MAGNUSSON. Vårt äktenskap har hittills varit välsignat med en son och en dotter, av vilka den förstnämnde, efter 17 veckors vistande i dödligheten, fick för Frälsarens skull, flytta hem till eviga fridshusen. Omständigheten bjuder mig nämna, det jag på mina armar bar hans avbleknade hydda utur det rum, vari han lämnat världen, in uti ett annat under samma tak. Efter 14 års förlopp, sedan denna händelsen gick jag föranlåten av göromål, efter vanlighete ut på marken vid klockan 12 på dagen, i medlet av mars 1815, då en över all beskrivning ljuv och intagande röst utur skyn tilltalade mig sålunda: "Guds frid! god dag!" förklarande vad nämnda fridshälsning innehåller. Att ord från ord utsäga denna med himmelsk väl-talighet meddelade förklaring, avsäger jag mig såsom därtill alldeles oförmögen.

5
Rösten fortfor: "Detta är en stor dag för dig; på densamma skall den sällsynta, den stora äran nåden och saligheten vederfaras dig, och Jems Kristus, Guds son vill och skall själv omedelbarligen tala med dig. Men först måste jag utträtta Hans höga befällning till mig, som är, att bebåda dig min högstlovade Herres nådefulla och för dig helt oväntade påhälsning, samt fråga dig: "Vad är Gud?" - Betagen av flerfaldiga rörelser i mitt hjärta, svarade jag med darrande röst och till jorden nerslagna ögon: "Gud är en Ande," "Ja, fortfor rösten, så är det; med har du någonsin talat med Gud?" - Under samma rörelse, dock med erinran av vad, genom Guds nåd erfarit, svarade jag: "Ja, uti bönen." - Rösten frågade vidare: "Vad är bön?" - Jag svarade: "Bönen är ett ödmjukt och troget samtal med Gud."

Sedan fortfor rösten att undervisa mig om Kristi avelse och mandoms anammelse; om Hans nåderika födelse, och vad därvid skedde, om Hans mödosamma vandring på jorden, varvid jag noga erinrar mig, att rösten nämnde 33 år.

Vidare fortsatte rösten: "Jesu Kristi själs och kropps lidande, särdeles i Getsemane och på Golgata, huru det tillgick vid Hans uppståndelse, vad sedermera hände, samt hur många år det är sedan Han uppfor till himlen. Hela denna undervisning igenkände jag noga efter den Heliga skrift; dock var den förenad med sådan ljuvlighet, kraft, vishet, ljus, kärlek, vördnad och mäktighet, att ingen annan än en himmelsk innevånare kan säga den efter. Således bliver denna älskade rösten, ävensom hela denna underbara händelse för mig så länge jag finns i denna stridande församlingen ett förmaningsämne, men alltid omöjligt att fullständigt beskriva.

Den okända rösten frågade vidare: "Har du läst om profeten Jona?" - Jag svarade: "Visst har jag läst om honom, men icke nyligen." Rösten tillade: "Har du icke lust att också bliva en liten profet, och uttala ett ärende på sin höge Herres vägnar?" - Under förödmjukande känsla av min stora ovärdighet till detta höga förtroende och lockande tilltal, samt tillika livad av en därjämte väckt lust, att vilja uttala det, och även besvarad av fruktan och rädsla, vid föreställningen av anstöt för mig uti människors gensäpser, svarade jag: "Ja, visst vill jag uttala det, om jag endast kunde." Mig svarades: "Om ärendets innehåll skall min Herre själv underrätta dig; och sådana jag äger den nåden, att vara Hans förebud till dig så får jag också kungöra, att här ingenting befallit, som min allsmåttige Herre icke skänker dig kraft och förnöda att fullgöra; var icke allenast så gensträvig som profeten Jona, utan gör det gärna." Rösten fortfor: "Kan hända du ville veta ven jag är? Jag har och varit en människa i världen. Mitt vistande där varade i 17 veckor. Jag är född, buren och utburen av den människan, vid vilken jag talar." Här tystnar jag och skall icke bjuda till, att beskriva de rörelser av kärlek, glädje och beundran, som genomträngde mitt hjärta. Jag erfor känslbart, att den allsmåttige vännen, som så hade förhärligat mitt frälsta barn, styrkte mig med sin närvarande nåd och kraft; varförutan jag aldrig kunnat utvärda den förutgångna, eller denna och följande uppenbarelse.

Ännu en gång hördes min älskade och frälste sons röst i denna uttörelse: "Genom Jona Kristi för dig ännu obegripliga och kärlekfulla anstalter, har jag blivit väl uppfostrad och högt lärd." Härvid uttalade han utsägliga ord om den härlighet han äger, ord den jag onöjligt är i stånd att i minsta måtto efternåga, och till den fogade har psalmen i svenska psalmboken No 412, som han med ljuv och genomträngande röst läste från 20:6e

versen till psalmens slut, med öm och allvarlig erisran till mig, att i mina dagliga böner till Gud nyttja de tvänne sista verserna. Därpå lytnade denne redlige budbärare, och jag förstod, att hans uppdrag till mig nu var uträttat, samt att det, som han mig förkunnat, nu snart skulle gå i fullbordan.

Av största skäl har jag trott mig böra berätta det ovanstående, så gott jag kunnat, men har svårt det bliver mig att framlägga det som följer, vilket övergår all beskrivning! Med förödmjukat hjärta får jag dock i enfaldens språk framstappla: Jesus Kristi Guds sons utsägligt gudomliga röst; ligen fråge mig mer därom. Den allsmåttiga visheten och kärleken, lämpande sig efter min svaghet, inlät sig verkligen uti ett begripligt samtal med mig arma stoft och aska, så att jag tydligt kunde förstå vad mig sades: Också vet jag, att Han, som bär ögon som en elds-löga, i nåd och förnekning läste och föratod mitt hjärtans genröst (svar). Blygsel var en min röst, min egen ovärdighets känsla var min röst, beundran var ock en min röst, kärlek blandad med fruktan var ock en min röst. Flera torde ej behöva uppräknas. Nog av: den kära Frälsaren vet allt! - Genom Hans nåd minnes jag ord för ord Hans första pålysning till mig, vid denna Hans nådefulla uppenbarelse. Den lød så: "var tröstefull och oförfärad! det tager snart slut" Jag hör här ännu något om mina enskilda angelägenheter. Jag har Frälsarens oförskvilda nåd att tacka för det, att Han, meddelat sitt ord och sin Ande redan fört mig genom bättring och tro till förening med sig och till delaktighet av sin inför Fadern allena giltiga görande och lidande, lydnad. Genom Guds nåd är och förbliver Jesus Kristus, den korsfäste, min enda salighetsgrund. Dock under denna för mitt hjärta så säkra, ovärdeliga trygghet, ro och vila, behagade den Allvise kärleken att tillskicka mig yttre nöd. Vori denna bestod, må här vara onömt. Nog! det var förmig en tryckande börda.

Hjärteransakaren känner det bäst och på denna min nöd syttade Hans första hälsning "Var tröst och oförfärdad, det tager snart slut."

Här tillades även flera tröste- och nådesord, vilka hade avseende på mina enskilda angelägenheter, och vill jag den lika enskilt begagna. O, att jag endast i Andens fattigdom och hjärtats ödmjukhet var dag åt den store Givaren frambar ära och lov därför!

Efter den första hälsningen och givna trösten inläst sig den Gudomlige och evigt kärleksfulle i följande obegripligt nedlåtande och nådiga befallning:

"Nedan är dig av mitt närvarande förebud kungjort att jag i nåd ämnar anförtro dig något ärende rörande ett och annat: för min räkning skall du uträtta det."

Den som talade gav mig styrka att jag både föret kunnat och nu var i stånd att uthärda allt detta utomordentliga. Bävande gav jag nu till svar:

"Härtill är jag ovärdig". Benådnaren svarade: "Vem är då värdig, om icke den, som jag själv gör värdig? Du får glädja och styrka dig av min nåd, som har gjort det med dig. Du vet det själv, att du ju alltid varit innesluten i min hand. Jag tillåter dig att upplyfta dina ögon, och du skall få den nåden att få se min hand". Och här tillade kärleken ett stort och nåderikt ord, som jag har lov att förtiga. "Se upp" fortfor den Gudomlige "så skall du få se din genom mig frälste, din älskade son! Rätt nu skall jag låta uppstå en sång till din vederkvickelse och styrka. Jag låter inrätta den så, att du kan uthärda min närvaro. Min synnerliga närvaro skall giva dig kraft, att, utan ditt lekamliga livs förlust, kunna avhöra allt, vad jag har att säga och giva dig; och under sången skall jag säga dig sådana ord, som skola bliva ett uppehälle för ditt andliga liv; var endast trogen att uträtta vad jag säger dig! Var icke förfärd! Jag skall själv drag försorg därför, att det ärende du å mina vägnar kommer att uträtta, skall frångång hava. Var endast trogen uti att kungöra det."

"Ett stycke ifrån ditt hus - jag bodde då i Lönsås - där borta i marken skall jag göra under med en källa, så att hon skall bliva den blindes öga och många sjuklingars hälsa. Och i detta mitt göromål skall jag själv bekräfta denna min sannfärdiga uppenbarelse för dig. Jag skall också göra under med många oskyldiga barn; dock grämer det mig att de små arna barnen skola bliva ett mål för mitt tecken, blott för föräldrarnas otros skull!"

Vad jag i mitt hjärta erfor, då jag avhörde denna gudomligt genomträngande röst, det får jag överlämna ej åt människor utan åt Honom som själv talade med mig; dock bör jag även för människor erkänna det min mänskliga svaghet och därmed förenade ovärdighets känsla avhöll mig ifrån, att gegagna den mig erbjudna nåden att få upplyfta mina ögon. Intagen av förundran svarade jag mer med hjärtat än med munnen: "Jag vågar icke se upp" med nedböjt hjärta och till jorden nedslagna ögon, avhörde jag vidare:

"Du skall för Sverige innebyggare frambara mitt gräseligen stora misshag över deras inrättade bönedagar. Människor som hava vågat insätta dem på min söndag varigenom av mitt evangelium 4 stycken borttagas. De tänka att därmed vinna, men jag har visat, och jag vill visa, att det skall lända dem till fördärv, så framt min mening icke åtllydes. Säg dem, att från denna självtagna frihet härleder sig en del av de svåra tider, varmed jag nu i några år har risat landet. Jag har härvid också slagit mångens samvete med denna övertygelsen, och likväl bättre de sig icke. Bjud dem att fortfara med de Allmänna bönedagar på fyra söckendagar om året såsom i förra år - och vid ordet: förra år kommer jag nog ihåg, att flera helgdagar äro av människor borttagna och använda till arbetsdagar. Arna människor, som icke förstätt, och icke förstå sig på ej heller vilja begagna den välsignelse, som jag så gärna unnar dem."

Jag ömkar mig över folket, som så litet känner mig, att det icke kan tro mig om, det jag med min välsignelse är i stånd att uppfylla den skada, som deras försummade arbete förorsakar. Säg dem, att jag ännu vill locka den med det goda men ock tukta den med det onda. Och hjälper ingetdera av detta, så förkunna dem, att jag tager till staven VE, och för den skall ingen kunna krypa undan. Likväl vill jag icke onämna huru snart jag skall göra det".

"Emellertid väntar jag en sådan BÄTTRING OCH TRO SOM JAG ONTALAR I MITT ORD. Föraktas denna min varning, så måste jag taga till staven, och det går mig nära, då jag tänker på människorna och de små fattiga barnen; ty vid det allmänna eländet få också dessa lida!"

3) "Frambär också för Sveriges innebyggare mitt innerliga stora misstykke, att människor vågat och våga göra förändringar i mitt ord. (Härvid nämndes förändringar uti kyrkohandboken, uti böner i katekesen mm). Och att Athanasii trosbekännelse är utesluten ur den gångbara katekesen förtryter mig storligen. Tala och säg, att både de lärde och de som läras skola äro till största delen olärda, ty såsom min Ande icke får straffa världen för synd, så får han heller icke lära, därför vilja de icke lyda, men de veta icke ännu vad de skola få därför."

4) "Frambär även för Sveriges innebyggare, att jag anser med stort misshag, att äktenskap ingår mellan syskonbarn och andra, enligt mitt ord förbjudna leder." Härvid upprepades flera Skriftens språk, som innehålla förbud häremot. - "Jag har visat mitt misshagstecken på en del av deras barn. Detta gör mig grämlse för de fattiga barnens skull. Jag slår därmed människorna men de bättra sig icke. De hava ett hjärta hårdare än sten, och vilja icke lyda."

"Frambär också för Sveriges innebyggare mitt stora misshag över det gråtta användandet af den gåvan, jag givit dem uti potater, Även denna min befallning, ehuru den synes besynnerlig, skall visa det jag ömkar mig över folket. Jag har givit denna gåvan till människors, och särdeles de fattigas undehåll. Och nu trampas den av människor genom ett självtaget sätt, att förvandla potater till brännvin. - Dels använder denna dryck i överflöd och av detta och dylligt följer alltid ett inför mig vederstyggligt väsende, dels har detta brännvin den natur, att det ansenligt förkortar det mänskliga livet. Jag har förelagt var människa ett visst mål, varöver ingen kan gå, men också genom människors syndiga och oförsiktiga förhållande äro många, som icke upphinna det av mig bestända målet. Det grämer mig att människorna äro i all ting, i grund och gärningar, så otacksamma emot mig. Tala och säg, att i anseende till deras myckna otro och hjärtans hårdhet, samt deras följande olydnad, kärlekslöshet och otacksamhet emot mig, leva de visst länge nog, men likväl har mitt stora tålmod, min vishet och min kärlek förunnat dem en längre livstid, som deras halsstarrighet, mig till stor förtörnelse, för dem avskär."

"Frambär likaledes för detta land, att det är en mig missbehaglig inrättning med koppnympningen. Jag granskar med stort misstykke detta människopåfund och de stränga förordningar därom. Det ena såväl som det andra är mig högeligen emot. Tala, tala detta och bered dig också, att detta och det övriga, som jag befäller dig att kungöra, utstå olåt från människor, med frukta dig icke. Jag skall själv draga försorg därför, att det icke skall skada dig. Kungör också för föräldrarna, som blivit tvungna att lämna sina barn, av lydighet för de stränga förordningarna, över vilka jag här har klagat, att jag likaså noga granskat och med medlidande ansett all den oro och misslynthet de därvid känt."

Jag har synnerligen påmint föräldrarna, att det vore bäst, om jag själv finge skicka den sjukdom, som min allvishet nedlagt i människonaturen. Jag har funnit yppning förorsaka hos barnen en annan sjukdom emellan lederna och göra dem ofta sjukliga och ären oförnöga till sina gänglemmar, även har det fört barn till den lekamliga döden. Illa är att jag skall vara så ringa känd att de icke rätt overtänka det jag ingenting kan göra, utan nådigt ändamål. Om jag än funnit för gott, att låta människor bliva ett mål för lyte och även för den lekamliga döden, så borde människor likväl betänka, att det är jag som gjort det, och detta har en helt annan grundbetydelse och ersak med sig, än vad människor göra. I forna tider var spottiskan en sjukdom för många, sedan har jag lindrat den och förvandlat den till en allmän, som kallas koppor. Detta har jag gjort naturligt och då jag i mina allvissa göromål icke får skicka och råda, utan människor våga gå mig i förväg, så böra de därav själva kunna döma, att det icke annat kan än vara mig högeliem emot. Dessa klagenål har jag ett föra uti min allena gallande vishet, och därvid vill och skall jag även öfagalägga att, därest denna min varning föraktas, jag likväl kommer med mina inrättade koppor och detta verkställt på en och annan, skall bevise, att det är jag, som i under har talat allt detta."

Vidare fortfor den Sannfärdige: "Giv noga akt på vilken källa jag outalar för dig." Nu talade den nedlåtande karleken om för mig källans läge, ungefär ett hösskott från stället, där uppenbarelsen skedde. Den beskrevs för mig med sådan noggrannhet, att jag icke kunde misstaga mig därom; för vilket jag även varnades. Likaledes fick jag befallning, att allvarligen kungöra:

1) Att ingen lek, dans eller annat oskickligt och okristligt väsende får vara kring källan. Bestämt sades dessa orden: ingen lek, dans eller annat oskickligt och okristligt väsende; och lika bestämt förbjöds följande:

2) Intet lock får sättas över källan, utan den skall stå fri och öppen för alla, utan minsta betalning

3) Icke något slags vidskepelse, icke något som har den minsta sken av fördomar eller i människodikter grundade offeringar, får i det allra ringaste äga rum.

4) Får denna hälsokälla icke överbyggas, utan blott kringgärdas med en försvarlig gärdsgård, såsom förvaringsmedel mot all slags boskap.

I anledning av dessa gudonliga och därför för mitt hjärta högst viktiga och heliga bud och befallningar ålägger mig mitt samvete, att vid kungörandet å min Herres och Frälsares Jesu Kristi vägnar och i Hans namn anamma alla den, som detta angår, att a) av hjärtat besinna det Jesu Kristi Rike och dit hörande göromål icke äro av denna världen. Tage sig en var till vara att med fåfängt, syndigt och ogudaktigt väsende trampa på den Allsmäktiges under!

Jag går icke utom den krets mig är anbefalld, då jag i Jesu namn, beder en var behjerta huru billigt det är att säga till löjet: Du är galen! Och till denna världens dåraktiga glädje: Vad gör du? b) Vinningslystnad våga dig icke fram! Värna dig icke intill den Allsmäktiges frikostighet! Människohjärta! du äger i din natur denna överdrivna böjelse. Såsom kristendonsvän varnar jag dig med själva sanningens givna oryggliga ord; vad hjälper det människan, om hon förvärvade världen, och får dock skada till sin själ?

c) Fördomar, vidskepelse och människodikter tråde icke hit, ty denna källa är ett heligt rum, emedan den Hellige har kostat undr på henne. Ja det andra budets rättfärdige givare har gjort och gör detta under.

* se skriftom "offerkälla"
** Du skall icke göra dig någon sorts "beläte"

Medmänniskor! De av eder, som genom synd och otro blivit urståndssatta att bruka tro och kris tendom och begagnad dock vad I kunnen komma ut med, nämligen edert sunda förnuft! Sätten det icke åsido genom ett vidskepligt, fördomsfullt och på dåraktig människodikt grundat uppförande vid själva vishetens välgörande under! Medmänniskor! I som ären uppväckta, upplyste och lärda av Jesu Kristi krafts, visdoms och uppenbarelses anda, I av Guds lärde, som lever i tron på Guds Son, I allena ären genom nådens ljus och kraft iståndssatta, att, utan något slags uppsåts missbruk, begagna detta under-vatten i Jesu Kristi Nazareens namn och till Hans ära, O, att den Allsmäktiga kärleken finge förhjälpa oss härtill!

b) Vanliga, dock vid detta tillfälle förbjudna ...nad (byggnad?), da behövs alldeles icke, vid denna hälsokälla. Vid brunnar vanliga byggnader, varken upphöja eller bevisa dess värde. Är det icke nog, när Guds Son kostar och har kostat under, kraft och välsignelse på den för var dag? Låt därför detta - ack, låt det, utan tillsatser av världslig prakt få äga sitt eget oblandade värde!

7 c) Osnygghet och oordentlighet vike också härför! Ett tillhörigt bruk av förnuftet lära oss att iakttaga snygghet, renlighet och ordning, samt måttlighet och sunda föreskrifter vid hälsovattnets nyttjande! Medmänniskor! I som viljen göra uppoffringar: Ack! om I dock viljen emottaga kraft ovan- efter till en sådan bättring och tro, som själva sanningen öskar och verkar! Detta kan sätta oss i stånd till lydnad för Hans vilja. Ensamt detta skall lära och böja oss till den billigaste uppoffring av alla, som är och bliver våra hjärtans lydnad, tack och lov för och vid allt detta Jesu Kristi under!

Men en billig kostnad yrkade Herren Jesus, nämligen en välgörande anatalt till boningsrum, något avlägsnade från själva källan, för den eller de, som finna sig i behov av en kristlig brunnskur.

Sedan de senare befallningar voro mig givna, santsalade den Nådrike med den första rösten, vilken jag igenkände. Santalet røjde en överfordisk kärlek och förtrolighet, och vid vart ord erfor min själ en ousägligt ljuv känsla; och jag rönte i mitt hjärta en större frimodighet och styrka; dock vågade jag icke upplyfta mina ögon, utan avhörde i förut anförd ställning, att santalet handlade om, vad ovenföre blivit berättat. Bland annat ontalade den kärleksrike vad under Han ville göra med källan, Han försäkrade, att blindfödda skola kunna stiga fram och säga: "Jag har fått min syn" sårade och sjuklingar: "Jag har fått min hälsa" Och den jag förutsett att vara ett mål för blindhet, bräcklighet och sjukdom, skall åtminstone kunna intyga: "Jag har till någon del funnit lindring." Härvid yttrade den Gudomlige och milde människovännen sin innerliga glädje däröver, att detta Hans under skall lända åtminstone några till munterhet och fägnad, under den förmodan, att någon otacksam fattar ett lika beslut med den tacksamme samariten.

Sedan den allgode, på förutnämnda sätt tillkännagivit en del av sin nedlåtande och outgrundliga kärlek till människor, infann sig den försunämde förebådaren, vars röst, som sagt är, jag igenkände, och med en himmelsk vördnad, kärlek och ödmjukhet bad sin nåderike Herre, det Han ville värdigas vara så nådig och ej sluta sin uppenbarelse förr, än Han med sin synnerliga närvaro hade besökt källan, och själv uti henne utträttat hela underverket, var- till den Gudomlige i nåd och kärlek svarade, att Han det ville och skulle göra, och härvid tilltalade den outröttliga Kärleken följande bestämda ord: "Jag skall och nedsända en av mina änglar, som var dag skall från mig nedgjuta kraft och välsignelse i källan". Obegriplige, men ock lika så säkert sanningsfulla omständighet, milda, kärleks överflödande och makalösa samtal! beundransvärda händelse jag glömmar dig aldrig, varken i tiden eller i evigheten. Blev ä vid detta tillfälle bördor lagda på mina

svaga skuldror, så minnes jag dock, mig till tröst och styrka, att samma och förmåendehand själv insvept dem uti sitt allsmåktiga: "frukta icke" och därav styrkt, villo jag uppgiva, vad som ännu återstår av detta himmelska uppträde.

Sedan sistnämnda löfte i nåd var givit, började det klinga i luften, och en liten del av det himmelska Jerusalems harpolekare (se Öppenb. b. 14:2) redan hade av sin all ting mäktige och allvise anförare lärt sig, att uppstämna en avpassad sång för en arm, den stridande församlingens medlem, och detta var ur Svenska psalmboken no 244, hela psalmen. Emellan var vers lämnade denna heliga kör en överjordiskt underdånig tystnad för deras högtlovade Konungs och Herres mer än ljuva befallning; Och den obegripliga kärleken nedgöt sig under nämnda tystnad till och med under sängen av versarna, att med utsäglig nåd och kärleksfulla ord tilltala min efter nåd, efter oförskyld nåd ropande själ.

Någon vidare förklaring häröver fordrar ingen!

Den, som är lycklig nog, att i sanningen äga såsom sitt hjärtas valspråk och erfarenhet Guds Andes egna ord, nämligen Gud är Kärleken, Kristi kärlek, övergår all kunskap o.s.v. den allena kommer saken närmast.

Kristeliga i hjärta och leverne genom Jesus Kristus! erinren eder allvarligt, att föregående förundransvärda händelse härleder sig från den segrande församlingens Allsmåktige och allvise KÖnung! Besegren edert möjliga tvivel med den oryggliga sanningen att allena Han i sin obegripliga sanning, att allena Han i sin obegripliga makt och kärlek har, på förut uppgivet sätt yppat allt detta, och därmed förenat och öppnat sitt av nåd och kärlek förbarmansfulla hjärta. Troende! I som haven hjärta för Honon och hans
...och allmakt under uti naturens och Kådens riken, O, låten detta hans under emot Svea innebyggare finna ett billigt rum bland edra övriga, välgrundade övertygelser!

Trenne gånger lät den Nåderike mig höra sin kärleks lockande röst, och sedan jag ända till överflöd fått ett kärleksrikt uppehålle för mitt andliga liv, sade Han slutligen till mig: "Nå, vad säger du nu om allt detta?" - Allvetande Herre Jesus! Du känner bäst, vad mitt hjärta sagt allt igenom och även nu. Huru skulle det kunna undgå att säga: Herre, Herre, är detta människorätt? Herre, Herre, jag är en ovärdig, en stor, en arm syndare, men Du är dock oändligen större i nåd och förbarmande. Under dessa och dylika rörelser i mitt hjärta framstapplade min tunga detta svar: "Varmed skall jag lova min Gud och Fader blid?" Och med sin vanliga röst svarade Han: "Du hittar väl på någonting med andlig sång och visa" Och under förutnämnda känsla i mitt fattiga, dock tröstade hjärta, svarade och läste jag sista versen av Psalmen 244: "Tack min Gud för denna nåd n.m." Därp, tillsatte den Sannfärdiga detta insegel på denna uppenbarelse i följande allsmåktiga uttryck: "Amen härtill i himlen och Amen på jorden! och efter en stunds betraktelse och bön, gick jag hem, med Amen i Jesu namn.

Pris och ära vare Dig, Herre Jesus innerlig.

Höglycka den 24 februari 1818.

Brita Gustafsdotter

XX

Denna ovanstående berättelse om den mig i nåd

vederfarna uppenbarelse, erkänner jag såsom alldeles riktig . . . och förklarar härmed min önskan, att den måtte till tryck varda befordrad, sådan den nu i tillkallade vittnen blivit för mig uppläst och godkänd'

Bottnaryds socken 9 aug'1818

Brita Gustafsdotter (s)älv

Förestående berättelse är uti nedanstående vitt-
nens närvaro för hustru Brita Gustafsdotter,
långsamt och tydeligen uppläsen, och av henne
stycke för stycke, med full övertygelse godkänd,
och egenhändigt underskriven, såsom hon försvara
den inför Gud och människor.

Datum ut supra

J. J. Andersson

Thure A. Rhodin

Gästgivare

Lantbrukare

Hustrun Brita Gustafsdotter, född i denna
socken och torpet Smedshemmanet, den 1 februari
1778, har vacker kristendonskunskap den hon alltid
prytt med en kristelig och vacker vandel, vil-
ket bevis jag på begäran får lämna, av Dettaryds
Prästgård den 10 juli 1818

Carl Blomberg

Pastor och Pröst

(Sigill)

Utgivaren, som endast några dagar vistades
vid Lönsås underkälla, hade ej ditrest uti den
dåliga tanke, att på stället spionera, samt
under framfarten på landsvägar upphämta sannings-
löst prat, och detta sedan efter eget godtycke
utsprida, samt sedermera utgiva det såsom en
patriotisk rapportberättelse; nej, visst icke,
ändamålet var att söka hälsa genom vattnets bruk,
vilken han mot all sin förmodan vann, ty efter
6 dagars drickning, eller 6 glas vatten ur Lönsås
underkälla varje morgon blev han alldeles befri-
ad från en i hög grad nervös sjukdom, vars svåra
atacker alltid infann sig 4 gånger i månaden,
men nu alldeles upphört. Innan han lämnade stäl-
let upptecknades vad han där fann vara märkvär-
digt, och även emottogs några betyg, vilka ut-
givaren tror sig skyldig att här bifoga. Sedan
den tiden har han ej gjort sig den möda, att
efterfråga några flera, som ofelbart skola fin-
nas vid källan och kunna bekommas. Och att nu
mera orda om denna källa, sedan så mycket varit
föret talt, skrivit och tryckt, anses vara över-
flödigt. Utgivaren instämmer hellre med en vör-
dad präst i orten, som sade: „Man bör tåga då
ingen fara är på färde, ty är händelsen av Gud,
så skall nog tiden utvisa frukten, i vidrigt
fall försvinner det av sig självt, och den for-
donsfulle bliver då mera upplyst, än genom allt
vårt predikande eller tillgjordhet att vilja
hava densamma, då ingen skada är skedd eller ske
kan.“

1. FÖRTECKNING PÅ VÅSRA PERSONER, SOM ERHÅLLIT
HJÄLP VID LÖNSÅS UNDERKÄLLA.

Över 14 års tid var jag minst 4 gånger varje år angripen av den grufligaste stenkolik; mycket stengrus fönte blod, visade sig under anfallen den vanliga vägen. Oaktat den allvarsammaste diet och nyttjande av godkända läkares föreskrifter tycktes mina plågor vara obotliga. Midsommarafton 1817 var jag själv och andra, som såg mitt lidande i övertygelse, att dödsstunden för mig var inne, men emot förmodan upphörde plågorna efter nästan ett dygns förlopp, därefter jag liksom sönderkrossad och alldeles utmattad, om en månads tid blev någorlunda restituerad (återställd) ehuru företällningen av ett nytt anfall högeligen orade mig. ¹⁸¹⁷ Samma år om hösttiden fick jag höra ontaliga Lönsås underkällas verkningar. Jag beslöt att försöka denna källas vatten, lät hämta till mig några kannors därav, och sedan jag nyttjat det, har jag icke haft något enda anfall, fastän det nu är på andra månaden över ett år, sedan sista attacken. Vad hädanefter i denna delen kan förestå är mig obekant, men jag hoppas uppå Herren, Herren och tror mig sunnit hjälp.

Timmelhus Prästgård

Augusti 1818. Johan Leonhard Sundberg
Pastor
(Sigill)

2. Afskrifter

Undertecknad som i 31. års tid sökt och haft all möda ospard, för att finna hjälp och bot, både av doktorer och vid hälsobrunnar, för en av Herren mig pålagd sjukdom, kallad fallandesot, men allt förgäves, har således fått franslöpa ett tungt och uselt liv, allt intill den stund då Herren, den nådefulle Guden, lät sin hjälpestund för mig infalla, som var den 16 sistlidne Januari, då jag första gången vid Lönsås

källa fick dricka av dess vatten. Sedermera har jag flera gånger haft tillfälle att begagna mig av samma vatten; och nu lova Herren Gud min själ, jag skall aldrig förgäta den nåd, han mig bevisat då jag på detta sätt får kunnigt göra, att min förut havda sjukdom, har alldeles försvunnit, och jag till hälsan är fullkomligt återställd. Åra vare Gud evinnerligen.

Nystugan i Habo den 8 augusti 1818

And. Bengtsson Rosendahl

År 1816 började en svår sjukdom att överhöpa mig, som kallas fluss eller utslag i och utom kroppen; på dessa två år har jag varit under Doktorers vård i 11 veckor, och det blev var dag värre men icke bättre, och det var troendes att alldeles vara en obotlig sjukdom, men nu har Gud, genom sin uppenbarade källa med dess vatten botat och läkt min sjukdom både invärtes och utvärtes; 1818 den 6 juni kom jag dit och den 11 samma månad, var för mig den glädjen att jag fick gå dädan (därifrån) frisk och sund, såsom jag aldrig varit sjuk, vilket jag med mitt eget namn bestyrka vill.

Jönköpings län, Linnerås församling, Ångerps by
Stina Larsdotter

Jag, Anders Wetterlind, som blev straffad med en ganska svår sjukdom i min arm år 1817, så att jag varit alldeles oförnögen till något arbete, har nu varit här hos den av Gud välsignade källan, och funnit stor hjälp, att jag hoppas allt genom Guds nåd, och tror att jag får min förut goda hälsa igen, vilket jag med mitt namns underskrift bestyrka vill.

Anders Wetterlind

Vi underskrevne intyga härmed på begäran, att ett gossebarn, i Östra härad, Berheda socken och feblekulla hemman uti Jönköpings län, som sistlidne vår var vid ett och ett halvt års ålder och då beffans nära blind, blev efter tvättning med vatten från en å Lönsås ögur ur en berghäll

22 uppvällande källa, klarseende sedan det vid tvättningen låtit förmärka otålighet av stor sveda som vattnet orsakade.

Tokabo d 4 juli 1818

Jonas Hånsson i Bergsnärja Johan Dahlbon i Dagsås

6d Jag Brita Persdotter Färngren som nu är i mitt 50:de års ålder, och har mitt hemvist uti Wifola härad, Hjulby socken och by, intvårar härigenom i nedanskrevne vittnens närvaro och på begäran att jag efter sex dagars bruk av vatten ur hälsokällan vid Lönsås Gård i början av sistlidne Juni månad, känt mig därav alldeles befriad, från en mig överkommen långvarig och stark darrning i hela kroppen, som förorsakade tungans sönderbitning av tänderna. Likaledes betygar att min 23 åriga dotter Maja Lena Färngren, som länge varit besvärad av leversjukdom och mörkbruna fläckar i huden, samt fördenskull 2:ne somrar nyttjat hälsovattnet vid Medevi, men utan verkan, nu sera, sedan hon blott uti 7 dagar af innevarande juni månad haft tillfälle att nyttja Lönsås källas vatten, är i det närmaste befriad från svullnaden, och att fläckarna på hennes armar och bröst börjat ljusna, så att med Guds hjälp tillförmodandes är, att hon i brist av medel att längre kunna sig vid källan uppehålla, efter fortsättande drickning af hvar dragande vatten utur sistnämnda källa, skall bli va fullkomligen frisk.

7 Jämväl försäkrar jag, Anna Andersdotter Fern, från samma socken och by, som nu vid 36 års ålder saatt sonhustru till förenämnda änka Brita Pehrsdotter Färngren, och i många år haft njältsjukan, samt rödstrimmige och rinnande och ganska skumma ögon, samt under gangen till Lönsås källa blev nästan blind, så att för ögonen sågs ej annat än töcken sasom rök, (ehuru jag förut i 3:ne år förgäves sökt hot vid Medevi hälsokällor) att jag befinner mig nu vara entledigad från njältsjukan, samt ögonen rena och klarsynta sedan

jag endast i 7 dagar haft utväg att dricka och tvätta ögonen med vatten ut ofta nämnda källa.

Tokebo på 3/4 mils avstånd från samma källa den 7 juli 1818

Brita Pehrsdotter Färngren Anna Andersdotter Fern

Att desse förenämnde 3 personer till alla delar erkant sannt vara, vad förestående, efter deras munteliga utsagor, skrifteligen författade intyganden, ord från ord innehålla, det betygga undertecknade dervid närvarande vittnen.

Tokabo samma år och dag som ovan skrivet är

Carl Haga, Fägerholm Sivert Lundberg

Undertecknad, som i många år varit besvärad av neröds sjuklighet, och för en tid sedan, mer än vanligen blev attackerad därav, då istället för att nyttja medikamenter, det förträffliga vattnet från Lönsås källa vid Bottnaryd, tillfälligtvis kom mig tillhanda, och jag ej allenast av detta vattnets stärkande, sömn- och aptitgivande verken, efter ett par dagars nyttjande, fann mig med var dag bättre och efter några dagars förlopp alldeles befriad från denna svåra attack, utan ock efter längre tidsnyttjande, erfarit märklig minskning av de vanliga nervösa åkommor; och får även tillägga, att jag endast druckit 1 till 2 glas varje morgon, under iakttagande av den diet som nyttjas vid vanlig brunnskur.

A.S. Lindgren

Undertecknad, som en lång tid varit plågad av en invärtes sjukdom eller blodgång, vilken så avmättade mig, att jag med varje dag trodde min förvandling nalkas, och då min fattigdom ej tillät att nyttja andra medikamenter, så fick jag tillfälle att i 8 dagars tid dricka av det välsigade vattnet från Lönsås källa vid Jönköping, varav min plåga upphörde, och jag till min vanliga

hälsa alldeles återvände. Gud till ära vill jag för var och en göra detta kunnigt med mitt namns underskrift.

Ulrica Collin *se
monestade vedob.*

År 1816 träffade jag en sjukdom, som kallas giktvärk vilken ställde mig uti svåra omständigheter emedan jag var fattig och ej hade många, som vårdade mig eller såg mig tillgodo. Men nu har jag genom Guds försyn kommit till den af Gud upptäckta källan och där vunnit så stor nåd av Gud, att jag har fått min hälsa igen.

Jag har även haft rosen uti det ena benet sedan år 1808, uppå vilket varit många svåra hål, men vilket nu Gud lof är snart läkt, vilket jag härmed vill tillkännagiva.

Höglycka d. 30 maj 1818

Jonas Carlström

Skeppare uti Köping

Jag har i flera år varit besvärad av svindel och en så svår mattighet, att jag flera gånger tänkt det varit mitt sista, och då jag suttit en stund stilla och stigit upp till att gå, har det skett med stor vederböda. Jag har även i flera år ej kunnat läsa ett ord utan glasögon eller tråda en synål, vilket jag nu kan, Gud lov, kan göra. Jag har aldrig funnit lekamtligt medel så livgivande, som detta nådevatten. Mitt vistande vid källan har varat 8 dagar, under vilken tid jag noga undersökt därvarande sjuklingar, vilka alla jag funnit ansenligen förbättrade, och jag för min egen del har funnit mig fullkomligen till hälsan återställd av denna källa.

Höglycka d 16 juli 1818

Hedvig Eleonora Hammerin

Boende i Göteborg

11. Klockaren Johansson uti Kinde härad och Sexdregå Pastorat i Hillare socken, som var plågad av värk i magen och stark hetta, blev fullkomligt frisk efter tjugofyra dygns bruk av nämnda källas vatten.

12. Drängen Berntsson Ut i Timmelhed Socken och Knapgården var lam i högra sidan och hade förlorat målet. Efter 2:ne gångers vistande vid källan tillsammans utgörande 20 dygn, återfick han målet (talet) och blev så frisk uti sidan, att han de sista dagarna kunde gå till källan, och hämta vatten uti i ett ämbar, som han behöfde till badning.

13. Handelsmannen Hagna fru från Borås var svullen uti ben och fötter av giktvärk. Efter tvenne veckors bruk av detta vatten blev hon fullkomligt frisk.

14. Magaus Dahlberg från Högstena socken på Dahl nyttjade vattnet härstädes i 8 dygn och befann sig bättre i sin lana arm.

15. Bonden Gabriel Olsson från Norr Hagen i Bolstad, lan av giktvärk så att han icke kunde gå eller taga med händerna. Efter 20 dygns bruk av vattnet kunde han gå på golvet med tillhjälp av käpp, samt mata sig själv, som han dittills på ett år icke kunnat göra.

16. Pigan Stina Maja Larsdotter från Kalmar län har efter 20 dygns vistande härstädes blivit till sin kropp något bättre och på 14 dygn icke haft slag, varav hon förut varit besvärad flera gångar i veckan.

17) Söker berättelse, besannad av en Rodin och dess resekamrat från Bohus län. - Gossen And, Carlsson från Kungälv, har efter 2:ne dagars in- och utvärtes bruk av vattnet, blivit helt och hållet befriad från skov. varav han varit gruvligen plågad.

18) Den 5 aug. återgick till sin hemort vid Göteborg en hustru med sina 2:ne söner, vilka efter ett kort vistande vid brunnen, samt in- och utvärtes bruk av dess hälsovatten, voro alldeles befriade från skov.

19) Samma dag återreste till Göteborg Herr Wigant, svarvare till professionen, vilken av giktvärk varit nästan lam uti sin ena sida, så att han ej utan storata, svårighet kunnat flytta på sig. Han hade sökt läkarhjälp och nyttjat många läkemedel, men förgäves. Slutligen sedan ryktet om Lönsås underkälla hann utbreda sig till Göteborg, och han därav utlätat vad han ansåg för pålitligt, förfrågade han sig hos stadens läkare, hurvida hanvda han kunde och borde begagna sig av stället, för att begagna det. Man svarade, att han kunde så gärna och med lika effekt begagna vattnet i stadens kanaler. Oktat detta svar för han, och fick inget skäl att ångra sin resekostnad, ty han återkom helbrädd, och då man såg honom varvra kunna gå som förr, innan han var antastad av sin giktvärk, och hörde honom vara befriad från sin svåra värk, förvånades både läkare och vänner. - Han hade nu för 2:dje gången varit vid källan och begagnat dess vatten för att vinna ytterligare förbättring, och att kunna vara så mycket säkrare om varaktigheten av den han redan erfarit. Han har vunnit sin avsikt, vilket vid bönen offentligt tillkännagavs i hans närvaro, och under dess betygande av innerligaste tacksamhet mot Prälsaren.

20) Fru närta Charlotta Sparrsköld, som var lam i ena höften, efter föregången svår värk, med svaga ögon och en förskänd mage, vilken icke fördrog någon slags mat, och i längre tid aldrig lämnade någon nattro, samt besvärad tillika av svår sionhosta, berättade i flernas närvaro med rört hjärta och av tacksamhet tårade ögon det hon genom in- och utvärtes bruk av från denna hämtat vatten i förliden vinter blivit befriad från alla sina här uppgivna bräckligheter. Hon begagnar nu vattnet på stället för att i sin återvunna hälsa vinna ytterligare stadga.

21) Berättelse av åsynda vittne, som nu för egen del nyttjat detta hälsovatten. - Bonden Anders Johansson uti Kilstad och Uttersvad socken vid Mariestad, var sängliggande och i 5 års tid svårligen plågad av giktvärk, varunder han fött läkares hjälp, utan att vinna minsta lindring, reste till Lönsås källa uti förra halften av juli månad d.d. drack och nyttjade vattnet även utvärtes till badning och guidning i 8 dagars tid, slapp sin värk och återreste tacksam och glad. Den som detta berättar hade förr än han lämnade hemorten sett denne man (svärlant)

En annan brunngäst berett Drängen. ... Andersson från Kinds härad, Nola socken Rytterbergs Sätessgård i Älvsborgs län, hade blivit träffad av slag, eller som det kallas på landsbygden i skotti(?) i vaka ryggen, varav uppkom en elidlig värk genom vilken ben utvärktes och och ett stort när i höften uppkom. All läkares årgård var föfång. Men sedan han åtkommit vatten, hämtat ur Lönsås underkälla och fått bruka det ut- och invärtes, har såret som lär ha varit fistelartat, blivit läkt och värken försvunnit och drängen återfått förmågan att gå. Någon kvarblivande styvhet i benerna hoppas kan skall övervinnas genom vattnets ytterligare bruk. Pastoratets namn i Dohlstorp

- 23 En morgon tillkännagavs efter brunnsbönens slut att drängen Pehr Jönsson från Kalmer lön. Tjust härad o Hallingebergets socken, behäftad med giktvärk i kroppen och däruv vållad lamhet i högra läret, varföre han näst stödjade sig på en krycka under högra armen och en käpp i den andra. Sedan han nyttjat källans vatten in- och utvärtes i sex veckors tid har värken alldeles försvunnit och lamheten något givit sig. Han begav sig denna dagen på återresa.
- 24 Drängen Eric Berntsson från Västerlanda socken i Bohus län enligt provinsial Medici (läkare) n.n. Doktor S. Landebergs intygande plågad av binnikemasken, har förgäves nyttjat flera brunnar kom hit för 14 dagar sedan, och gick härifrån utan minsta kännning av sina plågor.
- 25 Gamla pigan Christina Larsdotter från Kölingareds socken i Älvsborgs län, på 13:de året plågad av giktvärk i högra sidan kom med mycken svårighet till detta ställe men har nu efter tillsammans 2½ veckor.....blivit mycket..... (resten oläsligt.....)
- 26 Hustrun Cathrina Olofsdotter i Sandbacken och Hösna socken, besvärad av syeda i bröstet, som varat i 5 års tid har druckit av Lönsås underkälla inalles vid 3 kannor vatten, varav en del på stället, och betygade sig i fleras närvaro vara alldeles frisk.
- 27 Änkall Anna Andersdotter från Starrkärr och Knapatorp, i 15 års tid mycket plågad av gikt, vilken utbrutit i sårnad på vänstra armen, kom för 7 dagar sedan till Lönsås, drack blott 3:ne glas om dagen och går alldeles frisk härifrån i dag den 10 augusti 1818.

Bokförläggare Cederyd (Platsvittne)

1a upplagan utkom ca 10/7 1818 – Enl. ”folkminnen på orten” det sista av 2 ex. lär ha funnits bevarat i Lönsås gård. Överlämnad till H. Karlsson Högelycke-på förfrågan 1904 - sänd med brev 7 dec 1904 till Redaktör C R Björkman Jönköpingsposten, finns i Stadsarkivet inbunden brun pärm **A6** . (sändn. värderad av Raä 14/2–56. Kungl. bibl. Köp 1941/527. (uppgifterna ej verifierade av Kungl. biblioteket). Trots begäran av H Karlsson återlämnades detta ex **inte** utan funnits av mig i Stadsarkivet Jönköping i historisk fil. R Björkman. Finns digitaliserad i mitt arkiv. Brevväxling finns bevarad i mitt arkiv mellan R Björkman och H Karlsson Högelycke. Även del av Major Karlsson noteringar 6 b. R Björkman **handskriven bok** över hans grundsök för att nå uppgifter över bortglömda Bottnaryds källa / Lönsås källa – finns som stor Pdf fil. **OBS. För Bottnaryds borna innebar detta att ingen upplaga fram till att Åke Axell fann 2a upplagan 1986-funnits tillgänglig eller uppmärksammats på över 100 år.** En delförklaring varför Källan under långa perioder helt fallit i glömska – samt att ”felaktiga” ”folkminnen” lått fått fäste.

2,a upplagan 1819. Tryckt 1819-Magyariska tryckeriet. Bevarad i Kungliga biblioteket. Kopia pdf i mina ägor.

3,e upplagan 1819. Finns bevarad i Lunds universitets. Linköpings stiftsbibliotek. Även i Göteborg **Översättning 1986** – Mycket känd hembygdsforskare i Bottnaryd / Mullsjö Åke **Axell** –översätter Britas uppenbarelse till mer lättillgänglig svenska. Digitaliserad kopia finns i Bottnaryds hembygdsförening. Finns att rekvrirera i PDF fil. Hela upplagan i denna uppdatering.

Lokala Prästen Blomberg intygar trovärdigheten i uppenbarelsen samt undertecknar den tryckta uppenbarelseskraften som ”sann och riktig”

Åke Axell hittar 2a upplagan i en släktings släktkista 1986 och översätter den till modernare svenska.

Innan dess har ingen upplaga av Britas uppenbarelse funnit tillgänglig under många år.

Varför olika ”minnesfragment” i bygden fått felaktigt fäste typ ”Trädet” och Hednisk offerkälla. Se Analys. **Inga arkivsök** tycks över huvud taget skett fram till **Detaljanslys av bakgrund och fakta från 1818 utförd 2014** av Holger Axell – Finns tillgänglig i Bottnaryds hembygdsförening

Större uppdatering genomförd med mål att enbart ta upp grundfakta dvs ”verkligheten” från funna dokument under ”det märkliga året” 1818.

Här beskriver bokförläggaren själv källan där han sökt egen hälsa-

”Ändamålet var att söka hälsa genom vattnets bruk” – Cederyd beskriver hur han också fann hälsa ”vilket han mot all förmodan fann” se nedan. På plats skriver Cederyd ned och **intygar stort antal personer/ vittnen** som blivit helade ”sedan den tiden har han ej gjort sig möda att efterfråga några fler (vittnen) som ofelbart skulle finnas vid källan och kunna bekommas” Se **hans viktiga slutord** med hänvisning till Lokala Prästen Blomberg som åtnjöt stort förtroende i Bottnaryds bygden.

Affischer / böcker om Britas upplevelse - Finns beskrivna i C R Björkmans handskrivna samlingar över Bottnaryds källa Fil att söka i stadsbiblioteket i Jönköping – R Björkman-

- **En handskriven egen bok med Björkmans egna ”sökåtgärder” för att nå kunskap om Lönsås källa** – resulterar i Sv dagbladets artikel över Lönsås källa .1907 -Björkman undersöker extra om det omtalade ”trädet – där nidteckningen över Britas uppenbarelse har sin upprinnelse – Se - trädet- Björkman deklarerar och förklarar att ett sådant träd **aldrig existerat**. Hans handskrivna bok A6 finns att rekvrirera. pdf
- Britas uppenbarelse omnämns 30 sidor. Finns i Kungl. Biblioteket och i det här dok.
- Bok om Britas uppenbarelse bifogas samlingen
- **Det märkvärdiga året 1818** innehållande 2 små häften – ett brev från Kock i Vadstena om Bottnaryds källa –
- Utförliga o säkra uppgifter (Tryckt av Lundström) ett viktigt PDF dok.
- Lars Segermans vittnesbörd - Gå ut Johannes – **innehåller stort antal platsvittne (viktig)**
- **Segermans skrifter omnämns – värt att kontrollera i flertal avseenden**
- Sannfärdiga underrättelser samt Brita Gustavsdotter uppenbarelse av **S Wigelius 1818**

I Linköpings stiftsbibliotek finns skrifter av Segerman –

...	Hylla	Författare	Titel	...	T
1		Segerma...	Beundran öfwer solens klarhet, om den kan instämma emot Guds här...	...	
2		Segerma...	Englar och människors fröjde och klagosång, blandad wid vår dyre f...	...	
3		Segerma...	Guds dråpliga underverk, en till allmagts ära kort men sannfärdig	
4		Segerma...	Guds ropande röst till människor och deras swar likt ett eko, samt frå...	...	
5		Segerma...	Julklapp till den himmelska fridfursten allunderlig; uppå julafton den 2...	...	
6		Segerma...	Sorge-qwäde	...	

Inkop. ur Britas uppenbarelse av ansvarig boktryckare; Cederryd. se boken Översätt- Åke Axell

Utgivaren eller denna skrifts befordrare till trycket förutser nog, att den bliver såsom ett stickande törne för någre, men därför skall hon inte mista sitt värde, - han väntar sig också kritiker; men, må hända, endast av dem, som i allt fåfängt bemöda sig om att få namn av litterata, men famla likväl i mörkret och fela i mångahanda stycken. Kritik av sådana, skall ändock anses som orättmätig, och som sådan skall den ensamt falla på givaren tillbaka. Skriften må således utgå, sedan den är önskad och begärd tilltrycket av många; Utgivaren tror sig även göra den svenska allmänheten en tjänst härmed, då han vet att flera hundrade skrifter äro kring riket spridda, men knappt någon lika lydaude med originalet, utan frångaget och tillagt efter var och ens behag. Skriften må för övrigt omfattas med tro eller otro; Gud bliver ändock den, som dömer, och då allt skall i ljuset framhavas, torde även ansvar bliva för den eller de, som våga med henne skämta.

Ulricehamn den 1 november 1818.

Utgivaren, som endast några dagar vistades vid Lönsås underkälla, hade ej ditrest uti den dåliga tanke, att på stället spionera, samt under framfarten på landsvägar upphämta sanningslöst prat, och detta sedan efter eget godtycke utsprida, samt sedermera utgiva det såsom en patriotisk rapportberättelse; nej, visst icke, ändamålet var att söka hälsa genom vattnets bruk, vilken han mot all sin förmodan vann, ty efter 6 dagars drickning, eller 6 glas vatten ur Lönsås underkälla varje morgon blev han alldeles befriad från en i hög grad nervös sjukdom, vars svåra atacker alltid infann sig 4 gånger i månaden, men nu alldeles upphört. Innan han lämnade stället upptecknades vad han där fann vara märkvärdigt, och även emottogs några betyg, vilka utgivaren tror sig skyldig att här bifoga. Sedan den tiden har han ej gjort sig den möda, att efterfråga några flera, som ofelbart skola finnas vid källan och kunna bekommas. Och att nu mera orda om denna källa, sedan så mycket varit förut talt, skrivit och tryckt, anses vara överflödigt. Utgivaren instämmer hellre med en vördad präst i orten, som sade: "Man bör tåga då ingen fara är på färde, ty är händelsen av Gud, så skall nog tiden utvisa frukten, i vidrigt fall försvinner det av sig självt, och den fördomsfulle bliver då mera upplyst, än genom allt vårt predikande eller tillgjordhet att vilja hava densamma, då ingen skada är skedd eller ske kan."

4 Reseskildringar 1818-1820

Präst och landskapstecknare Olof Sundholm 1818 se sid 2

skrift från Handskrift: Olof Sundholm (d. 1819) ^{Landskapstecknare} PRÄST + 1752 + 1819
Stifts- och landsbiblioteket i Skara.

Platsbesök 1818.
Detaljbeskriver Låusa's källa
OBS beskrivning av källflödet
Bottnared.

Bottnareds församling är beläget i 3 län och 4 Häradar. 15 $\frac{4}{8}$ förmedlade Hemman ligga i Skaraborgs län och Vartofta Härad och Slättängs Tingelag. 8 D^o i Elfsborgs län, Redvägs Härad och Timeleds Tingelag. 46 $\frac{1}{2}$ Dito i Jönköpings län, Mo Härad och Unnareds Tingelag, samt 1 Gård i Tveta Härad och Ingareds Tingelag; Skildnaden emellan Länen, der de alla mötas åt är $\frac{1}{4}$ mil N ifrån Svansö Säteri på en liten Ö i sjön, som kallas Gudmunds Tufva, hvarest äro nu reste 3 Stenar på hvilka Lärens namn äro ristade, så at man med 2 å 3 steg kan gå in i 3 län och Häradar.

Pastoratet är i längden ungefärl. 3 $\frac{1}{2}$ mil och i bredden 1 $\frac{1}{2}$ Dito, gränsar i N til Sandhem och Habo, i Öster til Vexjö Stift. I S til Stengårdshult och Götheb:s Stift och i N til Hösna och Böne. Tre så kallade Byar finnas i hela Pastoratet, fast åtskilde både til Hus och ägor.

I församlingen äro 4 Kyrkor. Bottnareds Socken (innehåller 27 gårdar, hade år 1760, 986 mskr, och 1780, 1081 D:o.) ligger til en del i Jönköpings til en del i Skaraborgs och til en del i Elfsborgs län. Bjurbecks Capell sock, som förutan 2 $\frac{3}{8}$ gårdar (som höra til Elfsborgs län) helt och hållet ligger i Skaraborgs län. Hela socknen^x består af 15 $\frac{5}{8}$. Räcker $\frac{1}{2}$ mill från N. til S. och $\frac{3}{8}$ från Ö. til V. Folkmängden var, 1760, 419, och 1780, 417 mskr.

Mulsereds socken belägen i Småland, äger 16 $\frac{1}{2}$ Hemman och 4 Soldatertorp och var Folkmängden i Socken år 1760, 343 Personer, och 1780 459 D^o. Angjerdshestra består af 11 förmedlade Hemman. Folkmängden var 1760, 421 och 1780, 446 mskr. - Vederlag är 8 Tunnor, och Vinsäd 7 $\frac{1}{2}$ D^o, dock har hvarje kyrka 1 Tunna, Byggningstunna kallad. Skog är öfver alt fast på många ställen genom svedjande förminskad. Så mycket af Pastoratet, som lyder til V.G. är bördigare både til åker, äng och bete; men mindre skog, och alt hvad i MoHärad ligger skogsrikt fast allestädes jorden med jung och mosa betäckt; åkren med Moalf och Klappersten blandad, på några ställen jordfaste stenar, der bördigare säd och gräs växer. Måsta skog är furu och gran med Ene i ängar och på gården något Löfskog af Björk, Ask, Ahl, Runn, och på några ställen Linn, Lön, Ask, En m.m. - Sjöar och små Gjölar finnas många, men ej fiskrike.

Största Delen af Bottnareds Sockn är belägen i Jönköpings Län; en del deraf i Elfsborgs Län, och åter en del, som är den minsta, i Skaraborgs Län. Af Folkmängden i denna sockn, hörde til Jönköpings Län, år 1805, 427 MK, 438 QuK, S^a 365. Til Elfsborgs Län hörde s.å. 97 MK och 97 QuK, S^a 194, och til Skaraborgs Län 49 MK. 44 QuK, S^a 93. Hela Socknens Folkmängd var således 573 MK 572 QuK S^a 1152. (?fel) Af Bjurbecks Sockn är största delen belägen i Skarab. Län, och minsta delen i Elfsborgs Län. Under förstnämnda Län hörde 204 MK och 208 QuK, S^a 412, och under det sistnämnda 34 MK, 29 QuK, S^a 63. Hela denna socknens Folkmängd var således 238 MK, 237 QuK, S^a 475. Angelshestra och Mulsereds Socknar höra helt och hållet under Jönköpings Län. Folkmängden i Angelshestra var nämnda år 227 MK, 237 QuK. S^a 464 och i Mulsered 283 MK, 290 QuK, tilsammans 573.

Helsokällan i Bottnared är belägen^x på Gården Lönås ägor, tilhörige Bonden Sven Carlström. Denna Källan skall först blifvit upfunnen 1815 d $\frac{13}{3}$ af Hustrun Brita Gustafsson, Höglyckans Torp. Hon säger, at en osedd röst Kungorde Henne den Källans Helsowatten, såsom botande Lekamliga Sjukdomar af hvad beskaffenhet som hälst, men ålade Henne at tiga dermed i 2 år, efter hkn tids förlopp Hon Omtalade det för Försgs Pastor, som ej ville tro det. Flere Sjuka började dricka deraf 1817, hvilka alla tilfrisknade, hvadan ryktet derom så utspriddes, at under vintren derpå källan besöktes från aflägsna orter af omkring 100 Personer. Sjukdomar af fallandesot, Twinsot, flerårige blinde, döfhet, Hufvudverk, Tandverk, Giktverk, svåra utvärtas Sårnader med flere Krampor hafva alle försvunnit på längre eller kortare tid, ja äfven vansinnige hafva kommit til sundt förstånd. Källan skall hafva 3 ådror af starkt tillopp. Twå Karlar hafva fullt arbete, at oafbrutet från morgonen til aftonen, ösa vatten til dem, som derifrån hämta det. Stora foror hafva afgått derifrån åt Norge, Skåne, Götheborg, Stockholm etc. Hustrun skall hafva på 15 blad. 8° upskrifvet hvad som tildrog sig vid det tilfället, då källan upäcktes. Vattnet är Klart, är sötacktigt, smakar ej mineraliskt, deraf får ej drickas mer än 2 glas för och 1 å $1\frac{1}{2}$ e.m. Ingen Diet behöfver iagttagas. Dricker man är det så berusande, at man märker yrsel. (:it Det märkvärdiga året 1818 (Gthns ?) 1818 recent^s) i Allm. Journalen s.å. N. 216.

(Utförliga och Säkra Underrättelser, rörande den ryktbara Helsokällan i Bottnared Profetissans föregifna uppenbarelse om detta vattnets undergörande Kraft, samt de hittils försporda verkningar af dess begagnande tryckt i Jönköping, 1818, $1\frac{1}{2}$ a. 8°, recenseras i Allm. Journalen 1818 N. 246 s (F)

4 b Reseskildring och platsbesök vid Lönsås Underkälla

Avskrift av Holger Axell

Växiöbladet nr 34 Lördagen den 22/avg 1818.

Tidningsartikel skriven av **Kyrkoherden i Bolstad på Dals Land och Prost S. Wigelius Axell** kommentar. Artikeln som är lång är genomläst – **Uppenbarelsen med prioriterade budskap** återges i ganska stor omfattning, varvid en del omnämns **nedan med hänvisning till Åke Axell översättning av hela uppenbarelsen**. Med reservation för översättningsfel

Prästen Wigelius reseskildring nedan från Bottnaryd skildrar hur han bland annat träffar Brita Profetissan och hennes man vid källan. Artikeln fick stor spridning över hela Sverige – finns även i Pdf

Tidningsartikeln ”Om den ryktbara källan i Bottnaryd”.

Både före och under min resa från Dal hörde jag om **denna källa de vidunderligaste berättelser**. Under min resa **träffade jag mycket folk på resa till och från Bottnaryd**. Berättelser från uppenbarelsen om källan **leder flera 100 tal människor från när och fjärran**

Jag bestämde mig för att besöka källan för att alla genom säkra underrättelser ska fatta lämpliga beslut. Omtalade berättelser **utgör alls icke slughet eller elaka affekter**. Det är i mina ögon inget annat **än svärmeri mellan en bondhustru och en**oklart. Åberopade uppenbarelsen är inte förrän i år yppat och redan är den med djungelns fart snart sagt nått hela riket och **fantastiskt trodd**.

Folkströmmar hit från Dal, Bohus, Halland, Skåne, Blekinge, Småland, Westergötland osv. Även från Norrige och trettio mil från andra sidan Stockholm. I Småland och Blekinge talar man om fattigt folk som sålt allt de ägt för att kunna nyttja källans vatten. I Växiö berättas mig trovärdigt folk att vattnet sälj på stadens torg för 32 (tecken jag inte kan tyda) Riksgäld kannan. Se analys vattnet 7 c

I svärmeriets ton med en hop illa citerade bibelord underlagt företalas att sedan profetissan Brita Gustafsdotter fått en invärtes drift och kallelse befallt henne öppna upptäckten- som i snart 3 år (fick uppenbarelsen 1815) legat för det mesta dold i hennes hjärta.

Begynner hon sin berättelse i Herren Jesus Kristi namn.

Uppenbarelsen från omkr. 14 mars 1815.

”så kom till mig en röst över allt beskrivande ljud som tilltalade mig – Guds frid – God dag

Rösten förkunnade att Jesus Krist själv skulle tala med henne. osv

Ställde ett antal bibel och trosfrågor till henne och citerade därefter ps 412 från vers 23 till slut – och att leva efter detta

Härmed lovade Jesus + mer text+ **jag skall göra under med källan så att hon ska bliva den blindes öga, den haltes fot och mångas sjukdomar hela, och jag vill själv bekräfta denna uppenbarelse för dig**. Frambär till Sveriges inbyggare(tar upp om slopadet av bönedagar. Profetera och säg att jag tager till straff för den som kryper undan. Osv.

Frambär att;

- Ingen dans och lek ska hållas runt källan
- Inget lock får läggas över henne
- Ingen betalning får ske för vattnet
- Håll vattnet rent
- Blott kringgärdas för att hålla kreatur borta OBS
- Inga byggnader runtomkring för att höja källans prakt utan dess undergärningar ska tala för sig.
- Användare av källans ska av kringboende erbjudas en billig peng för inkvartering

Jag skall ock nedsända en av mina änglar som var dag för mig skall utgjuta kraft och välsignelse i källan.

Sådant är korta innehållet i det snick snack som flugit landsändan omkring och gjort sensation bland hög och låg som är över allt förmodande i vårt upplevda (upplysta) tidevarv.

Jag reste alltså till källan som ligger en och en fjärdedels mil från Gästgiveriet Västra Kärr och tre och en halv mil från Jönköping. **Hela trakten vimlade av sjuklingar som brukande källans vatten och tvättade sig därmed. Många kringboende mest kvinnfolk hade flera under att omtala.** Det fanns även tvivlare. Ibland vilka jag får nämna Gästgivaren i Slättäng en upplyft hedersman – var helt och hållet kättare. Ingen enda funnes som kunde uppge någon vid namn som sade sig vara botad. Blinda sade sig fått lindring. Inga fanns som till någon del återfått sin syn.

Jag talade med hustrun (alltså Brita) --- av de flesta betroddes med **oklanderlig levnad. Mig föreföll hon beskedlig, tystlåten och mycket känslfull.** På min förfrågan erkände hon alla här upptecknade uppgifter om sin uppenbarelse och att en mamsell från Ulricehamn efter hennes uppgifter författat hennes berättelse som jag följt. Att en prästman rest över 15 mil för att som hon trodde söka henne och hämta vatten tycktes smickra henne och glansen i hennes ögon ökades. Till enskilt samtal med henne var inget tillfälle. **Men hennes man talade jag desto mer.** Han var hövlig ganska tjänstfärdig? till utseendet god, i bibeln bevandrad, klok och som mycket förundrade mig fri från många av allmogens fördomar.

Men om källan nödgades jag tala mycket varsamt för att inte stöta honom.

Källan innehåller inget mineral och dess vatten fann jag till smaken inte särskild skilja sig från andra källvatten. **Ådran är inte synnerligen stark** (Axell kommentar se utredning)

Profetissans man torkade och hartsade ----- selterkruset. (Axell kommentar - tycktes vara där och hålla upp vatten till folk och tillhandahålla vattenkrus (Obs Här står inget om betalning)

Jag nödgades vänta över en fjärdedels timme innan den av folket uppdruckna källan var så mycket vatten att man med varsam känning kunde få något som var rent.

Axell kommentar: Dvs tillgången på vatten kan antas vara samma som nu – ej mer. En konsekvens av detta är att de tunnor av vatten som såldes i städernas torg i ex Växjö och Gbg inte kan komma från Bottnaryds källa. Detta då också i beaktande att det myckna folket förbrukade tillgängligt vatten i det svaga tillflödet.

På bortresan tömde jag genast ut på marken åtta krus. Ett förvarades på prästgården för att söka (jämföra) dess smak. Den andre den 12 aug av Dr och Brunngästerna vid Ronneby brunn. Allas omdöme stämde med mitt.

Att på något sätt misshandla den föregivna profetissan tror jag är olämpligt emedan jag tror henne att under sitt svärmeri vara intagen av den inbillningen att vad hon berättat är sant och nyttigt. Smickrad tycktes hon vara av hedern att anses som Guds synnerligen förtrogna älskling emedan alla tiders erfarenhet visar att förföljelse ?? är rätta oljan på svärmeriets och fantasins eld samt att svärmeriet aldrig får försvara rätten?? när någon tragedi kommer emellan (Brita miste sin son – berättas av henne i inledningen) Tron på profetissan är redan över all föreställning vidsträckt och stark. *Förgäves använde jag alla krafter att upplysa åtskilliga av de troende.* Jag frågade vad det ska bli av oss om vi mer tror och lyder kärringar än konung, lag, Guds ord, sunt förnuft och erfarenhet. Vad kännetecken de hade som förvissade dem att hustruns berättelser var sanna.

Om andra kärringar från andra orter i fall som denna verkas tro och förstås, funna på samma som denna uppenbarelse **och fodra undergiven tro** då inga bevis fås och ingen orimlighet som gör uppenbarelsen otrolig. Huru det i landet inom kort skall se ut om dess innebyggare övergiver sina hemsocknar, utarmade sina hus och begynner sträva landet runt söka och lyda kärringars profetior samt förfäktas överhetens bud och dess världsliga ordning.

Om det stämmer överens med Guds ord och verka följa den överhet som Gud oss givet och övrigt mer dess rådiga författning.

Jag påminner Er om de många uppenbarelsen och himlabrev som utsatt mången som anfäktats till yttersta demens.

Jag bevisste som jag tyckte solklart och påtagligt orimligheter av punkterna i profetissans uppenbarelsen. Ingen kunde omvändas, några sade emot, andra teg, några tycktes hålla med.

Karlskrona den 28 juli 1818

S Wigelius **Kyrkoherde i Bolstad på Dals Land och Prosst**

4c

Översatt Holger Axell

Platsvittnesbeskrivning –Lönsås underkälla Bottnaryd

Sonen till Redaktören för Stockholms Allm. Journalen nr 216

Allm. Journalen 19 sept. 1818. Sthlm, Redaktören för tidningen skriver;

Den 1e kom min son hem- har talt med hustrun för vilken källan blivit upptäckt. Hon har på 36 sidor uppskrivit vad som tilldrog sig vid **källans upptäckt**, men inblandat som icke hörer härtill. Han hade icke tid att låta beskrivningen om hennes syn och uppenbarelse.

Vattnet är klart liksom seltervatten men är starkare, luktar starkt folsyra ? (tidn. eget ? tecken) eller som sitchoss !! smakar ej mineraliskt, är sötaktigt. Det får ej drickas mer än 2 glas för och 1-2 glas på eftermiddagen.

Ingen diet behöver iakttagas. Drickes mer, är det så berusande att man märker yrsel. Så hände min son då han drack ur skopan överflödig. Den som ej sett hämtningen kan ej tro hur stark den är ? (kommentar – dvs uppgift om flödet den 1 september 1818)

Ingen lärer kunna uppgifwa något vatten, hittills känt, **som helar utvärtes sårnader och svullnader såsom detta**, Kunniga och lärde män hava sagt mig – Sådant vatten finns ej annorstädes på jordklotet än i Bottnaryd **X**

En bekant i staden (Wadstena), som lång tid haft små fnassel på kroppen har med en svamp tvättat sig och därav känt obeskrivlig sveda, med efter två dagar förlopp förtorkades utslagen och idag då tag talade med honom var han glad och nöjd men stabbig(?)

Jag sänder härmed ett brev från min ämbetsbroder i Jönköping, vars fru på en barnsäng blev döv och blind. 1816 (vara 1817 **XX**) när min son var där satt hon och spann och kunde se och höra. Jag bifogar brevet på det att du därav ska se huru välgörande detta vatten är för henne.

Min son har varit vid källan och sett belägenheten därvid. Därest är nästan omöjligt att få logi och mat, ty orten är blottad på allt. Till fru Friherrinnan Lejonankar har jag lämnat projekt om en transport vatten till Stockholm som min son vill beställa mot räkning mot resekostnad, besvär och körsl till Norrköping varefter det kan gå körledes till Stockholm **XXX**. **X** Kunniga och lärde män här i Stockholm ha försäkrat att detta vatten icke är annat än vanligt gått? vatten. **XX** –fel årtal

XXX- Av Dagligt Allahanda se vi att detta underbara vatten nu kommit till Stockholm och fås för det lindriga priset av 35 skilling buteljen. Jämför vi sedan i denna annons -med andan in denna skrift och i synnerhet priset på vatten med priset på skriften, så yppa sig starka anledningar till den förmodan att det är en och samma person som i bägge fallen spekulerar på allmänhetens lättrogenhet. Varför ivrar han då så mycket emot brännvins spekulanterna? Djävuls historier och underbart vatten äro ej att tillgå för en var. Så råd honom likväl att om han äntligen skall befatta sig med underbarheter enbart hålla sig till Vattnet, dess hitforslande och inmundigande såsom det mest passande för honom.

4d

Lars Segerman .. Kvartermästare - Uppehåller sig vid Lönsås källa 5 månader – Juni 1818.

Finns också omnämnd i Britas upplevelsedokument i slutet.

Beskrivning. Kvartermästare innebär ansvar för förbandets all underhållstjänst. mat, vapen tillförsel / ammunition, halm etc.. Skadad i låret under krig utomlands. Sökt bot vid källor i flertal europeiska städer och samtliga kända viktiga hälsokällor Sverige. Skriver att han aldrig känt sig så helad från -värk- som vid Lönsås källa – i början förbättrad syn – men anger i sina skrifter att han inte erhållit helande för detta –beskriver sig som blind.

Lämnar **viktigaste vittnesbörd efter sig i tryckt**

Kungl. biblioteket;

- Förteckning över brunnsгäster som blivit helade - Gå ut säg Johannes <Kungl. bibl.
- 1- Guds dråpliga underverk . 2 skrifter, Om Bottnaryds källa**
- 2- Kort anvisning huru oerfarna för förhålla sig till detta hälso vattnens bruk**
- 3- En av Jesu född själs fröjdesång / kort/
- 4- Julklapp till den himmelske fridsfursten dec 1818
- 5- En av Jesu född själs fröjdesång (kort) Glädje i Hoppet (kort)
Underlag till Roparrörelsen
- 6- Guds ropande röst till människor och deras svar likt ett Eko >Jönk 1819
- 7- Beundran över Guds härlighet (något litet ur skriften)
- 8- Änglars och Människors fröjde och klagosång 1820
- 9- Sorgekwäde 1817
- 10- Här finns också 3e uppl. av Britas uppenbarelse.

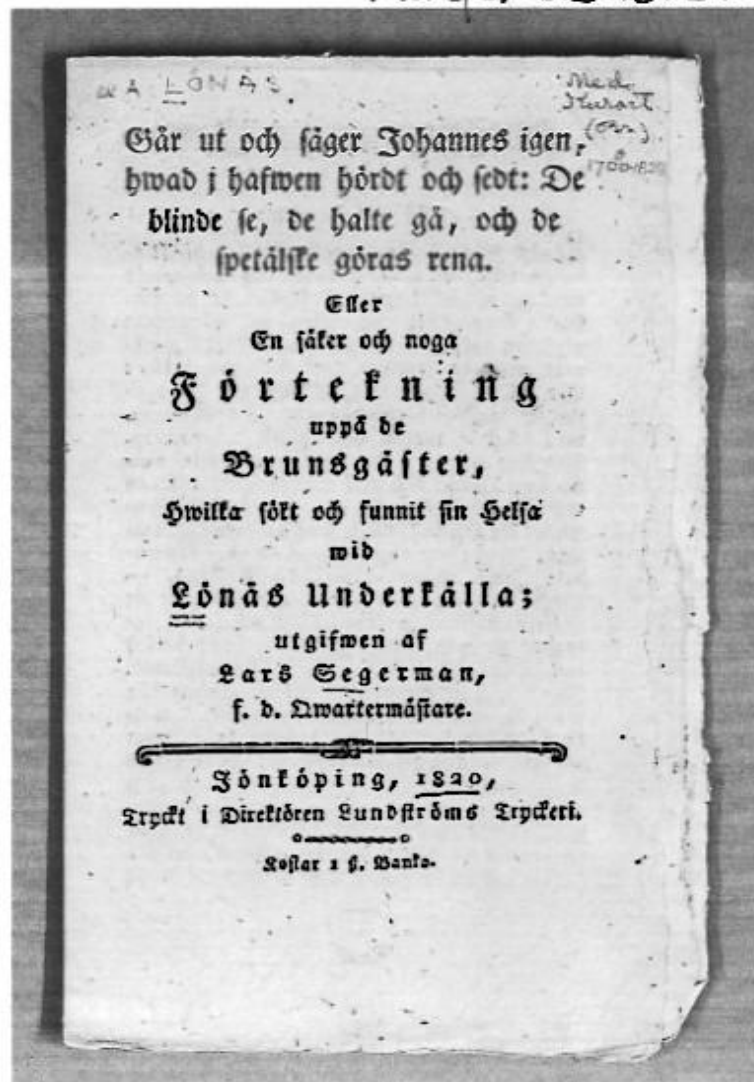
Kommentar; Flera av skrifterna ovan visar att Lars Segerman är djupt religiös – Flertal av hans tryckta skrifter är att jämföra med gammaldags Pingstpastorers domedagspredikningar. Skickligt upplagda för att påverka tveksamma brunnsdrickare till övertygad kristen tro. Därmed - om min antagande är riktigt har Lars Segerman aktivt bidragit under **sina 5 månader** vid källan till att stort antal blivit helbrägda. I JESU Kristi namn” Lars Segerman ser ut att verka som kringresande religiös kolportör. Han tycks vara ”vän med samhället” som fri att verka utanför kyrkan och skriver mycket positivt om Kung, kyrka och den helige ande. Förvånansvärt nämner inte Den positivt skrivande Prästen Wigelius när han är där om Segerman – dvs de har mötts i samråd.

Segermans skrifter ger underlag till intressant vidare forskning -där det finns koppling till flertal av mina Axell släktingar. Någon av hans skrifter kan igenkännas om gamla pastorers domedagspredikningar. Med genomtänkt uppläggning

Samtliga skrifter ovan finns i min databank . Ett biblioteks sök kan ge ytterligare tryckta skrifter

Lars Segermans dokument över Helade person inkl. eget vittnesbörd

eod e-bok kungl. biblioteket

Till Läsaren:

Lunds Källa i Bottnarvds Socken af Elfs-
boras Län, är allmänt känd, och har väckt
mycken uppmärksamhet. Under de sist för-
flutna åren 1818 och 1819, då nära 200
personer derstädes blifwit genom detta walt-
nets ofelbara werkan till sin förra helsa i
mer och mindre grad återställde, har den blif-
wit af somlige berömd, öfwer all beskrifning,
men af flere tadlad och ansedd utan nytta.
Den har likwäl under dese twenne sistförflut-
ne åren, sedan den blef uppenbarad, wisat en
wälgörande werkan för flere Sjukdomar; i syn-
nerhet för Ågonfjula, Kallandesot, Lam-
het, Sift och elaka sårnader i hufvud-
det, samt Swullnader och Fislar. —
Flere af dem som under ofwännämnde är
nyttjat Källans watten hafwa nu efteråt in-
tygadt de lyckligaste följder för deras helsas
förbättring. Dessas namn äro icke antecknade.
Jag utgifwer denna lilla Skrift för att icke
wara en känslolös åskådare wid detta wat-
tens helsosamma och wälsignade bruk, som
ock att ej kunna bestyllas för öfwerdrifne
berättelser om dess undergörande kraft, och
lika så litet att beddamma Hustru Brita Gus-
stafsdotters uppenbarelse, hwilken åtföljes af
förteckning på några och 40 personer, hwilka
hafwa och tacka den allgode Guden för deras

Å
n
d
l
n
t
d
n
a
d
r
d
n
n
g
n
d
g
m
d
l
o
t
a
f
o
l
g
o
f
o
n
t
e
s

+ 200 lotode

- 200 beskrivning

- NY Källa

- sjukdomar

40 helade i
Britas uppskrift

Återvundna helsa af detta waltens ofelbara
werkon, hwartill dese och alle de som uti
denna skrift finnes upptecknade, äro sjelfwe
leswande wittnen, hwarfbre deras namn och
wistelseort samt sjukdomar äro i korrthet an-
tecknade; och kunna de twiflande finna dem på
deras wistelseorter, samt hos mig få vidare
upplysning till sin ofwertygelse om sanningen
af hwad jag skrifwit. För widloftigheten och
dryga kostnader skull, har jag förbigått någ-
ra och 60 personer, de der återwunnit sin
helsa, och hwilka några af mina wänner, gif-
wit mig förteckning uppå; och synes dese,
med de förre göra wittnesbörd tillfyllest. —
Jag som under 1789 års krig, sårades af
muskötkula i mitt högra lår, och som fastna-
de deruti, men blef af sticlige skärfare utta-
gen och såret helat, hwarefter en swår Neu-
matisk werk ätsbjöde, hwilken jag med Me-
dikamenter under en tid af 28 år, sökt före-
komma, samt nyttjot uti England, Pyrmont-
och warma Bad, Surbrun i Stockholm samt
trenne år wid Medevi Hellsobrunnar; men
allt förgäfwes, så att jag, utom de swåra
smärtor, har stundom måst föra knäet rak
och stundom hopdragit, till des jag 1813
lyckligen fick uppenbarelse om Lördas Källa,
och tänkte att der återwinna min syn, äfwen-
som hjälp för den swåra smärtan; men sy-
nen war och är det ty wårt omöjligt, att å-
terwinna. Men jag har aldrig lännit mig
så bra uti mitt knä och de öfriga kroppede-

+60 pers. y Kuli

Egt helande

lorna, under mina widlyftiga resor på 30
år, som jag nu Gud lof befinnet mig.

Pars Segerman.

F ö r t e l n i n g.

1 Studeranden Elgstrand, i Östergötland,
Wårdnäs Socken och Alfåtter By, för
swagfinnighet och förlamelse; fullkomligen å-
terstätt af detta wännen.

2 Skomakaren Petter Nilsons hustru, i
Östergötland och Stora Åby Socken och Rål-
kebo ågor, modren med dottern icke haft nå-
gon helsa på flere år. Den yngsta twenne
är gammal, hade icke kunnat stå med fötter-
na, blefwo helbregda.

3 Drängen Olof Andersson från Söder-
manland, Råshult Socken och Hulta, rådd
af slag, att hela wensstra sidan deraf war
förlamad, nåra återstätt.

4 Maria Andersdotter Dahl, Loms Soc-
ken, fått lindring för giftwärl.

5 Brita Wånsdotter, Haga Socken, Ke-
flane, befriad från giftwärl.

6 Johanna Gabrielsdotter, Swenljunga
Pastorat och Berggård, lindring för giftwärl.

7 Catharina Ekborn, Öfersia Socken, E-
leby, befriad från giftwärl.

8 Drängen Swen Johansson från Stora
Åsplunda, Hanglösa Pastorat, för swår
bröstsjuka.

9 Orela Larsdotter från Dito, förbättring
för giftwärl i hela kroppen.

! : swagfinnighet
! : lamm

! : af kunnat gå på fötterna

! : Vändersida förlamad

! : gift

! : gift

! : gift

! : gift

! : swår bröstsjuka

! : gift

- 10 Jonas Magnusson från Trojeröd, förbättrad för giftvärk.
- 11 Sven Collin från Ulricehamn, för gift och magplåga fullkomligen botad.
- 12 Maria Andersdotter från Falköpings Socken, befriad från värk i knäet och magen.
- 13 Maria Jonsdotter från Östergötland, Wickenslad Socken, Örkullen, återställd för svaga ögon.
- 14 Orela Larsdotter från Westmanland, Lerna Socken, blind i 5 år, förbättrad.
- 15 Anna Nilsdotter, från Hofwa Socken, Långebro, återställd från svår magplåga i 15 år.
- 16 Hattmakaren Nyqvist från Christinehamn, befriad för melankolie och nervsvaghet.
- 17 Hustru Margareta Andersdotter från Lingsdala Socken, förbättrad för gift.
- 18 Carl Borg, från Upsala, förbättrad för verk i fötterna.
- 19 Johannes Nilsson från Östergötland, Gustafwa Socken, förlamad i underlifvet, och full med värk i det öfra, blef en betydlig del förbättrad.
- 20 Anna Larsdotter från Halland, Lwåkers Socken Ås, i hand och fot full med värk i 6 års tid; fullkomligen återställd.
- 21 Pigan Ingrid Swensdotter från dito, för inwertes plågor och svullnader i kroppen fullkomligen återställd.
- 22 Johannes i Hålyckan, Belinge Socken, sammandragen och förlamad, vunnit betydlig förbättring.

gift
 gift, magplåga
 värk knä/mage
 förbättrad syn
 blind förlamad
 syn
 svår magplåga 15 år
 melankolie
 nervsvaghet
 gift
 verk i fötterna
 förlamad i underlifvet
 full med värk
 bär värk i hand
 och fot
 inwertes plågor
 svullnader i kroppen
 sammandragen
 och förlamad

23

Zoen Sundström från g:la Upsala, blef
vid 3 månaders ålder så rådd af slag, att
hela kroppen blef förlamad, och i 15 år bu-
ren på armarne; gick härifrån på kryckor.

24

Proffen Kullbergs i Fohllöping, 2:ne
barn, för utslag på hela kroppen, fullkom-
ligen förbättrade.

25

Maria Persdotter från Södermanland,
Tuna Socken, för fallandesot, fullkomligen
helbregda.

26

Pigan Anna Persdotter från Linde Stad
och Bergslag, som nära 6 år haft så häftig
bröstsjuka, att flere ben utvärt och skulnad
i kroppen, nära återställd.

27

Nils Gunnarsson, från Falkenberg,
Drengsered Socken, beivrad af fallandesot,
nästan en gång om dagen; lyckligen och väl
befriad.

28

Petter Lundel från Gällingsbro, har i 7
års tid haft värk i magen med upplösning
af blodvatten, samt värk i alla leder, mår
fullkomligen väl.

29

Sara Cathrina Pettersson från Halland,
Morups Hästgärdsgård, för nersvaghhet
med flere inwertes plågor i flere år; fullkom-
ligen återställd.

30

Johanna Andersdotter från Bohus Län,
Morlanda Socken, för svår ögonsjuka full-
komligen förbättrad.

31

Maria Lorgesdotter, från Dito Dito, för
svår värk i knäen, fullkomligen befriad.

32

Abraham Nilsson från Bohus Län, Mor-

lan lamm från 20 år
att ålder i 15 år lamm
gick den på
kryckor

Si

frå

ser

utslaget på hela kroppen
(pradot barn)

Se

nal

do

fig

fallandesot
häftigt värk i
ögon i hela
kroppen

frå

me

der

De

bå

Fallandesot
avgång / dag

De

må

Får morvärk
i alla led
i kroppen

Ul

bå

Nersvagh
i inwertes plågor

frå

def

åst

svår ögonsjuka

De

nit

svår knävärk

- 3, : landa Socken, Gunneryd, svår värk i knät
att hon gick på knäkor, är fullkomligen frisk.
34. : Catharina Nilsson, Marks Härad,
Kinna Socken, Furubeck, varit aldeles blind
från födda åren, wunnit så mycket att hon
ser fönsterna.
- 35 : Anna Larsdotter från Helsingeland, Hoogs
Socken, varit i 20 års tid plågad af svull-
nad och värk i hela kroppen, samt melanc-
holie, sade sig ej under all den tid besunnit
sig så väl som nu.
- 36 : Margareta Andersdotter från nämnde
ställe, har från barnåren varit plågad af
melancholie och svår hufvudvärk, lika med
den förra, lyckligen förbättrad.
- 37 : Lars Larsson, från Håkanstorp's Socken,
Kockla Örnar, för gift, betydeligen för-
bättrad.
- 38 : Eva Persdotter från Skaraborgs Län,
Härsby Socken, för flug i hufvudet samt
värk i hela kroppen, förbättrad.
- 39 : Stina Jonsdotter från Storgården wid
Ulricehamn, som varit förlamad af slag, har
här blifwit förbättrad.
- 40 : Maria Persdotter, Kronobergs Län, we-
stra Thorsö Socken, Hydens, blind från
des 5:te år, wunnit så mycket att hon kan
ätsilja fågor.
- 41 : Ofsen David Andersson, Bohus Län,
Hede Bäckiswaregård, för svaga ögon wun-
nit betydlig förbättring.
42. : Swen Dahlman från Båstehöberg, hvars

Krävarh
gick på knäkor

Blind sedan spä-
dom - kan se
fönster

20 år svullnad o
värk

Svår, mellan kölen
o svår höftvärk
sedan barnadnen

gift

fluga, värk i hela
kroppen

Blind från 5 års åld
kan se och skilja
fågor

svaga ögon

fattiga
 få dagar
 af förtid
 att verka

Krafta i löpp
 och lungrot
 talade illa
 nu nästan rent

+ flera betydelse-
 fulla familjer

Underker
 dogliques (1820)
 vilken ingens
 kan begripa av
 döbliga warelser

4 e Platsvittne 1818 / 1820 Lönsås Underkälla

Bokförläggare Cederyd Platsvittne till Lönsås underkälla

Initiativtagare till att 1a upplagan trycktes 1818

1a upplagan utkom ca 10/7 1818 – sista av 2 ex. lär ha funnits i Lönsås gård

2a upplagan 1 nov 1818. Tryckt 1819 – bevarad i Raä i mina ägor

3e upplagan 1819 Lunds universitetsbibliotek

Översättning gjord 1986 – Mycket känd hembygdsforskare i Bottnaryd / Mullsjö **Åke Axell** –

Översättning i mina ägor **se också denna skrift**

Släkt med Lokala Prästen Blomberg som intygar trovärdigheten i uppenbarelsen samt undertecknar den tryckta uppenbarelsekriften som "sann och riktig" Åke Axell hittar upplaga 2 i en släktings släktkista.

Inga arkivsök tycks över huvud taget skett fram till **Detaljanalys av bakgrund och fakta från 1818**

utförd 2014 av Holger Axell –

Här beskriver bokförläggaren själv källan där han sökt egen hälsa-

"ändamålet var att söka hälsa genom vattnets bruk" – Cederyd beskriver hur han också fann hälsa "vilket han mot all förmodan vann" se nedan.

På plats skriver Cederyd ned och intygar **stort antal personer/vitnen** som blivit helade "sedan den tiden har han ej gjort sig möda att efterfråga några fler (vitnen) som ofelbart skulle finnas vid källan och kunna bekommas" se "Brittas uppenbarelsekrift.

Se viktigt slutord med hänvisning till Lokala Prästen Blomberg som åtnjöt stort förtroende.

Text inkopierad - införd i Britas uppenbarelsekrift av bokförläggare Cederyd- översättn. Å. Axell

Utgivaren, som endast några dagar vistades vid Lönsås underkälla, hade ej ditrest uti den dåliga tanke, att på stället spionera, samt under framfarten på landsvägar upphämta sanningslöst prat, och detta sedan efter eget godtycke utsprida, samt sedermera utgiva det såsom en patriotisk rapportberättelse; nej, visst icke, ändamålet var att söka hälsa genom vattnets bruk, vilken han mot all sin förmodan vann, ty efter 6 dagars drickning, eller 6 glas vatten ur Lönsås underkälla varje morgon blev han alldeles befriad från en i hög grad nervös sjukdom, vars svåra attacker alltid infann sig 4 gånger i månaden, men nu alldeles upphört. Innan han lämnade stället upptecknades vad han där fann vara märkvärdigt, och även emottogs några betyg, vilka utgivaren tror sig skyldig att här bifoga. Sedan den tiden har han ej gjort sig den möda, att efterfråga några flera, som ofelbart skola finnas vid källan och kunna bekommas. Och att nu mera orda om denna källa, sedan så mycket varit förut talt, skrivit och tryckt, anses vara överflödigt. Utgivaren instämmer hellre med en vördad präst i orten, som sade: "Man bör tåga då ingen fara är på färde, ty är händelsen av Gud, så skall nog tiden utvisa frukten, i vidrigt fall försvinner det av sig självt, och den fördomsfulle bliver då mera upplyst, än genom allt vårt predikande eller tillgjordhet att vilja hava densamma, då ingen skada är skedd eller ske kan."

5 Vittnesbörd över "helanden" 1818-1820

5 a Ur Britas uppenbarelsskrift

Inkopierade personbeskrivningar över helade personer från Åke Axell översättning

se även koncentrat 5 d

20

1. FÖRTECKNING PÅ NÅGRA PERSONER, SOM ERHÅLLIT HJÄLP VID LÖNSÅS UNDERKÄLLA.

Över 14 års tid var jag minst 4 gånger varje år angripen av den gruvligaste stenkolik; mycket stengrus jätte blod, visade sig under anfallen den vanliga vägen. Oaktat den allvarsammaste diet och nyttjande av godkända läkares föreskrifter tycktes mina plågor vara obotliga. Midsommarafton 1817 var jag själv och andra, som såg mitt lidande i övertygelse, att dödsstunden för mig var inne, men emot förmodan upphörde plågorna efter nästan ett dygns förlopp, därefter jag liksom sönderkrossad och alldeles utmattad, om en månads tid blev någorlunda restituerad (återställd) ehuru företällningen av ett nytt anfall högeligen orade mig. Samma år om hösttiden fick jag höra ontains lönsås underkällas verkningar. Jag beslöt att försöka denna källas vatten, lät hämta till mig några kannors därav, och sedan jag nyttjat det, har jag icke haft något onda anfall, fastän det nu är på andra månaden över ett år, sedan sista attacken. Vad hädanefter i denna delen kan förestå är mig obekant, men jag hoppas uppå Herren, Herren och tror mig sunnit hjälp.

Timmelhus Prästgård

Augusti 1818. Johan Leonhard Sundberg

Pastor
(Sigill)

2. Afskrifter

Under tecknad som i 31. års tid sökt och haft all möda ospard, för att finna hjälp och bot, både av doktorer och vid hälsobrunnar, för en av Herren mig pålagd sjukdom, kallad fallandesot, men allt förgäves, har således fött framslåpa ett tungt och uselt liv, allt intill den stund då Herren, den nådefulle Guden, lät sin hjälpestund för mig infalla, som var den 16 sialtidne Januari, då jag första gången vid Lönsås

21

källa fick dricka av dess vatten. Sedermera har jag flera gånger haft tillfälle att begagna mig av samma vatten; och nu lova Herren Gud min själ, jag skall aldrig förgäta den nåd, han mig bevisat då jag på detta sätt får kunnigt göra, att min förut havda sjukdom, har alldeles försvunnit, och jag till hälsan är fullkomligt återställd. Åra vare Gud evinnerligen.

Nystugan i Habo den 8 augusti 1818

And. Bengtason Rosendahl

År 1816 började en svår sjukdom att överhöpa mig, som kallas fluss eller utslag i och utom kroppen; på dessa två år har jag varit under Doktorers vård i 11 veckor, och det blev var dag värmen icke bättre, och det var troendes att alldeles vara en obotlig sjukdom, men nu har Gud, genom sin uppenbarade källa med dess vatten botat och läkt min sjukdom både invärtes och utvärtes; 1818 den 6 juni kom jag dit och den 11 samma månad, var för mig den glädjen att jag fick gå sådan (därifrån.) frisk och sund, såsom jag aldrig varit sjuk, vilket jag med mitt eget namn bestyrka vill.

Jönköpings län, Linnerås församling, Angerps by
Stina Larsdotter

Jag, Anders Wetterlind, som blev straffad med en ganska svår sjukdom i min arm år 1817, så att jag varit alldeles oförmögen till något arbete, har nu varit här hos den av Gud välsignade källan, och funnit stor hjälp, att jag hoppas allt genom Guds nåd, och tror att jag får min förut goda hälsa igen, vilket jag med mitt namns underskrift bestyrka vill.

Anders Wetterlind

Vi underskrevne intyga härmed på begäran, att ett gossebarn, i Östra härad, Berheda socken och Feblekulla hemman uti Jönköpings län, som sistlidna vår var vid ett och ett halvt års ålder och då beffans nära blind, blev efter tvättning med vatten från en å Lönsås ägor ur en berghäll

22 uppvällande källa, klarseende sedan det vid tvättningen låtit förmärka otålighet av stor sveda som vattnet orsakade.

Tokabo d 4 juli 1818

Jonas Hånsson i Bergsnärja Johan Dahlbon i Dagsås

6 Jag Brita Pehrsdotter Färngren som nu är i mitt
50:de års ålder, och har mitt hemvist uti Wifola
härad, Hjulby socken och by, intvår härigenom
i nedanskrevne vittnens närvaro och på begäran
att jag efter sex dagars bruk av vatten ur hälso-
källan vid Lönsås Gård i början av sistlidne Juni
månad, känt mig därav alldeles befriad, från en
7 jag överkommen långvarig och stark darrning i hela
1818 kroppen, som förorsakade tungans sönderbitning
av tänderna. Likaledes betygar att min 29 åriga
dotter Naja Lena Färngren, som länge varit besvä-
rad av leversjukdom och mörkbruna fläckar i huden,
samt fördenskull 2:ne somrar nyttjat hälsovattnet
vid Medevi, men utan verkan, nu zera, sedan hon
blott uti 7 dagar af innevarande juni månad haft
tillfälle att nyttja Lönsås källas vatten, är i
det närmaste befriad från svullnaden, och att fläck-
arna på hennes armar och bröst börjat ljusna,
så att med Guds hjälp tillförmodandes är, att hon
i brist av medel att längre kunna sig vid källan
uppehålla, efter fortsättande drickning af den
dragande vatten utur sistnämnda källa, skall bli-
va fullkomligen frisk.

7 Jämväl försäkrar jag, Anna Andersdotter Fern,
från samma socken och by, som nu vid 36 års ål-
der samt sonhustru till förenämnda änka Brita
Pehrsdotter Färngren, och i många år haft mjält-
sjukan, samt rödstrimmige och rinnande och ganska
skumma ögon, samt under gången till Lönsås käl-
la blev nästan blind, så att för ögonen sågs ej
annåt än töcken såsom rök, (ehuru jag förut i
3:ne år förgäves sökt bot vid Medevi hälsokällor)
att jag befinner mig nu vara entledigad från
mjältsjukan, samt ögonen rena och klarsynta sedan

23 jag endast i 7 dagar haft utväg att dricka och
tvätta ögonen med vatten ut oita nämnda källa.

Tokebo på 3/4 mils avstånd från
samma källa den 7 juli 1818

Brita Pehrsdotter Färngren Anna Andersdotter Fern

Att desse förenämnde 3 personer till alla delar
erkant sannt vara, vad förestående, efter deras
muntliga utsagor, skriftligen författade in-
tyganden, ord från ord innehålla, det betyga
undertecknade dervid närvarande vittnen.
Tokabo samma år och dag som ovan skrivet är

Carl Magn. Fägerholm Sivert Lundberg

Undertecknad, som i många år varit besvärad
av nervös sjuklighet, och för en tid sedan, mer
än vanligen blev attackerad därav, då istället
för att nyttja medikamenter, det förträffliga
vattnet från Lönsås källa vid Bottnaryd, till-
fälligtvis kom mig tillhanda, och jag ej allenast
av detta vattnets stärkande, sömn- och aptitgi-
vande verken, efter ett par dagars nyttjande,
fann mig med var dag bättre och efter några dag-
ars förlopp alldeles befriad från denna svåra
attack, utan ock efter längre tidsnyttjande,
erfarit märklig minskning av de vanliga nervösa
åkommor; och får även tillägga, att jag endast
druckit 1 till 2 glas varje morgon, under iakt-
tagande av den diet som nyttjas vid vanlig brunns-
kur.

A.S. Lindgren

Undertecknad, som en lång tid varit plågad
av en invärtes sjukdom eller blodgång, vilken
så avmättade mig, att jag med varje dag trodde
min förvandling nalkas, och då min fattigdom ej
tillät att nyttja andra medikamenter, så fick jag
tillfälle att i 8 dagars tid dricka av det välsig-
ade vattnet från Lönsås källa vid Jönköping,
varav min plåga upphörde, och jag till min vanliga

hälsa alldeles återvände. Gud till ära vill jag för var och en göra detta kunnigt med mitt namns underskrift.

Ulrica Collin *se
monesiöde vedöda*

År 1816 träffade jag en sjukdom, som kallas giktvärk vilken ställde mig uti svåra onständigheter emedan jag var fattig och ej hade många, som vårdade mig eller såg mig tillgodo. Men nu har jag genom Guds försyn kommit till den af Gud upptäckta källan och där vunnit så stor nåd av Gud, att jag har fått min hälsa igen.

Jag har även haft rosen uti det ena benet sedan år 1808, uppå vilket varit många svåra hål, men vilket nu Gud lof är snart läkt, vilket jag härmed vill tillkännagiva.

Höglycka d. 30 maj 1818

Jonas Carlström

Skeppare uti Köping

Jag har i flera år varit besvärad av svindel och en så svår mattighet, att jag flera gånger tänkt det varit mitt sista, och då jag suttit en stund stilla och stigit upp till att gå, har det skett med stor vedernöda. Jag har även i flera år ej kunnat läsa ett ord utan glasögon eller tråda en synål, vilket jag nu kan, Gud lof, kan göra. Jag har aldrig funnit lekamligt medel så livgivande, som detta nådevatten. Mitt vistande vid källan har varat 8 dagar, under vilken tid jag noga undersökt därvarande sjuklingar, vilka alfa jag funnit ansenligen förbättrade, och jag för min egen del har funnit mig fullkomligen till hälsan återställd av denna källa.

Höglycka d 16 juli 1818

Hedvig Eleonora Hammerin

Boende i Göteborg

11. Klockaren Johansson uti Kinde härad och Sexdrega Pastorat i Hillare socken, som var plågad av värk i magen och stark hetta, blev fullkomligt frisk efter tjugofyra dygns bruk av nämnda källas vatten.

12. Drängen Berntson Ut i Timmelhed Socken och Knapgården var lam i högra sidan och hade förlorat målet. Efter 2:ne gångers vistande vid källan tillsammans utgörande 20 dygn, återfick han målet (talet) och blev så frisk uti sidan, att han de sista dagarna kunde gå till källan, och hämta vatten uti i ett ämbar, som han behövde till badning.

13. Handelsmannen Hagmo fru från Borås var svullen uti ben och fötter av giktvärk. Efter tvenne veckors bruk av detta vatten blev hon fullkomligt frisk.

14. Magnus Dahlberg från Högstena socken på Dahl nyttjade vattnet härstädes i 8 dygn och befann sig bättre i sin lama arm.

15. Bonden Gabriel Olsson från Norr Hagen i Bolstad. lan av giktvärk så att han icke kunde gå eller taga med händerna. Efter 20 dygns bruk av vattnet kunde han gå på golvet med tillhjälp av käpp, samt mata sig själv, som han dittills på ett år icke kunnat göra.

16. Pigan Stina Maja Larsdotter från Kalmar län har efter 20 dygns vistande härstädes blivit till sin kropp något bättre och på 14 dygn icke haft slag, varav hon förut varit besvärad flera gånger i veckan.

26

17 Säker berättelse, besannad av en Rodin och dess resekamrat från Bohus län. - Gossen And, Carlsson från Kungälv, har efter 2:ne dagars in- och utvärtes bruk av vattnet, blivit helt och hållet befriad från skurv, varav han varit gruvligen plågad.

18 Den 5 aug. återgick till sin hemort vid Göteborg en hustru med sina 2:ne söner, vilka efter ett kort vistande vid brunnen, samt in- och utvärtes bruk av dess hälsovatten, voro alldeles befriade från skurv.

19 Samma dag återreste till Göteborg Herr Wigant, svarvare till professionen, vilken av giktvärk varit nästan lam uti sin ena sida, så att han ej utan största svårighet kunnat flytta på sig. Han hade sökt läkarhjälp och nyttjat många läkemedel, men förgäves. Slutligen sedan ryktet om Lönsås underkälla hann utbreda sig till Göteborg, och han därav utletat vad han ansåg för pålitligt, förfrågade han sig hos stadens läkare, huruvida huruvida han kunde och borde begagna sig av stället, för att begagna det. Man svarade, att han kunde så gärna och med lika effekt begagna vattnet i stadens kanaler. Oktat detta svar for han, och fick inget skäl att ångra sin resekostnad, ty han återkom helbrädd, och då man såg honom runna kunna gå som förr, innan han var antastad av sin giktvärk, och hörde honom vara befriad från sin svåra värk, förvånades både läkare och vänner. - Han hade nu för 2:dje gången varit vid källan och begagnat dess vatten för att vinna ytterligare förbättring, och att kunna vara så mycket säkrare om varaktigheten av den han redan erfarit. Han har vunnit sin avsikt, vilket vid bönen offentligt tillkännagavs i hans närvaro, och under dess betygande av innerligaste tacksamhet mot Frälsaren.

27

Fru närta Charlotta Sparrsköld, som var lam i ena höften, efter föregående svår värk, med svaga ögon och en förskänd mage, vilken icke fördrog någon slags mat, och i längre tid aldrig lämnade någon nattro, samt besvärad tillika av svår slemhosta, berättade i fleras närvaro med rört hjärta och av tacksamhet tårade ögon det hon genom in- och utvärtes bruk av från denna hämtat vatten i förleden winter blivit befriad från alla sina här uppgivna bräckligheter. Hon begagnar nu vattnet på stället för att i sin återvunna hälsa vinna ytterligare städga.

21 Berättelse av åsynda vittne, som nu för egen del nyttjat detta hälsovatten. - Bonden Anders Johansson uti Kilstad och Uttersvad socken vid Mariestad, var sängliggande och i 5 års tid svårigen plågad av giktvärk, varunder han fått läkares hjälp, utan att vinna minsta lindring, reste till Lönsås källa uti förra hälften av juli månad d.å. drack och nyttjade vattnet även utvärtes till badning och gnidning i 8 dagars tid, slapp sin värk och återreste tacksam och glad. Den som detta berättar hade förr än han lämnade hemorten sett denne man (avårkast)

En annan brunngäst ber att Drängen, Andersson från Kinds härad, Nola socken Rytterbergs Sätessgård i Älvsborgs län, hade blivit träffad av slag, eller som det kallas på landsbygden på skott(?) i veka ryggen, varav uppkom en olidlig värk genom vilken ben utvärktes och och ett stort sår i höften uppkom. All läkares årgård var föfång. Men sedan han åtkommit vatten, hämtat ur Lönsås underkälla och fått bruka det ut- och invärtes, har såret som lär ha varit fistelartat, blivit läkt och värken försvunnit och drängen återfått förmågan att gå. Någon kvarblivande styvhet i benorna hoppas kan skall övervinnas genom vattnets ytterligare bruk. Pastoratets namn i Dahlstorp

28

23 En morgon tillkännagavs efter brunnsbönens slut att drängen Pehr Jönsson från Kalmar län. Tjust härad o Hallingebergets socken, behäftad med giktvärk i kroppen och däraf vållad lamhet i högra läret, varföre han mäst stödja sig på en krycka under högra armen och en käpp i den andra. Sedan han nyttjat källans vatten in- och utvärtes i sex veckors tid har värken alldeles försvunnit och lamheten något givit sig. Han begav sig denna dagen på återresa.

24 Drängen Eric Berntsson från Västerlanda socken i Bohus län enligt provinsial Medici (läkare) n.n. Doktor S. Landeborgs intygande plågad av binnikemasken, har förgäves nyttjat flera brunnar kom hit för 14 dagar sedan, och gick härifrån utan minsta känning av sina plågor.

25 Gamla pigan Christina Larsdotter från Kölingareds socken i Älvsborgs län, på 13:de året plågad av giktvärk i högra sidan kom med mycken svårighet till detta ställe men har nu efter tillsammans 2½ veckor.....blivit mycket..... (resten oläsligt.....)

26 Hustrun Cathrina Olofsdotter i Sandbacken och Håssna socken, besvärad av syeda i bröstet, som varat i 5 års tid har druckit av Lönsås underkälla inalles vid 3 kannor vatten, varav en del på stället, och betygade sig i fleras närvaro vara alldeles frisk.

27 Änkam Anna Andersdotter från Starrkärr och Knapatorp, i 15 års tid mycket plågad av gikt, vilken utbrutit i sårnad på vänstra armen, kom för 7 dagar sedan till Lönsås, drack blott 3:ne glas om dagen och går alldeles frisk härifrån i dag den 10 augusti 1818.

5 b

Kvartermästare Segerman

Se också Segermans nedtecknade vittnesmål över personer som blivit "helade"

Segerman har själv sökt och nått eget helande vid Lönsås källa-

Kort redogörelse;

Fritt översatt se bakgrundstext 4 d

Kvartermästare Segerman sårad av muskötkula i 1789 års krig i höger lår med följd av svår reumatisk värk, behandlad med medikamenter under 28 år.

Sökt hjälp vid varma källor i England, brunnskurer i Stockholm, 3 år vid Medevi hälsobrunn,

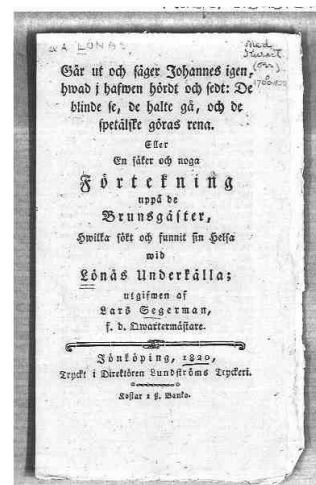
Allt förgäves.'

Sökt 1818 Lönsås hälsokälla för att återfinna min syn, hjälp med min svåra smärta.

Min syn är det tyvärr omöjligt att återställa, men jag har aldrig känt mig så bra uti mitt knä och i övriga kroppsdelar under mina vidlyftiga resor i 30 år.

Underskrift med Lars Segerman

Kommentar; Segerman stannar vid källan enl. sina egna skrifter i 5 månader 1818.

5 c

Ett koncentrat av vittnesmål vid Lönsås källa 1817 -1820

Nedtecknade ur Britas uppenbarelsekrift – översatt från 1819 år text- av Åke Axell 1986

Personer som blivit helade eller nått starkt förbättrad hälsa – Se detaljer ur Britas uppenbarelsekrift

Starkt förkortad text av Holger Axell

34 personliga vittnesmål –

- Sjukdom i armen
- Nervös sjukdom med svåra attacker(författaren)
- Fallande sot
- Långvarig stark darrning,
- Leversjukdom – mörka fläckar
- Nära blind, ögonsjukdom, mjältsjuka
- Giktvärk sedan 1816, rosen i ena handen,
- Svår svindel under många år
- Stark värk i magen, stark hetta
- Svullna ben/fötter, giktvärk
- Plågad 13 år av gikt – blivit mycket bättre
- Gossebarn , nära blind
- Stenkolik / njursten (präst)
- Fluss Utslag över hela kroppen
- Sönderbiten tunga
- Blodgång, invärtes sjukdom
- Många svarta hål (snart läkt)
- Kunde ej läsa utan glasögon
- Lam arm (bättre efter 8 dagar)
- Lam i höger sida, förlorat målet
- Flerårig inre värk
- 15 år av gikt, sår på vänster arm
- Fick slag flera gånger i veckan. Ej haft på 14 dagar
- Gikt, lam i högra låret, stödde sig på krycka o käpp Gikten borta – lamheten bättre
- Lam av giktvärk, kunde ej gå eller ta med händerna. Kunde gå med käppar och äta själv
- Gossebarn, helt befriad från skorv, varav han varit gruvligt plågad
- Svår giktvärk, nästan lam i ena sidan, kunde gå som förr till förvåning för vårdande läkare.
- Lam i ena höften, svaga ögon, förskämd mage, svår slemhosta – helt frisk
- 5 års sängliggande, svårligen plågad av gikt, sökt läkare utan hjälp
- Visade läkarintyg –plågad av binnikemask, gick därifrån utan besvär
- 2 man från Bohuslän –svårt plågade av gikt – gick därifrån helt frisk
- Medan utgivaren av denna skrift var vid källan framträdde - Helt blind, blivit ledd till källan Helt återställd på vänster öga, såg flimmer på det högra. Druckit i 3 veckor.
- Blind Kvartermästare Segerman, fick förbättrad syn vid källan (Se Segerman nedan) OBS Vittnar om och tackar för att han fick nyttja vattnet tillrådligt gratis –Tackar för att det rådde gudsfruktan, stillhet och lugn vid källan
- Utgivaren har ytterligare erhållit 36 personers vittnesmål under en månads tid helt friskförklarade eller till hälften återställda, anser sig ej har mer plats att införa i den 3e uppl

5d

Kvartermästare Segerman – Utger en egen skrift 1820 över nya vittnesmål insamlade av honom från vänner och bekantar (Lundströms tryckeri). Kungl. biblioteket Stockholm Vittnar själv om att han blivit helt frisk från en mycket besvärande skottskada från kriget 1789. Sökt lindring vid de flesta källor i Sverige.

Översikt i starkt koncentrerad text

Sammanställning av 50 vittnesuppgifter (anger att han har ytterligare 30 som han inte har plats att ta med i sin skrift)

- **Svagsint och förlamad – fullständigt återställd**
- **Vänster sida förlamad**, nästan återställd
- Fått lindring från gikt
- Befriad från gikt
- Förbättringar från gikt i hela kroppen
- Fullkomligt botad från gikt o magplåga
- Återställd för svaga ögon
- Återställd från svår magplåga i 15 år.
- Förbättrad från gikt
- **Lam i underlivet**, värk i det övre. Betydligt bättre
- **Nervsvaghet med invärtes plågor fullt återställd**
- Fullt frisk från svår knäverk, gick på kryckor
- **Blind sedan späda år – kunde se sina fötter**
- **Blind sedan 5 års ålder .- kunde se färger**
- Betydligt förbättrad från gikt
- **Förbättrad –förlamad av slag**
- Invärtes plågor och svullnader i kroppen . *fullkomligt återställd*
- **Sammandragen och förlamad – vunnit betydlig förbättring**
- **Lam från 3 mån ålder, buret i 15 år, Obs gick därifrån på kryckor**
- **Prosten Kullbergs 2;a barn fullkomligt förbättrad efter utslag på hela kroppen**
- **Nära återställd efter 6 års häftig bröstsjuka att flera ben utvärkts**, svullnader i Kroppen
- **Fullkomligt återställd efter 7 års värk i magen med uppstötande blodvatten**, verk i leder
- **Sven Dahl vars läpp och tungrötter voro illa fladdrande av kräfta . talade så illa att man knappt förstod. Talade nästan rent.**

Andra

- **Ljungström 1861** "Källan blev 1816 riksbekant, drog till sig under en följd av år **1000 tals** personer ur alla samhällsklasser som sökte sin förlorade hälsa **som ock återfanns av många**
- **Utgivaren av Britas** vittnesmål i tryck "Som utan att först tro på vattnets undergörande effekt funnit full hälsa från en **hög grad av nervös sjukdom**".
- **Bergstrand 1932**-Insamlat från 1800 talet " Folk kom i stora sloer, **drack och blev helgbregda gjorda.- Sådana som gick på två käppar – de kastade dem ifrån sig.**
- Annat vittne född 1843. I min barndom (alltså omkring 1850) hängde det så mycket kryckor i träden efter sådana som hade blivit bra.
- www.Kringla . Folk / krymplingar kom i stor mängd på kryckor och kunde sedan slänga dem
- Tillströmningen till Lönsås omvittnas vara "**myllrade av sjuklingar**"
- Mariestads veckoblad 1818 –Folkvandringen liknar uppståndelsen

6 Byggdeforskare

Ett stort antal lokala byggdeforskare har fört traditionen i bygden vidare med minnes fakta från Lönsås Underkälla som i generationer varit bortglömd där uppenbarelse skrifterna försvunnit varvid ingen från ca 1870 talet till 1986 haft tillgång eller läst Brittans uppenbarelse skrift. **Majoren Enoc Karlsson** ledde mig vidare till Stadsbiblioteket i Jönköping och redaktör Björkmans samlade skrifter 1904 – Nedan **Stig Johansson som enda lokal forskare** som tar upp Åke Axells översättning vilket gör fakta mycket mer lätt tillgänglig.

Undergörande källa fanns vid Lönshult i Bottnaryd

I början av förra seklet blev gården Lönshult i Bottnaryd känd över hela landet. Folk från när och fjärran med olika sjukdomar eller lyten valfärdade dit för att bli botade av vattnet i en undergörande källa. En hög med käppar som lämnades kvar av personer som inte längre behövde dem och en lång rad besittande intyg styrker att de hier

botade. Att vattnet skulle ha någon direkt undergörande verkan ställer sig dock en av dåtidens största naturvetenskapsmän Jöns Jacob Berzelius något tvekan till efter att ha gjort en vattenanalys.

"Vattnet har visat sig endast innehålla litet få kalcium samt spår af kolsalt och det innehåller varken jern eller sulfid" säger han i ett uttalande.

Men han konstaterar också att

vattnet var sållmynt rent och att man inte kunde seblota ett det vrets att sönde nytt.

"Innehålls i sållmyntens utskänning 1000 af yttren anstämning. Den är ett förtärligt vatten i förhållande till andra vatten och den andra är att en större mängd vatten druggen passera genom kroppen på ett sådant sätt att det måste genomgå blodet innan det från kroppen utskäts."

□ Uppenbarelse

Men efter en uppenbarelse till var Brita Gustafsdotter i Lönshult och många med henne sikra på att det var Guds kraft som verkade genom vattnet. Hennes uppenbarelse nedtecknades och gavs ut i tryckta tillställningar med en lång rad intyg från botade människor. Boken har nu följande titel: "Men den som söker av Åsa Axel i Mullsjö."

Så här var det enligt Brita Gustafsdotter bok.

Brita födden i Björnsjö socken i Bottnaryds församling 1710. I början av 1800-talet levde hon och hennes man Åkerman Magnusson på gården Lönshult. De fick en son och en dotter. Som en dag emellertid vil barn ut värdar Åker.

14 år gammal år 1824 då Brita som vanligt gick i skola tyckte hon om "över all beskärning" och en intygande berättelse från Lönshult om att hon hade varit sjuk.

Efter ett besök på källan med Brita och Åker.

"Jag har också varit en månad sjuk i sjukhus men mitt viktiga där varade bara i 17 veckor."

Brevet som utgav sig till Brita och hennes syster berättade om hennes sjukdom och att hon skulle uppenbarelse sig för henne. Det gjorde hon också enligt Brita.

Det styrkte inte att hon skulle jag vara sjuk med en källa så att hon skulle bli frisk. Det blev och många sjuklingars hälsa, sade hon.

Jesu gav också följande regler om källan och sade till: "Tulet koka för rätta över källan utan den skall stå till och oppen för alla utan annan besättning."

Britas uppenbarelse nedtecknades och gavs ut i ett annat bok.

Och det dröjde inte länge innan folk med käppar började valfärdade till Lönshult källa. Utgåvorna av boken såldes sig efter ett glas vatten under flera många dagar ha blivit botad från en nervös sjukdom, vandringsbesvär som alltid införts sig fyra gånger i månaden. Brevet i Tinnulle Johan Leonard Gersberg som varit döds sjuk i "storsjuka" blev hel. Det blev också Anders Bengtsson-Thorslund från Ålbo som lidit av talstörelse i 51 år 1822 gästade från Ålbo 1824 var

Erik Johansson är en gammal bottnarydsk som ofta hört berättelsen om Brita och den undergörande källan. Här visar han upp några av de käppar som sågs ha lämnats kvar vid Lönshult källa sedan deras ägare blivit botade och kommit på utan hjälpmedel.

Bohls-Bohls
Brita Gustafsdotter,
i blygden,
Uppenbarelse
i en bok, år 1824

Men den som söker av Åsa Axel i Mullsjö

I den här boken beskrivs Brita Gustafsdotter's uppenbarelse

men den källa blev "återkommande" efter utövning med vattnet. Därmed i källan "så svar att den orsakade farosens särskildhet av berömda", märkbara tecken i huden, mjölkaktig, god smak och sögverk är exempel på andra tecken som intygats blivit botade.

Och här följande att komma till Lönshult. Under brunnens omgivning hade de i gårdsrea runt omkring men det fanns inte plats i beständigt för alla. De bodde på källan i lund, vägnärlig och föderdämen, berättar bokskrivaren Björnsjö i en skriftlig artikel 1908.

□ Geschäft

Men man behövde inte nödvändigtvis åka till Lönshult för att få det av det undergörande vattnet. Trots att Jesus i sin uppenbarelse för Brita sa att källan skulle vara till för alla öppnad det svarar sig ett företag med det vattnet. Och det såldes inte bara i Sverige utan även i Norge. Någon berättar att från Sverige efter hämtades det underbara vattnet i botten, ankar och botejer. Pån Ouleberg stödde flera sådana handelsmän i Sverige och till Norge gick stora lotter. De lotter i Norge såldes vattnet för 47öre kanna.

Delvis försök också med botten. Vid södra källan fanns många affar och en mängd verktyg och andra som givits till alla på miste om besökarna (så de på i närmsta st eller på).

Så emellanåt minskade tron på underkällan i Lönshult men vattenmännens fortsett att i mindre omfattning från 1871.

□ Kristerlig och vacker vandel

Och Brita Gustafsdotter själv flyttade bort efter uppenbarelsen till en annan gård Höglyckan i Bottnaryd. Om Brita tillger prästen Carl Blomberg 1818 "att hon har under kristerdomskanskap om hon alltid pryll med en kristerlig och vacker vandel".

Brita dog 1825 efter det att hennes undergörande verkan sålgs ha tappat.

Men källan finns fortfarande kvar på Lönshult och i Bottnaryds bebyggelse finns en samling löpser som ska vara kvar från kring källan av människor som efter att ha druckit av det undergörande vattnet kunde gå utan hjälpmedel. Och i arkiven finns det många bilder som visar andra berättelser om Brita och den undergörande källan såsom de berättade för dem av en tidigare generation.

INGVAR SANDBÄLL

● TABERGSDALEN

Specialisten på **MUSHÅLLSMASKINER • KÖK • VÄRMEPUMPA**

ZANUSSI Tvättautomat

Bekvämt inställning, 14 tvättprogram, 500-varvscentrifug, ekonomisparprogram, rostfri vatskelhållare, rostfri tvätttrumma.

2.990,-

Begränsat antal

HENRIK LINDKVIST

TEL. 036 - 657 00 • SJUHULTSVÄGEN 9 • TABERG

6 b Major Enok Karlsson

1

Lönsåsa källa (Major Enok Karlsson)

Brita Gustafsdotter, född 1778, gift år 1801 med Abraham Magnusson, född 1773, torpare under Lönsås. Barn: dottern Brita och sonen Johannes född 3 nov. 1801 död 1802.

Brita och Abraham flyttade år 1829 till Högelycke och derifrån till Bösnared. Abraham dog i Bösnared år 1827. Brita flyttade till backstugan Jacobsberg under Stenbråten. Hon dog 1849. Bjurbäcks husförsälgd upptar henne på socknens slut. Brita var varmt religiös och Prosten Blomberg ger henne mycket gott betyg i katekes och bibelkunskap samt vitsordar hennes kristliga leverne. Torhults källa är från hednisk tid. I Jönköping fanns två brunnar, Västerbrunn och Oxebacken.

Brita fick vid sonens död en chock som gjorde henne förmögen att se syner. En gång när hon gick förbi källan vid Lönsås fick hon en uppenbarelse om att vattnet i källan var hälsobringande. Hon dikterade senare uppenbarelsen för en dam från Ulricehamn. Denna dam redigerade Britas berättelse så att den fick en massa tillägg och ändringar. Kvar av Britas berättelser var inte stort mer än bibelspråken.

Berättelsen spreds och Jönköpings Tidning hade år 1818 två artiklar om källan.

Prästskapet i Jönköping var mycket kritiska mot källans undergörande kraft.

Boktryckare Lundström fick uppslaget att trycka Britas berättelse i skillingtryck.

Med knallar och vägfarande spreds ryktet om källan till Småland, Västergötland, Bohuslän, Dalsland och Östergötland.

Mycket folk, mest enkla allmogemän, strömmade till källan om sommaren. Landshövdingen i Älvsborgs län lät skicka prov på vattnet till Kemisten Berzelius i Stockholm. Han intygade att vattnet var rent källvatten, fritt från järnoxid och alkaliska ämnen. Han förklarade vattnets undergörande verkan sålunda: att dricka ur källan för med sig en förändrad livsföring. Det är nyttigt för kroppen att mycket rent vatten strömmar genom dess blodådror.

En ståndsperson Mörke från Svansö var mycket kritisk.

År 1818 skriver Per Tamm, Dagsnäs att en torpare från Dagsnäs den 16 februari gick till Lönsås och hämtade 4 kannor vatten. Efter hemkomsten drack han och hans sjuka hustru detta vatten. Två månader senare dog båda makarna, med en veckas mellanrum. "Så

(2)

Frosten Stenberg i Bottenaryd blev många gånger uppmärksam på
yttra sig angående källan och sagde att göra det. Han som
var komminister i Ingvalds församling var lungsjuk och var övertygad
de vattens hälsoberäknade egenskaper. Många skriftliga intygen
om vattens värde har bevarats. Chefen för Invalidhotellet
i Vadstena köck berättade vattinet och lät koka vatten i Tunnor
från Lonsås till Vadstena.

Det finns ingen uppgift på antalet besökare. När tillståndet
någon var som starkast tog vattinet slut och man fick vänta
tills det rann till. Det berättas att man körde vattinet i tun-
nor. Dessa kunde vara riktiga och vattinet rann ur. De körsamman
befann sig i ovid en sjo fyllde man tunnorna med sjövatten.
Lonsås källa har behandlats i en artikel år 1905 av redaktör
Sjörheden. De Island liknade Lonsås källa vid ett svenskt land
i en artikel år 1928.

Lundströms skillingtryck finns endast i två ex. Ett av dem hade
redaktör Sjörheden. Det andra finns i Lonsås hos Lenny Johansson.
Hon fick en gång besök av en man som ville låna boken. Fru Johansson
skref den inte. Fanzlins bibliotek fick en gång besök av en man
som ville sälja detta skillingtryck tydligen samma man som besökt
Lonsås.

Ulla var tydligen missnöjd med att man började sälja vattinet.
Vattinet var en Guds gåva och alla skulle få dricka där fritt.
Hon beslöt att källan inte fick bytas över. På grund av att
man tog betalt för vattinet flyttade man från Lonsås och återvände
in till.

På 1840-talet kom källan i vanrykte. I en härada beskrivning skrives
att författaren att han inte skulle vilja offra så mycket som en
älskorsönd.

Efter det att Bottenaryds missionsförening bildats hölls under
sommartiden möten vid källan. Det var bibelstudier, predikan
och vattendrickning. Föreståndare var Fogelke i Junkoping.
Detta var en vikt uppmärksammning. Sedan har det rätt tytynd
kring källan.

Efter det att Bottnaryds missionsförening bildats hölls under som-
martiden möten vid källan. Det var bibelstudier, predikan och
vattendrickning. Föreståndare var Engelke i Jönköping. Detta var
det sista uppblomstring. Sedan har det rått tystnad kring källan.

Avskrift
Erik Fagerlund

Majoren Enoc Karlsson mycket betrodd lokal forskare i bygden ger värdefull information.

Enoc Karlsson uppslag har varit "dörröppnare" för kunskapsinhämtning – först ledde det mig vidare till Stadsbiblioteket i Jönköping och **redaktör Björkmans samlade skrifter 1904** – som i sin tur öppnade upp flertal nya dokument i eftersök i Kungliga bibliotekets arkiv, Linköpings stadsarkiv etc.

Björkman känd bygdeforskare söker bortglömda Lönsås källas grundkunskaper och lämnar efter sig brevväxling med uppsökande personer i Bottnaryd som kontakter ägaren till Högelycke intill Lönsås källa – se resultat och brevväxling. Dec 1904 finns bevarad i handskrift och i Pdf filer Björkman har rikstäckande arkivkunskap som redaktör för Jönköpings tidning och kontakt med redaktören för Stockholmstidningen – Genom dessa kanaler uppdragas ett stort antal nya skrifter bla

- Ett särtryck av Prästen Wigelius platsbesök vid lönsås källa som jag utan kunskap om flertal tryck översatt från Växiötidningen, Finns i särtryck i Kungl. Biblioteket i Pdf fil också i mina ägor att kunna sändas till intressenter.

Andra tillgängliga särtryck i Pdf - för dig som fördjupa kunskapen

- Säkra underrättelser angående den ryktbara underkällan i Bottnaryd
Inkl. Prästen Wigelius platsreferat – Pdf
- Om den undergörande källan i Bottnaryd Pdf
- Det märkvärdiga året 1818 enl spådomen eller Något att genast tänka på
Inkl. brev till friherrinnan Leijonankar
- Brev till Landshövningen, Stadsrådet och Kommendören Grefwe Unlesparre
Från Professoren och Riddaren Berzelius (Vattenprov + utlåtande över Lönsås underkälla..

Mer Pdf filer nedan om Brita Gustavsdotters uppenbarelse och dess inverkan finns för den som vill fördjupa sig att rekvirera i Linköpings stadsbibliotek

6 c Brev från E Karlsson Högelycke (intill Lönsås Underkälla) **dec 1904, Sänds på uppmaning från Redaktör Björkman.** Till Tidningsredaktör **Jönköpingstidningen C Rudolf Björkman**. Ur brev framgår att E Karlsson har sökts upp av Björkmans vän H Eklund – antagligen bosatt i Bottnaryd) Varefter E Karlsson skaffar unikt underlag och förmedlar sig i detta brev.

Sammanfattning.; M Karlsson Höglycke har uppmanats av vän till Tidningsredaktör CRudolf Björkman Jönköpingstidningen – H Ekelund boende i Bottnaryd – att lämna utförliga uppgifter om Lönsås underkälla.

M Karlsson skriver att han förmedlar allt han vet om källan men att han inte kunnat uppbåda någon nu levande människa från händelsernas centrum i Bottnaryd från 1818. Däremot har han lyckats låna **en gammal bok** – att återsändas till honom som kan vara av intresse för Edert studium. **Namngiven med Bottnaryds källa.**

Axell kommentar – Brun A6 pärm – **den försvunna 1a tryckta upplagan av Britas** uppenbarelse Se Enoc Karlsson minne. Denna Britas uppenbarelses 1a tryckta skrift har tydligen ingen brytt sig om att läsa – vilket visar hur bortglömd källan varit / blivit. Vilket i sin tur visar att trovärdig Bottnaryds bors minnesfragment nedtecknade i otal skrifter och tidningsartiklar lätt hamnar fel – då grundförutsättningarna helt bortfallit. Ett sådant tydligt felaktigt minnesfragment är det omtalade trädet – som aldrig funnits. Brevet följs av en sep skrift om Lönsås källa - allt i mina ägor för spridning också kopierat i Pdf filer. Dvs hela Björkmans arkiv inkl 1a upplagan av Bottnaryds källa.

Brevet är underskrivet

M Karlsson Högelycke 7 dec 1904. Se ovan

Kommentar. Enoc Karlsson lokal Bygdeforskare nämner i sin skrift att endast en bok . från den första tryckta utgåvan fanns kvar och att denna lånats ur och försvunnit.

Därmed fanns inget original att tillgå för lokalfolkets kännedom fram till 1986 då Åke Axell finner ett ex av 2a tryckta upplagan och översätter den till nutidssvenska. Dvs en av orsakerna att Britas grundläggande budskap helt försvinner och att källans äkta budskap försvunnit och förändrats genom tider av glömska. Se min uppdatering byggd **enbart** på Britas uppenbarelseskrift från 1818 – **OBS -där varje ord finns referens till--**

Boken finns kopierad i sin helhet i Pdf - Finns bevarad i sep Björkman fil i Jönköpings stadsarkiv – där jag fann den. Sannolikt tryck från den allra första utgåvan 1818 av Britas uppenbarelse. Hela Björkmans sökhistorik efter Källan finns nedskiven av honom själv också kopierad i Pdf i mina ägor -

Ur Björkmans skrifter framgår att han sänt Källan skriften till Kungl Biblioteket i Stockholm för granskning mot arkiverad 2a tryckets upplaga. Som kommenterar att den **har samma texter** förutom ett personligt inlägg på sista sidan. **Av någon anledning sänder ej Björkman boken i retur...** Vilket Enoc Karlsson anger – att boken försvann **Tack till Enoc Karlsson som värdefull dörröppnare.**

Ur texten från Björkman framgår flyktigt att han tycks haft en sjuk dotter som kanske är orsaken till hans ”hälsosökande”

Björkman påverkar sin kollega i Stockholm Tidningsredaktör för Stockholmstidningen till stort engagemang och flertal tidningsartiklar – bla infört i Svenska dagbladet 1907

En av de bästa utgivna tidningsartiklarna Se nästa sida- se även 4c

Björkman påverkar Svenska Dagbladet att föra in bif tidnings art 1907, En av de allra bästa tidningsartiklarna som beskriver Lönsås underkälla

Obs – finner du Tidningsartiklarna svårlästa finns ett stort antal i Bottnaryds hemb fö.

7. Detaljanalyser

7a Trädet –det omtalade

Ur grundtexterna framgår tydligt att Brita fick sin uppenbarelse ”ur skyn” – ute på en äng **Något träd förekommer i ursprungsskrifterna överhuvudtaget inte---**

Nidteckningar –har efterhängset följt med Britas uppenbarelse i alla år.

Brita bodde inte i Lönsås utan i Högelycke granngårds ”på ett bösseskotts avstånd” från källan. Något träd fanns **inte intygar H Karlsson** – Högelycke **1904** – på förfrågan från hembygdsforskare Björkman. Se 6 c Källan har gång på gång fallit i total glömska – ex 1904 med besök av enstaka som ”smakar på vattnet” Så också idag 2025. Bortglömd – med följd i förändrad historik där Britas grundbudskap helt bortfallit

- Trädet vid Lönsås källa nämns först av **Ljungström, C. G. 1861, Redvägs härad, Falköping**, försöker förklara uppenbarelsen som ett **skämt skriver Reaktör R Björkman - Sv dagbl 1905. . Ljungström forts. .** "Underverkets upphofsman var **organisten i Bottnaryd Gustaf Holmberg (se mer i "stensättningen 7 d)** som från en ihålig trädstam med sin härliga röst sjöng för samt samtalade med en superstitiös gumma" **Denna förklaring är emellertid gripen i luften** en undersökning jag låtit verkställa skriver (Sv D författare R Björkman, hembygdsforskare i Jönköping. Hans brevväxling finns i mina ägor, också bevarad i Jönköpings stadsarkiv) . "Det förfaller av det enkla skälet att **något dyligt träd ej funnits** på den ifrågavarande platsen. **Här föreligger ej något skämt vilket för övrigt näppeligen skulle kunna hållits tyst om då hela orten ej talade om något annat än den sällsamma händelsen.** **Axell kommentar; OBS** att detta är skrivet **1905**. Se också mitten på sid 9 i Holger Axell Analys **detaljanalys 2014** Lönsås källa "Författare och hembygdsforskare **C Rudolf Björkman**, redaktör för Jönköpings tidning samt senare Sundsvallstidningen. f 1850 - d 1916. Hans "minnesbok" finns bevarad i Stadsarkivet Jönköping – kop. Pdf i mina ägor

Trädet / asken forts. ;

Ingvar Sandahl författar **1986** en **bra skrift** om Källan (se ovan) tillsammans med **åldermannen Erik Johansson Lönsås** - efter att ha besökt släkt i Lönsås gård. I texten nämns **Jesus och Guds kraft som orsak till källans underverk. Tydligt och klart skrivet** utifrån Åke Axell nyligen publicerade **översättning 1986 från Britta uppenbarelse tryck 1819**, där Åke Axell 1a sida på uppenbarelsekriften finns inkopierad se ovan artikel i höger nederkant. Erik Johansson intervjuas stående **framför asken ??** där Brita lär ha fått sin uppenbarelse (Kommentar – Trädet finns med i föränderlig folksägen i flertal tidningsartiklar av Bottnaryds åldermän **-utan verklighetsbakgrund från fakta 1818**. Tidningsartiklarna (flertal) finns att tillgå hembygdsföreningen. **Brita hörde en röst "från skyn"** I lokala minnes uppfattningar har "trädet" vandrat från Lönsås gård – ner till Källan? **Endast grundfakta från 1818 gäller för denna uppdaterade analys .**

7 b. Kristen Underkälla - eller hednisk offerkälla **Oförenliga med Britas uppenbarelse inledande första ord** **"I Jesu Kristi namn"**

Flertal tryckta skrifter anger felaktigt att Lönsås källa är en gammal offerkälla. **Detta står i direkt strid med Britas uppenbarelses nedtecknade förutsättningar för "helande"**.

Se detaljanalys från 2014 och denna uppdatering 2025. Uppgifter om offer-källan saknar grund och står i direkt strid med all nedtecknad händelseutveckling 1817 /1820

Det kristna budskapet bortfaller i stort sett helt i alla skrift efter år 1820. Nidskrifter florerar –

Texter ur Britas uppenbarelseskraft –**källan plats visades direkt av Jesus som ett bevis på att Britas budskap var riktigt**. "Ett stycke från ditt hus ska jag göra under med en källa och i detta skall jag själv bekräfta denna din sannfärdiga uppenbarelse för dig. "Källan är helig mark" – "Jag skall sända en av mina änglar att välsigna källan **varje dag**". Den som tror och dricker vattnet till hälsa han skall varda frisk"- **Inga av dessa centrala texter finns med i publicerade skrifter**. Lönsås källa omnämns ex. detaljerat av Prästen Wigelius vid en mycket bra och spridd **reseskildring på plats 1818 se 4b – finns även i tryckt Pdf**

Källan antages utan grund först 1847 vara en offerkälla dvs har *hednisk* bakgrund vilket **kullkastar all trovärdighet – samtidigt som det kristna budskapet utlämnas helt **Detta nämns första gången i skrift 40 år efter nyupptäckten. Se landskapstecknare J Alvin nedan - 1857****

Folkminnen i trakten visar tydligt på förändrade minnesuppfattningar hos gamla förtroendefulla Lönsåsbor där källan från tid till annan i generationer bortfallit i glömska och återuppstått där också grundtexterna i uppenbarelseskraften med förutsättningar för helande försvunnit —Se ex "det vandrande "Trädet" som växlat till olika platser. Enl. Björkman Chefredaktören- välkänd hembygdsforskare för Jönköpingstidningen egna undersökningar 1905 har "trädet" aldrig funnits- utan är en "påhittad" nidskrifning

Lönsås "nyupptäckta" underkälla

-Anges av Lönsåsbo –Åldersmännen E.Emanuelsson för Raä 1954, och i tidn. art av S Johansson Lönsås -- **att rinna ur berget** .

I uppenbarelsen anvisar Jesus en **exakt plats** som han mycket noga beskriver för Brita vad den ska ligga. "giv noga akt på platsen" Likaså att källans grävts fram på Britas anmaning.

-Förläggaren **A.S Lindgren 1818** till Britas uppenbarelseskraft "En enkla o pålitlig underrättelse om **upptäckten** av denna på Lönsås ägor ej långt från gården belägna underkälla.1 nov 1818

-**Olof Sundholm**.(Präst och landskapstecknare). Avskrift från handskrift från 1818. Död 1819 Carlmarks samlingar Skara- **Besök på platsen 1818 se 4a**

Hälsokällan i Bottnaryd- (Något förkortat)"**Källan ska först ha blivit uppfunnen 1815** den 13 mars. Inget i denna ursprungsskrift som ger en översikt över Bottnaryd likt senare skrifter över Mo härad av Alvin talar om att källan är en gammal offerkälla eller att det varit en offerkälla – **Tvärtom** – skriver Sundholm "**Källan ska först ha blivit uppfunnen**"

-**Prästen Wigelius** 22/7 1818. Se 4b nämner **inget när han är på plats om att källan är en gammal offerkälla** i sin mycket detaljerade **reseskildring** eller att Lönsås underkälla är känd sedan tidigare. **En** mycket läsvärd reseskildring.

-**OBS Ingen** av de 34 direkta nedtecknade vittnesmålen i uppenbarelseskraften nämner ordet - offerkälla –

-OBS- Ingen av **86 nya vittnen nedtecknade och arkiverade av Segerman 1820** över helade personer har **offrat några pengar i källan**, eller nämner något om att källan är en gammal offerkälla. – **Ej heller** att betalning skedde vid källan.

-Allm Journalen Sthlm 19 sept. oktober **1818**..ägnas stort utrymme åt Lönsås källa. Anges som **nyupptäckt**. **Inget** nämns om att det är en gammal offerkälla

Att observera. Redaktörens son har själv varit på plats vid Lönsås källa. Se 4c

- **Lokaltidningen Jönköpings** tidning. I hela tidningsupplagan från 1817 till 1828 **nämns inget** om att det är **en gammal offerkälla**. **2 artiklar börjar med "den nya Hälsokällan**. Axell kommentar; Har själv sökt igenom 10 års dagsutgåvor av Jönköpingstidningen Folksägen anger att prästerskapet i Jönköping var negativa till uppenbarelsen vilket sammantaget ser ut att stämna. Negativa tidningsartiklarna är uppenbart formade med hjälp av prästers ordval - inkl. nedteckningar. **Obs. trots detta nämns inget om någon gammal offerkälla.**

Se även analys över "stensättningen" 7d..Stensättningen omges av **stenkross** Denna typ av **makadam** fanns **inte att tillgå före 1800** talet – vilket entydligt anger att Lönsås källa felaktigt skulle vara en **gammal offerkälla**.

En historisk -skrift- genomlysning

Hednisk offerkälla eller Kristen Hälsö/Underkälla.

Ingen av nedan författare (obs ingen) anger någon hänvisning till arkiverad bevarad dokumentation över Britas uppenbarelse inkl. stort antal nedtecknade redovisade vittnesmål från 1818-.1820. **Inget** - Texterna kan snarare upplevas som "förlöjligande av Britas uppenbarelse" och **skrivna långt efter** uppenbarelsen **utan platsbesök på orten**.

1857 J.Alvin Kommentrar; **Obs Detta är den första notering över all samlat dokumenterat material** från 1817 som nämner ordet offerkälla **dvs 40 år efter uppenbarelsen**

Alvin - Beskrivning över Mo härad sid 18. "Den sedan år 1818 riksbekanta här förutnämnda Bottnaryds källa var förut en av de vanliga offerkällorna i vilka man fordom offrade till och med silverslantar numera en kopparslant eller kanske blott en försliten hästskosöm eller knappål-

Axell kommentar; Enl Prästen Wigelius reseberättelse 1818 (4b) till källan **"källan dracks tom"** Tog 15 min att kunna fulla på för att få rent vatten. Här borde då alla dessa gamla föremål blivit synliga och upphittade i den gamla "dyn" -Obs Wigelius anger "rent vatten"

-Ljungström 1861. "den lärer fordom hafva varit en offerkälla"- obs order **"lärer"**

-Bergstrand 1932 Obs årtalet-folkminnessamlingar från 1800 talet sid 131 - Om källan vid Höglycke-"(intill Lönsås) fanns en källa och i den offrade de pengar".

-Raä första notering om källan **1954** finns handskrivet noterat att det är en offerkälla

Se även **Raä fornsök** Bottnaryd 44:1 samt också tidn- artiklar som troligt hänvisar till dessa uppgifter.

-Historiskt geogr. Lexikon 1859–1870 öfver Sverige- Första bandet anger att källan tidigare varit offerkälla—se Alvin 1857 ovan.

Axell kommentar; - **Inga** hänvisningar / referenser görs i ovan nämnda skrifter **OBS** Britas uppenbarelse text syns varit **helt okänd för Bottnarydsborna** under denna tid -ända till Åke Axell (välkänd betrodd Orts och släktforskare Mullsjö) via släkt med Prosten Blomberg finner i en gammal släktkista,-- Andra tryckta upplagan av 1818 års Brittas upplevelse och **översatt den till modernare mer lättläst Svenska 1986** -se 3b– Denna skrift -att nyttjas av **ALLA** för genomläsning och kontroll - publiceras i sin helhet se 3 b

Inga—obs ingen av gamla eller nu samtida Bottnaryds bor gör hänvisningar till www. sök.över 1818 års fakta.

-Allm. Journalen Sthlm 19sept 1818. (redaktören) se 4c

Den 1e kom min son hem, har talt med hustrun, för vilken källan blivit **upptäckt**. Hon har på 30 detalj sidor uppskrivet vad som tilldrog sig vid källans upptäckt - "Den som ej sett hämtningen kan icke tro huru stor den är" – Obs orden "upptäckt"

Stockholms-tidningens överskrift - **En säker dagsaktuell uppgift om att källan är nyupptäckt.**" Dat. 19 sept. 1818.

Sthlm tidningen redaktör författar även en helt nyfunnen skrift på 14 sidor -**Det märkvärdiga året 1818 enl. spådomen eller Något att genast tänka på...** Här finns mer fakta om Lönsås underkälla att infoga där **sidan 6** beskriver sonens möte med Brita Gustavsdotter **för vars källa blivit upptäckt-**

På samma sidan beskrivs ett Lösås källa UNDER. text infogat -ps

Härmed sänder jag ett brev från min ämbetsbroder i Jönköping (Björkman) vars hustru på en barnsäng bef. döf och blind. 1816 (måste heta 1817) när min son var där, satt hon och spann -kunde se, huru välgörande detta vatten är för henne. Härav se vi Guds under i Naturen

Kommentarer till Britas uppenbarelse skrift (se enklast översättn. 1986 av Åke Axell Ur Britas uppenbarelse - Sid 9. "Ett stycke från ditt hus ska jag göra under med en källa och i detta **skall jag själv bekräfta** denna din sannfärdiga uppenbarelse för dig.

Obs denna centrala tex – "Jag skall själv bekräfta sannfärdigheten" dvs källan kom till som ett bevis på att uppenbarelsen var rätt och riktigt uppfattad. – Att koppla samman en förklarad Kristen Underkällan med hednisk offerkälla syns märkligt och misskrediter tydligt undret som skett.

Sid 12. "Rösten talade om för mig källans läge från stället där uppenbarelsen skedde". "på ett bösseskotts avstånd" "Den beskrev för mig med sådan noggrannhet att jag icke kunde missta mig". Här nämns inget om en gammal källa

Sid 13 **Brita hörde en röst från skyn.**

"Ty denna källa är ett heligt rum emedan den heliga har kostat under på henne"

Sid 15. Jag skall sända en av **mina änglar som varje dag** skall för mig nedgjuta kraft och välsignelse i källan. **Dvs detta löfte gäller fortsatt! –**

Observera Britas oförenliga kristan ord med hednisk offerkälla

"Icke någon slags vidskepelse. Icke något det minsta sken av **fördomar** el. i människodikter grundade offringar får i **det alla ringaste** äga rum" - Se nuvarande kolliderande skrift över källan. Vilket visar att skriftställaren enkelt **inte** kontrollerat lätt tillgängliga grundtexter..

Britas ord "Tage sig envar till vara att med fåfängt syndigt och ogudaktigt väsende **trampa på den** allsmäktiges under" – Tydliga oförenliga texter med offerkälla

Lokala skriftställare visar att "minnesbehållning" över uppenbarelsen förändras över tid. och att underkällans grundskrift och **dess regler för helande medvetet / omedvetet fallit i glömska –**

Viktig summering – Endast grundtexterna från 1818 gäller – se utformningen av dok. 2 b och c "för dig som söker helande och hälsa" där varje ord finns belägg för – obs varje ord i 1818 års texter

Britas uppenbarelse i koncentrat

"Tro" drick vattnet till hälsa och du skall vara frisk.

7 c Lönsås Underkälla

Vattenflödet; Detaljanalys

Vattenflödet- 2 motsatser beskrivs 1818

- Reseskildringar med platsbesök till Lönsås Underkälla -vittnar om **mycket rikligt** flödande vatten
- Andra platsvittnen (reseskildringar mm) vittnar om – **att källan dracks tom** – ”fick vänta till glaset blev fullt med nytt rent vatten”
- I nedtecknade vittnesmål finns inga noteringar om att hanteringen med hämtandet av vattentunnor varit störande ? Dvs drickandet vid Hälsö källan måste varit skiljd från det stora flödet av ”tunnhämtare” se handritning.

Kortfattat analys över **Stort / litet flöde**. Sammanställning ur skrifterna **1818-1817**

100 tals kom hela hösten / vintern och hämtade vatten i tunnor. amforor, och butillior .
Dvs ingen brist på vatten. Verkar vara rikligt föde.

Noterat - i - Det märkliga året 1818, Sthlm journalen 216

1818

April

Stockholms allahanda redaktör skriver - Även i tryck -Det märkliga året 1818

1 april reste min son till J-ing för egen räkning som **kommissionär** att hämta vatten. Framme i j- ing beställde han 2 lass/ 20 amforor

Kommentar; Sonen medverkar i stora beställningar av tunnor med vatten . av **vinstintresse**

15 april hos J- tidn. red-fru med vittnesmål om att hon är frisk från att varit döv/blind i barnafödsel efter att ha druckit Lönsås Undergörande vatten

21 april reste han till källan **anger att den har 3 ådror – stort flöde-**

” Den som inte sett det kan inte tro att det är sant”

Fadern redaktören för Sthlm tidningen skriver att 350 tunnor anlant till staden

>Kommentar – Fadern delaktig i vinstintresse av hämtning i tunnor av vatten till försäljning i Stockholm. Fler beställningar sker. Se brev. Se också avvikande smak av vattnet – tyder på att sprit tunnor används vid de omfattande vattenleveranserna (min kommentar) stöds av bra ”kritikerbrev” från lokalt ansedd person

Maj 1 maj. Den 1e kom min son hem – hade talt med hustrun

Prästen **Olof Sundholm** besöker källan -- har **3 ådror av starkt tillopp** handskrift d 1819

Juni

-**Segerman -källan har 3 ådror** med vatten som rinner direkt ur bergsklippan. Segerman är där 5 månader. När han anländer och lämnar framgår inte. Obs **Beskriver ej flödet**

-**Berzelii** vattenprov tages - Nämns inget om vattenflödet

4 juli skrivs Berzelii vattenprov antagligen besökt början juni

OBS Kommentar – Juni månad skiljer rapporterna över **stort - litet** vattenflöde

Här tycks det stora flödet sinat/ upphört

28 Juni

Prästen -Wigelius reser till Bottnaryd -ref -Växjötidningen – även i skrift -**Säkra underrättelser** ”**ådran är icke synnerligen stark**” jag nödgades vänta över en fjärdedels timme innan den av Folket urdruckna källan gav så mycket att man med varsam hand kunde få så mycket som var rent.

28 Juni

Prästen -Wigelius reser till Bottnaryd -ref -Växjötidningen – även i skrift -**Säkra underrättelser** ”**ådran är icke synnerligen stark**” jag nödgades vänta över en fjärdedels timme innan den av Folket urdruckna källan gav så mycket att man med varsam hand kunde få så mycket som var rent.

Juli

19 juli En **kommunist från** Sthlm Dr J Wetterdahl inviger källan– till **Hälsobrunn vid namn Lönsås Underkälla** . Hölls under söndagen högtidlig gudstjänst med stor tillströmning av folk- Inget nämns om flödet

25 juli –Jönköping tidning – vattenhämtning skett till avlägsna orter – talas ej om stort/ litet flöde

Augusti

Brev från Karlshamn Växjötidningen

Endast på morgonen är den full men snart länsad. Man får vänta på vattendropparna på lerbotten

22 aug – slut på vattnet Jönk. tidn. Ägaren till Lönsås underkälla tvingas sätta in en tidningsartikel i Jönk- tidning – se även ”ståndspersons skrivelse”

September

Allmänna journalen Sthlm

19e Återupprepad artikel **Det märkvärdiga året 1818** Se kommentar i tidningen ”**Utfört under loppet av Juli**

Kommentar –Gammalt resereferat från April Tidningsredaktörens son som efter platsbesök skriver referat angående flödet ”så stort att man inte att man kan ej tro att det är sant.” Kommentar . har eget vintstintresse av att Stort flöde fortsatt är känt

..dvs . de stora vattenleveranserna om de fortsatt kan inte komma ifrån Lönsås underkälla ??

Sept.- Jönk. tidning brev från Karlshamn . En handlare vars fru blivit botad har med sten låtit brunslägga källan. KL 0800 räknade jag till 25 personer. Och ett lika antal redan gått därifrån, nya anländer hela dagen igenom. **Endast på morgonen är den full men snart länsad..**Vattnet skall smaka som vanligt källvatten men sällan är det rent från upp grumlat ler och smuts av ??de besökandes fötter?? **Kommentar :dvs litet flöde**

Oktober

24 okt - Allmänna journalen Stockholm -- ref. Utförliga och säkra uppgifter. 3 tryckta skrivelser -Wigelius resa 22/7 - ”**icke starkt flöde**

-Berzelii vattenprov nämner inget om stort flöde

- Kritiskt- **bra brev** om de stora vattenleveranserna. Bra riktad kritik över vatten tunnornas kval.

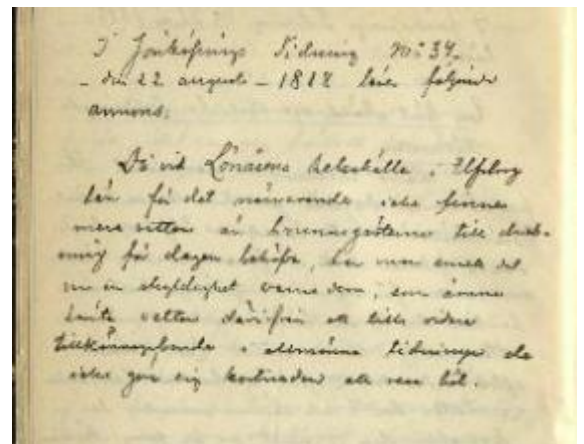
Kommentar – Stockholmstidnings redaktörs vinstintresse i vattenleveranser tillsammans med sin son tycks ha upphört --dvs inget vatten finns i så stor mängd att det finns för hämtning.

Stort flöde - Bild tagen ca 60 m nedanför källan när källan överflödades på vatten vid min första analys över Bottnaryds Underkälla 2014

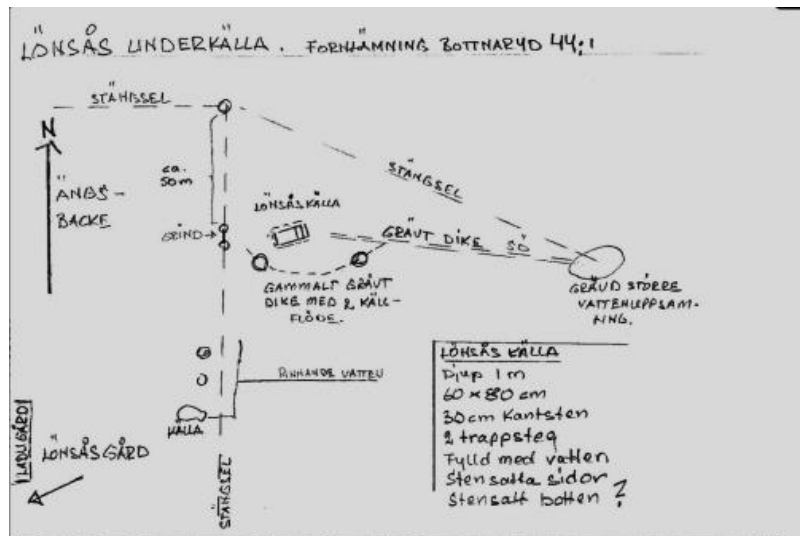
Platsbesök visar att **2 intilliggande gropar sannolikt grävts fram.**

Separat avrinningskanal finns 3 meter utanför själva källan – stensatt. Avrinningen ut i den grävda avrinningskanalen. (skrap med foten i de 2 hålen gav direkt vattenspegel vid mitt besök 2014. Vid senare besök var 2 groparna torra.

61

En enkel bottenundersökning i en av de två sidoflödena visar att 70–80 cm under skogsmarken finns en hård helt ljus sandstensliknande bergart. Ett upphackat prov söndersmulas direkt när man nyper bitar av det och gnuggar mellan fingrarna. Dvs här kan finnas en förklaring till det ovanligt rena vattnet. Efterhand som åren går begränsas "källan beskrivningarna" där Britas budskap alltmer reduceras. Inte ett enda nedtecknat källanbudskap från 1820 till nutid använder Britas inledande ord – **I Jesu namn** –

Däremot "nidteckningar" av Britas budskap finns märkligt kvar. Den enda som försöker gå till grundfakta är hembygdsforskare och Tidningsredaktör **R Björkman som 1904 söker fakta** i Bottnaryds bygden – och lämnar sina anteckningar handskrivna från sitt tillvägagångssätt efter sig i Jönköpings stadsbibliotek i separat brun pärm varav en del av innehållet finns redovisat i denna skrift -- Pdf i min dator – En med 1 upplagan av Britas uppenbarelse – Den andra med Björkmans handskrivna anteckningar över sitt forsknings arbete med Lönsås underkälla – finns också i Jönköpings stadsbibliotek.

Kopiera – Sep. dokument Se bilaga

Finns 2 mycket spridda dokument 1818 i pdf filer med nästan samma innehåll förutom inledningssidorna

A "Om underkällan i Bottnaryd..

B Säkra underrättelser rörande "hälsokällan (se kopia)

Innehållsrika Pdf fil -var och en i 3 skrifter från 1818 – finns i flertal arkiv ex Riksarkivet **Båda har samma innehåll med i olika tryck 1818** ..visar på angeläget riksintresse över "Undervattnet" "det märkliga året 1818"

- Prästen Wigelius reseskildring till Lönsås Underkälla – stor riksspridning
- Professor Berzelii vattenanalys av vattnet i Underkälln – som fick stor riks spridning avskrift i alla rikstidningar
- Ståndsperson i Bottnaryd – Kritiskt mycket läsvärt över Källan och vattenflödet inkl värdefull info över källan. Personen är väl insatt – säkerligen närboende Enda möjlig författare är Svansö säteriägare – Enda ståndspersonen i trakten – näst högst i rang torde vara Säteriägare Axiö – Johannes Axell. (finns med i andra kommentarer).

Tro – drick vattnet till hälsa och du ska vara frisk.

Nedtecknat av Holger Axell – som varje år i nu i 35 år besökt Lönsås undergörande källa och tagit mig en "klunk" **för min hälsa**" under min årliga långcykling på ca 70 – 80 mil med full packning- i fädernas fotspår-. Övernattar strax intill på min farfars farfars farfar Abrahams Andersson/ Axell boplatz Lilla Nickåhs under Målskog. **En tradition varje år -att längta till.**

7 d Stensättningen av Lönsås Underkälla
Läs parallellt – Svagt / starkt källflöde pkt 7 c

Efter upptäckten av Lönsås Underkälla. måste det varit otroligt ”sörjigt” med alla omvitnade **1000 tals besökare** under 1817/1818 **Kommentar** Ur stort detaljerat material 1818–1820 finns inte en enda reflektion eller kommentar över detta försvårande under vattendrickandet.
Tvärtom, stort antal kommentarer finns över den ”**nyupptäckta**” källan och hur åtskilliga personer blivit helade.

Här följer en bakgrunds analys över stensättningen

-Ur Jönköpingsposten nr 40 - **2 okt 1819**, Utdrag ur brev från Carlshamn innehåller lång rad med detaljerade vittnesmål över helande. . **”En handlande vars fru blivit botad från tandvärk har med sten låtit brunnslägga källan.**

-”Sedan källan **stensatts** upphörde kraften” – vittne från Strängsered.-

-”**Men Holmberg förstörde det.** Han stängde av och byggde och tog betalt för vattnet, då blev det ingen kraft i vattnet längre. (vittne från Strängsered.) **Obs skrivet 1832** .se vidare Ljungström nedan.- se Holmberg nedan

Kommentar - enl. lång rad med nedtecknade vittnen togs **inget betalt för vattnet på plats**. Däremot togs betalt ”som för vin” i stort antal städer dit vattnet transporterades för att säljas. I skriften ”det märkvärdiga året 1818 publicerad av Red för Stockholmstidning anges att det beställdes stort antal foror och att kommissionärerna tog betalt för transporten –

Vatten studien över flödet ”stort kontra litet” - visar på att stensättningen skedde september 1818 efter att Jönköpings tidning annonserar att vattnet tagit slut (22 aug-) och ber allmänheten vänta till vattnet återkommit

Till stöd för stensättningen omges källan ca 30 cm utanför stensättningen av **ifylld ”kross sten”** typ mindre makadam storlek. **OBS** Vilket **ej** tillverkades före 1800 talet – **dvs utesluter att Lönsås underkälla är en ”gammal” offerkälla.**

Om organist Holmberg -

Sv Dagbladet 1905-**se** tidn. kop.6 b - Ljungström försöker förklara uppenbarelsen som ett skämt skriver Sv dagblad 1905. **”Underverkets upphofsman** var organisten i Bottnaryd **Gustaf Holmberg** som från en ihålig trädstam med sin härliga röst sjöng för samt samtalade med en superstitiös gumma” Denna förklaring är emellertid gripen i luften enl. undersökning jag låtit verkställa (Sv D **författare R Björkman** *, hembygdsforskare o Jönköping tidn. redaktör). Den förfaller av det enkla skälet att något dyligt träd ej funnits på den ifrågavarande platsen. Här föreligger ej något skämt vilket för övrigt näppeligen skulle kunna hållits tyst om **då hela orten ej talade om något annat än den sällsamma händelsen**. obs skrivet om Lönsås underkälla 1905 efter Red. Björkmans egen platsundersökning med hjälp av god gammal vän. (brevväxling finns kop. hos mig)
Kommentar; Analys av **samtliga** ursprungstexter inkl. Britas uppenbarelse från 1818 till 1820 framgår att **det aldrig omnämnts eller förekommit något träd** – Brita hörde en röst **”från skyn”** på en äng utanför Högelycke . Granngård med Lönsås.. Ej vid Underkällan.

Kommentar; Gustav Holmberg f 1783, blev organist 1806 i Bottnaryds kyrka till sin död 1856. Efterträddes av sonen PN Holmberg. Gustav svarade också för vaccineringen i socknen och var tillika postmästare. Dvs en betydelsefull betrodd man. Postkontoret beläget till vänster i förstugan på gamla sockenstugan. -Bottnaryds boken – Holmberg var alltså en betrodd person vilket gör förutsägelsen om skämtet – nidteckningen av Ljungström 1861 ännu mer osannolikt. Holmberg välkänd och betrodd Bottnaryds bo är sannolikt den som genomförde stensättningen.

7e Käppar / kryckor -vid Lönsås Underkälla

Här redogörs för en lång rad ”synliga och uppenbara bevis” över Lönsås Underkällas helande kraft. Personer som omnämns är mycket trovärdiga- kända i Bottnaryds trakten

Här några av många vittnesintyganden:

-**Åke Axell** - se Åkes Axells översättning av Brittas uppenbarelseskraft-**1986** ”min mor (Ester Larsson f 2/1 1881) berättade för mig som barn om denna källa och **huru kryckor hängde i träden kring** källan (Åke född 1915 välkänd hembygdsforskare i Bottnaryd /Mullsjö) **Alltså fanns kryckor fortsatt hängande i träden ca 1922 .dvs 100 år efter källans upptäckt.**

-**Lönsåsbon älderman Stig Johansson** Se tidningsartikel –En hög med käppar lämnades kvar av folk som inte längre behövde dem

-**AnnMarie Vaim** – Lönsåsbo -berättar att hennes mor sa sig ha haft ca 150 käppar, som användes som stöd i trädgården dvs på **1930 -1940** -talet

-**Stig Aby älderman Lönsås** beskriver för mig (Holger Axell för ca 35 år sedan dvs ca 1985) att det fanns fullt med käppar **kvar uppe på vinden** i högra flygelbyggnaden på Lönsås (från vägen räknat).

Mycket större antal käppar hade funnit i Lönsås gård tidigare med förstörts pga brand i flygeln berättar **Åke Davidsson** (92) Målskog som själv sett dem i Lönsås gårds

- **Hilding Axell** född Ullebo. S Bottnaryd 1895, d 102 år) beskriver för mig som 100 åring - att han via gamla släktingar hört att det hängde fullt av käppar runt källan. (Hilding släkt med Inga /Greger Melin, Bottnaryd) hade ett ofattbart omfattande minne som var ”guld värt ” för mig Holger Axell - som släktforskare)

-Annat **vittne från Strängsered** född **1843**. ”I mina barndomsår (alltså ca 1850) hängde det så **mycket kryckor i träden** efter sådana som hade blivit bra. Se vittnes redogörelse

-”**Bergstrands** utgåva av 1932 sid 131 ”berättelser från 1800 talet. - De kom i stora sloer och drack. Sådana som gick på **två käppar**, de kastade dem ifrån_sig.

-**www.Kringla** – krymplingar kommo på kryckor och kunde sedan slänga dem.

-**Flertal nedtecknade** vittnesmål om personer som blivit helade nämner att de kom dit på kryckor, se vittnes sammanställningen Britas uppenbarelse 5a samt Segerman 5b

- Mer om kryckor kan utläsas från arkiverade dokument från 1818–1820

-Ur Stockholmstidning sept. 1818. Hela trakten vimlade av krymplingar – skriver redaktören som sänt sin son till källan. ” man kan ej tro att det är sant”

Ca 15 kryckor; Uppvisades vid mitt föredrag 2014 om Källan för Bottnaryds borna i Allianskyrkan 2014. Förvarades hos Lösnäsorna Ann Marie och Valler Vaim.

Obs --Överlämnade till förvar i Hembygdsföreningen Bottnaryd

Ur Britas uppenbarelse – **Tro , drick vattnet till hälsa och du ska vara frisk.**

8. Lönsås_Undergörande källa

I denna text finns också mina egna ”tankar” över helande
Allt underlag grundat på 1818 års texter

Den ”Undergörande” kraften.

Finns den kvar?

”Jesus själv”_sa till Brita om Lönsås källa ”**Marken du beträder är helig**”. **Jesus lovade Brita att sända en av sina änglar ”att varje dag” välsigna och ingjuta kraft i källan. ”JAG ska själv göra under med källan”**

Bibeln anger att Jesus löften gäller för evigt -att tro på eller förkasta - för dig när du **nu** söker ”helande” och närmar dig källan?

Söker Du ”helande” anger Brita mycket tydligt förutsättningarna –

Källan uppstod **som ett bevis** på att Britas varnande ord **var sanna. För ”helande” gäller;**

- **Du måste TRO** på Jesus helande kraft. (se Britas inledande ord) ”I Jesu Kristi namn”
- Britas varningar - Visa respekt för missbruk av dryckenskap och äktenskap i nära släktled.
- ”Citat” ur uppenbarelsekriften;
 - Att icke i någon slags uppsåt missbruka detta vatten i Jesu Kristi namn
 - *Tage sig var och en till vara att fåfängt, syndigt och ogudaktigt **trampa** på den_allsmäktiges under.
 - Att utan tillsats av värdslig prakt få äga sitt eget oblandade värde.

Genom åren har dessa grundläggande förutsättningar helt bortfallit, varför källan uppenbart gång på gång fallit i glömska. Endast de ursprungliga förutsättningarna enl. Britas uppenbarelse 1815 gäller ”**för dig som söker helande**”.

Inget i Britas uppenbarelsekrift anger att den helande kraften skulle upphöra – utan det är en slutledning som ortens förtroendemän själva genom åren - lagt till - efter många perioder av glömska där Britas budskap –förvanskats- med ex sammanblandning av Kristen Underkälla med hednisk offerkälla * - **i samman text** -, där samtidigt texten med Jesus undergörande kraft **helt bortfallit**. Två kraftigt kolliderande budskap tydliga för den som tror på Jesus.

Lars Segerman som verkar vid källan i 5 månader 1818, vittnar själv i sina skrifter och tackar för att det ***rådde gudsfruktan, stillhet och lugn vid källan**. –tecknat/upptryckt i Segermans texter 1820.

Källan har i alla år anonymiserats. Bakgrundskunskap -för helande helt fallit i glömska varvid **”kraften” upphört**. ”Gudsfruktan och stillhet på platser nonchalerats –Citat **”marken du beträder är ett heligt rum” Jesus ditsända ängel vistas där som utlovat ”varje dag” för att ingjuta kraft i källan**.

TRO. Drick vattnet till hälsa och du ska varda frisk

Verklig tro på Jesus är en "färskvara" att förnya varje dag, dvs att uppleva att du berörs av Jesu närhet i ditt hjärta. Värt att erinra sig när du nu närmar dig Underkällan

Kraften gäller uppenbart endast för de som "citater" begagnar vattnet i **Jesu Kristi namn –Dvs tror på Jesus** – samt respekterar och lever efter Britas varnande ord *erhållna direkt från Jesus* -

Kraftkällan för dig som hälsosökande **gäller än i dag**. "citater" jag **ska varje dag sända en av mina änglar att ingjuta kraft och välsignelse i källan**. – Låt **Segermans ord vägleda dig** - där han omvittnar i sin skrift att det **rådde gudsfruktan -stillhet och lugn vid källan.**

När du NU närmar dig Underkällan – vet att du beträder **helig välsignad mark**, utpekad av Jesus själv. **"Jag ska själv göra under med källan"**

Upplev "gudsfruktan och fridfull stillhet" med öppet sinne medveten om att Jesus ditsända ängel alltid finns där **för dig. Uppträd därefter.**

Låt den vackra platsen påverka ditt sinne. Sätt dig ned fridfullt på bänken – låt din "hjärta" känna in stillheten och friden – här och NU. Låt dig "beröras"
Ställ dig på knä intill källan. Kupa händerna likt Bibelns Gideon

- Fyll dem med det helande vattnet –
TRO, drick för din hälsa - och du skall vara frisk.

Något jag själv nu gjort i mer än 30 år, **varje år**, när jag långcyklande når igenom det natursköna Målskog – Högelycke för att nå Lönsås Underkälla .

**En fridfull ynnest som beviljats dig och mig - att uppleva-
Tro – endast – Tro – allting är "möjligt"
Väl mött**

Holger Axell
2025 08 01

Hitta dit –

- Utgå från den unika Kyrkan i Bottnaryd (Träkyrka mycket besöksvärd)
- Välj vägen norrut till Svansjöarna – välj vägen vänster -passera det underbart vackra näset
- Följ ringlande grusväg norrut - utefter Svansjöns västra sida – upp till Högelycke gård (hästgård)
- Strax efter gården ca 50 m – möts du av vägvisnings skylt "Lönsås källa" välj rak väg vänster – mot Lönsås gård – ligger i synfältet rakt fram.
- I uppførsbacken – se skylt- Lönsås källa – Parkera
- **Förbered dig för en fröjdefull vandring ca 100 meter**

9. Referenser;

Pdf - finns i mina datorfiler Kopia – finns i mina datorfiler

Brita Gustavsdotters uppenbarelse i Marti månad 1815

-1:a upplagan utkom strax efter 10/71818 –

Brun pärm A6. Pdf fil . Jönk. Bibliotek -Arkivfil Redaktör R Björkman

-2:a upplagan, Pdf - 1 nov 1818 Riksarkivet m m fl, Tryckt 1819 ,Nyköping Vinge 1819, Göteborg Lars Wahlström 1819.

-3:e upplagan, Pdf – Lidköpings stadsbibliotek, Lunds universitetsbibliotek mfl

-Finns även via dr Erik Wallers medicinhistoriska samlingar i Carolina-biblioteket i Uppsala (se Waller 10298 o Waller 10299)

-1986 Åke Axell –Översättning av Britas uppenbarelse från **1986**,

Wordfil i mina ägor, Bottnaryds hembygdsför. Jönköpings stadsarkiv.

-15 blad handskrivna av Brita Gustavsdotter över uppenbarelsen. Ej funna.(Se Olof Sundholm 1818)

Tryckta skrifter 1817- 18120

-Säkra underrättelser om den ryktbara hälsokällan i Bottnaryd Pdf

-Skriftställare

-Prästen Wigelius refererar till uppenbarelsen och reser till Lönsås källa Pdf

-Proff. Berzelii Vattenprov 1818 – får stor spridning över riket Pdf

-Brev från ståndsperson i orten – **Bra reflektioner** över vattnets riks spridning

- de "Det märkliga året 1818"-

-Det märkliga året 1818.(red. för Sthlm tidningen- Pdf Se även **avskrift m reflektioner**

-Lars Segerman – **uppehåller sig vid Lönsås källa i 5 mån – Juni 1818 Pdf**

Linköpings stadsbibliotek redovisar inte alla nedan projekt . Fler framgår vid genomläsning för vidare forskning – alla i Pdf - "**nästa projekt**"

11- Guds dråpliga underverk . 2 skrifter, Om Bottnaryds källa

12- Kort anvisning huru oerfarna förhålla sig till detta hälso vattnens bruk

13- En av Jesu född själs fröjdesång / kort/

14- Julklapp till den himmelske fridsfursten dec 1818

15- En av Jesu född själs fröjdesång (kort) Glädje i Hoppet (kort)

16- Guds ropande röst till människor och deras svar likt ett Eko >Jönk 1819

17- Beundran över Guds härlighet (något litet ur skriften)

Stå upp hör väktaren ropar – Han ropar och klappar ännu på din dörr, Stå upp –

18- Änglars och Människors fröjde och klagosång 1820

19- Sorgekwäde 1817

20- Helsa wid Lönås underkälla - Segerman Jönköping 1820..—libris

Pdf Går ut och säger Johannes igen, hwad j hafwen hört och sedt: de blinde se, de halte gå, och de spetälske göras rena. Eller **En säker och noga förteckning** uppå de brunsgäster, hwilka sökt och funnit sin helsa wid Lönås underkälla; utgifwen : af Lars Segerman ... Jönköping, 1820, tryckt i direktören Lundströms tryckeri. Samma innehåll som nedan-

21- Eod Ebok Kungl Biblioteket – förteckning över brunsgäster inkl eget vittnesmål- Pdf

-Prästen Olof Sundholm , **1818. Avskrift från handskrift**. Häradsöversikt. Skara stift.

Prästen Olof Sundholms hela skrifsamling finns arkiverad i Skara, ej publicerad

Handskriften, original förvaras i Skara stiftsbibliotek Carlmarks samlingar.se – kopia maskinskriven – kopia av handskrift) båda i mina ågor

Se – vidare forskningsredovisning –

-Prästen S Wigielius se ovan tryckta skrifter

-Red Sthlm tidningen son - se ovan Det märkliga året4

-Kvartermästaren Segerman - se Segerman ovan

-Cederad / Lindström – skriftryckare av Britas Uppenbarelse – egna vittnesmål

-J Berzelius vattenprov 15 Juni 1818

Boktitlar

- Allvin, J, **1857**, Beskrifning öfver Mo härad, s 18 –och sid 11
- Ljungström, C. G., 1861, Redvägs härad, Falköping, s 12
- Bergstrand, C. 1932, Folkminnessamlingar från **1800 talet**, Trolldom och klokskap, s 131.
- Svensk farmaciehistorik bibliografi – se årtalen **1818, 1819 o 1820**.
- Historisk o geografiskt lexikon öfver Sverige **1859-1870** sid 304.
- Bottnaryd förr och nu, sid 241 (Holmberg) sid 239 (prästen Blomberg)

Tidningsartiklar

- Allm Journalen Stockholm nr 216 1818. Det märkvärdiga året 1818
- Allm Journalen Stockholm nr 246 1818. Recensioner över **Lönsås** källa. Platsreferens
- Jönk tidning nr 30, 25 juli **1818**. Om den **nya** hälsokällan
- " nr 31, 1 aug **1818** . En förut okänd egenskap
- " " " Om den nya hälsokällan
- " nrs 40, 2 okt 1819 Utdrag av ett brev från Carlshamn
- 3 tidn. art Växiöbladet hösten **1818**, bla **Prästen Wigelius** brev –**reseskildring** med bakgrund och platsbesök vid källan 22/7 1818, där han träffar och utfrågar Brita. Inkl översättn /ord av H.Axell
- Maristads veckoblad hösten 1818,
- Svenska Dagbladet, 1905-02-07 (ATA) .
 - Jönköpingsposten 18/12 1935 – Avskrift från S D 1905. Läns museet Jönköping
 - Bottnaryd förr och nu sid130.- Lönsås källa- referat från Sv Dagbladet 1905.

Lokala tidningsartiklar - kopior

Jönköpings Posten ca 1940 (ovisst) Midsommarkälla m gamla anor. Av Per Johansson .
Läns museet

- 2 tidn. art, Stig Johansson/ Eric Aby boende på Lönsås, vittnar om källan 11/6/1986 Jönk. P
- Hälsokällan i Lönsås Ernst Victorsson
- Midsommarkälla m gamla anor Per Johansson

Lokalforskare A4 blad - kopior

- Major Enoc Carlsson Bottnaryd – Lönsås källa – **en 1800 tals översikt**. Saknas sid 2
- En A4 skrift 1981 av Stig Johansson/E Aby Lönsås
- Tidningsredaktör R Bjorkman. Känd bygdeforskare – Arkivmapp i Stadsbiblioteket i J-ing
 - Egen handskriven A6 pärm över egen Lönsås källa forskning 1904 pdf
 - Letat upp Brita uppenbarelse 1a upplagan – A6 brun pärm Pdf
 - Brev dec 1904 H Karlsson – Högelycke Bottnaryd Pdf
 - flertal andra brev pdf—En sammanlagt viktig insats
 - Skriver Svenska Dagbladet, 1905-02-07 –
 - Flertal tidningsartiklar i Svenska Dagbladet 1905

- Stig Johansson x2
- Erik Johansson
- Anette Svensson (Hembygdskväll)

Fler underlag

- J Berzelius vattenprov 15 Juni 1818 –rapporten nedskiven i Växiöbladet 11 juli 1818
- " Avskrift , Jönk.Tidning , Nr 17 4 Juli, kopia finns även
- Raä platsbesök 29/7 1954 – tilläggsändrad 20/9 1985. Handskriven rapport
- Google sök. Lönsås källa –
- Kringla” Raä uppgifter mfl
- Bottnaryd, Den andliga utveckling under **1800 talet** i bygden.
- Den andliga begynnelsen
- Fornsök
- Fornlämning 14 sammanställd 29-7-54 ändrad plats 1954 se platsbeskrivning
- Institutet för språk och Folkminnen
- Lägesritning över Lönsås Underkällas källflöde

Bilaga - Inkopierat med mål att förenkla inhämtande av faktaunderlag

”OM den undergörande källan! Tryckt 1818 – förvaras i flertal universitets bibliotek samt Riksarkivet – (kostnad deb. för eget uttag)

Kopiera – Sep. dokument Se bilaga

Finns 2 mycket spridda dokument 1818 i pdf filer med nästan samma innehåll förutom inledningssidorna – Att de trycks upp och får stor spridning över hela Sverige visar på den uppståndelse som skedde med Bottnaryds helbregdagörande underkälla.. Pdf filerna finns tillgänglig i stort antal bibliotek-

Särskilt att märka i detta är sista tryckta brevet som visar på att en vanlig ”ståndsperson” i närområdet – kan få sin skrift upptryckt i Stockholm och **nå stor spridning**- Ett kritiskt berättigt brev över den omfattande vatten distributionen av Lönsås undergörande källvatten. Detta brev tillsammans med ”pdf ”det märkligt året 1818 ger intressant underlag över följderna av undret som skedde – där högt uppsatta personer skapar sig vinstintresse –

A- ”Om underkällan i Bottnaryd..

B- Säkra underrättelser rörande ”hälsokällan (se kopia)

Innehållsrika Pdf filer -var och en i 3 skrifter från 1818 – finns i flertal arkiv ex Riksarkivet **Båda har samma innehåll med i olika tryck 1818** ..visar på angeläget riksintresse över ”Undervattnet” för läsaren att komplettera med <Pdf filen ”det märkliga året 1818”

- Prästen Wigelius reseskildring till Lönsås Underkälla – stor riksspridning
- Professor Berzelii vattenanalys av vattnet i Underkällan – som fick stor riks spridning med avskrift i alla rikstidningar
- **Ståndsperson i Bottnaryd** – Kritiskt mycket läsvärt över Källan och vattenflödet inkl värdefull info över källan. Personen är väl insatt – säkerligen närboende Enda möjlig författare är Svansö säteriägare – Enda ståndspersonen i trakten – näst högst i rang torde vara Säteriägare Axiö – Johannes Axell. (finns med i andra kommentarer). Obs – att denna okända person har fått ett eget upptryckt dokument. 1819 år skrift -

WIGELIUS, S.

Mark 1
S. 1100-1127

Såkra Underrättelser

örbrände

den röstbara

Selsokällan i Bottnaryd, nära Bönköping,

Om detta wattens undergrändade kraft samt
de hittills försporda verkningarne
af dess begagnande.

○
INNEHÅLL

- ✓ 22/7 Wigelius RESA
- ✓ Berzelii vattuprov
- ✓ Stånds person på orten
kritik över vattentav.
BPA information

M P R Ö P S N O ,

Tryckt hos P. E. Winge, 1819.

— — Swar och en, som uppå watten tror
Kan i det första kår ett Bottenaryd
sig lera,

Selst om en kårng till hjelp man får,

Som uti en fanatist yea

Om underwert wid källan spår,

Och sedan låter sig af winningslystne styra,

Sör att i allmänt tryck, en upplyst werld
till fram,

Ett fanslöst pladder skaffa fram;

Bedragarn myntet tar, den blinda hopen
dricker

Tills utaf wattensot den spricker.

Utdrag en Artikel, hwilken Profsten och
Kyrkoherden i Bostad på Dalsland,
S. Wigelius lätit, år 1818, i
Landsorternes Tidningsblad införa, för
att bibringa Allmänheten fördomsria
begrepp om Helsingvattnet i Bostnaryd.

Både före och under min afresa från Dal,
hörde jag om denna Källa de widunderligaste
berättelser. Under resan träffade jag en myc-
tenket folk på wagen till och ifrån Bostnaryd,
af hwars Källa man dels drack, dels i butel-
jer, ankare eller tunnor, hämtade watten. Dolf
mil wore tillryggalagda, då jag träffade, och
lät för mig afskrifwa, en, af någon Man-
sel, hwars namn jag glömt, från Ulricehamn,
efter den föregifna Profetisans upgift för-
fattad, och på fyra dryga ark skrifwen, Be-
rättelse om den uppenbarelse, som till Käl-
lan lockat flere hundrade menniskor från när-
mare och fjernare orter. Jag föresatte mig
då att besöka Källan, för att genom sålra
underrättelser åt alla wederbörande gifwa an-
ledning, att i saken tänka och fatta lämpli-
ga beslut.

Omtallda Berättelsen wisar alsintet, som
förräder slughet eller elaka affigter. Den har
i mina ögon inäen ting annat än hwad an-
däktigt swärmeri hos en Bondhustru och en
Manssell med Dighufwud kan åstadkomma.
Föregifne Uppenbarelsen är icke förr än i år

uppåd, och redan är den med liungelids fart, snart sagt kring hela Sticket utspridd och fanatiskt trodd. Folk samlas dit från Dal, Bohus Län, Halland, Skåne, Blekingen, Småland, Westergötland och, om jag må tro hwad man berättat, äfwen från Norrige och trettio mil på andra sidan om Stocholm. I Småland och Blekingen talade man om fattigt folk, som sålt allt hwad de ägt, för att kunna nyttja Källans watten. I Werid berättade mig trovärdigt folk allt wattenet från Källan, på Stadens Torg, såldes för 32 ß. Riksgäld kunnan.

Jag reste till Källan, som ligger en och en fjerdedel mil från Gåstgifswaregården Västra Kärr och tre och en half mil väster om Jönköping. Hela trakten hwimlade af Sjulingar, som än drucko af Källans watten, än twältade sig dermed. Många kringboende, mest Qwintfolk, hade stora Under att omtala; dock funnos äfwen Twiflare, ibland hwilla jag får nämna Gåstgifswaren i Slättång, en upplyst Hedersman, som i saken war helt och hållit. Kättare. Ingen enda kunde uppgifwa någon wid namn, som de kände wara botad. Blinde sade sig kända lindring. Ingen, att han ens till någon del återfått sin syn. Jag talte med Hustrun, som af några få lastades, men af de flesta för oflanderlig lefnad berömdes. Mig föreföll hon beskedlig, tyllåten och mycket känslöfull. På min tillfrågan, erkände hon alla uppgifne Punkter af sin Uppen-

harelse, och att en Wamsell från Ulrice-
hamn, efter hennes uppgift, författadt berät-
telsen. Att en Prestman rest öfwer 16 mil,
för att, som hon trodde, söka henne och häm-
ta watten, tycktes smickra henne, och glansen
i hennes eldiga bgon öklades. Till enskilt sam-
tal med henne war icke tillfälle. Med hen-
nes Man talade jag desto mer. Han är en
höflig, ganska tjenstfärdig, efter utseende god,
i Biblen bewandrad, klok och, det som måst
förundrade mig, från många af Allmogens
wanliga Föredomar fri, Man; men om Källan
och Lippenharelsen nödgades jag tala mycket
varsamt för att icke föda honom. Källan
innehåller intet Mineral, och des watten samt
jag till smaken ej skildt från annat godt
Källwatten. Adran är icke synnerligen stark. *Hödet*
Profetiskans Man förkade och hartsade mina
elstoswa Seltserkrus. Jag nödgades wänta
öfwer en fjerdedels timma, innan den af
Golfet ända till botten utdruckna Källan gaf
så mycket watten, att man med warsam ös-
ning kunde få något, som war rent. På
borrtrejan lömde jag genast ut på marken
åtta Krus. Ett utdracks på Slöta Prest-
gård, för att försöka des smak. Det andra
den 12 dennes af Doctor och Brunsghäternas
wid Ronneby Brunn. Allas omdöme öfwer-
ensstämde med mitt.

Att på något sätt misshandla den före-
gifna Profetiskan tror jag olämpligt i:mo e-
medan jag tror henne under sitt swärmeri wa-

ra intagen af den inbillningen, att hwad hon berättat är sant och nyttigt. — Smickrad tyckes hon wara af hedern att anses såsom Guds synnerligen förtrogna Ålfling. — 2:do emedan alla tiders erfarenhet wisar, at Förbjeljen är råttan Oljan på Swärmeriets och Fanatismens Eld, samt att swärmeri aldrig slår starkare rötter, än när någon Tragedi kommer med i spelet. Tron på Profetisan är redan öfwer all föreställning widsträckt och stark. Bergäfwes använde jag alla krafter att upplysa åtskillige af de troende, der jag framfor. Jag frågade dem hwad det skall bli af oss, om wi mera tro och lyda Råringar än Konung, Sag, Guds Ord, sundt Förnuft och Erfarenheten? Hwad kånnetecknen de hade, som förwisade dem att Hustruns berättelse war sann, icke dikt eller foster af Swärmeriets inbillning? Om icke andra Råringar på andra Orter, ifall denna wördas, tros och sökes, kunde på samma sätt dikta Uppenbarelser och fordra undergifwen tro, då inga bewis åttas och ingen orimlighet kan göra Uppenbarelsen otrolig? Huru det i Landet innan forrt skall se ut, om des Innbyggare, öfvergifwande sina Hemsyflor utarmande sitt Hus, begynna stroyka Landet omkring, söka och lyda Råringars Profetior samt förakta Öfwerhetens Bud och all Werldelig Ordning? Om det stämmer öfwerens med Guds Ord att werka följ mot den Öfwerhet som Gud oss gifwit, och afwigte finne mot Des Nådiga Författningar? Jag påminte dem om de många Uppenbarelser och

Himlabref, som utsatt daoen till Yttersta Dø-
mens ankomst. Jag bewiste, som jag tyckte,
solklart och påtagligt, orimligheten af alla
Punkterna i Profetiskans Uppenbarelse.

H. Professore och Riddaren af R. N. O.
Berzelii Bref till H. Exll. f. d.
Stats-Rådet, Landshöfdingen och Kom-
mundören m. m. H. Grefwe G. Ud-
lerparre.

Högwälborne Herr Grefwe, en af Rikets
Herrar, f. d. Stats-Råd, Landshöfding
samt Riddare och Kommendör af Kongl.
Maj:ts Orden!

Eders Excellence har tåcchts infordra mitt
yttrande öfwer bestaffenheten af ett af Eder
Excellence mig tillsändt watten från den så
kallade Wettnaryds Källa, och derjemte öns-
skat höra min tanka om de verkningar ett
sådant watten kan frambringa då det nytt-
jas såsom Brunstur. Till efterkommande här-
af, har jag med reagerande medel undersökt
detta watten och funnit det renare än större
delen af andra Källwatten. Det har wisat
sig endast innehålla litet fri Kolsyra, samt
spår af Kolsalt, och det innehåller hwarken
Jern eller Alkali. Det liknar i detta hänseende
ganska nära watten i Loka Hålsobrun. — Be-
träffande nyttan af ett sådant watten till
Brunsdrickning, må det tillåtas mig anmär-
ka, att Brunsturers helsogifwande verknin-
gar bero af twenne omständigheter. Den ena
är förändringen i lefnadsfättet under Bruns-
turen, och den andra är att en större mängd
watten dagligen passerar igenom kroppen, på
ett sådant sätt, att det måste genomlöpa blod-
kärlen, innan det från kroppen åter afskiljes.

Den werkan som här af uppkommer, tillhörer watten ensamt, och frambringas af allt rent, godt och friskt kallwatten som på lika sätt nyttjas, hwarpå bewis fortfarande erhållas i de många lyckliga kurer, som årligen göras wid Loka, Ett Itagnild och de i grannskapetkring Stockholm till Brunsdrickning nyttjade Källor, hvilka samtliga icke innehålla någonting, som utmärker dem framför större delen andra springkällor. — Åtskilliga Källors watten hysa deremot ämnen upplösta, hvilka på kroppen frambringa särskilda dem tillhöriga verkningar och lägga till werkan af wattenkuren den af ett med detsamma nyttijadt läkemedel. Sådana äro Jernet i Pyrmont, Spa, Porla, Medewi, Sättra och Kambhsa, Alkafit och salterna i Selger, Fachinger och andra watten. Och då man för den främsta, hvars bot man söker, imed wederbörlig urskilning väljer ett watten, hvars halt af främmande ämnen tillika werkar såsom ett läkemedel, så kan man wisseligen deraf wänta en större helande kraft än af kallwatten, som ej innehålla dem. Å en annan sida gifwas främper, som af de watten åtföljande läkemedlen förwärras, i ställe att botas; såsom det är allmänt bekant, att lungsigtiga och de som under en inflammatorisk disposition lida af hämorrhoider, förwärras af jernhaltiga watten, då de deremot förbättras af alkaliska och salta. — De helsosamma verkningar som genom en Brunskur med Bottnaryds watten kunna åstadkommas, till-

höra således, jemte dieten, wättnet ensamt, och skulle under lika omständigheter wiserligen lika inträffa wid hwar och en springkälla. Men wid denna werkar, för det närvarande, hos många en omständighet, hwars wälgörande inflytelse oftast är betydlig, nemligen en, af en öfwerspänd inbillning beroende öfvertygelse om ofelbarheten i wättnets verkningar. Man har derom berättat otroliga saker, hwilka det wore lika enfaldigt att tro, som orätt att förklara för osanna, innan man undersökt dem. Men utan twiwel skall erfarenheten snart tillintetgöra inbillningens trollkraft, och denna Källa troligen inom kort återtaga det rum hon bör hafwa iband användbara, men mindre utmärkta Hålsobrunnar. Med djupaste wördbad framhårdar ic.

Bref, från en i orten kring Bottnarnd
boende Stånde-person, om den berömda
Källans undergörande verkningar, m. m.

Uf allt hwad man berättat derom, att
halta, blinda och andra krumplingar samt
med sjukdomar af hwarjehanda beskaffenhet
behäftade menniskor, här blifwit funkomligt
eller till någon hufvudsaklig del förbättrade,
är mera än nittionio hundraedelar öan-
ning. Fasthelre hafwa snart sagt de fleste
som begagnat detta watten, farit härifrån
utan att röna den minsta fördelaktiga wer-
kan af wattnets bruk. Här, som wid alla
andra Hellsokällor, hafwa wäl några som
på wederbörligt sätt nyttjat wattnet, med
iakttagande af wanlig Brunsdiet, befunnit
sig bättre, men af flere hundra menniskor ^{100 hals}
som i år hitströmmat från alla wäderstreck,
hafwa ganska få begagnat det annorlunda,
än att de antingen druckit så ofta de varit
törstige, eller eljest, efter behag eller andans
ingifwelse, intagit 6, 8 a 12 glas om da-
gen, så wäl för som eftermiddagarna, och
det utan att iakttaga den minsta diet. Det
hör också till en af fördomarna om detta
watten, att man icke behöfwer iakttaga wan-
lig Brunsdiet, då man begagnar detsamma;
och denna fördom är såwida flokt beräknad,
som i annat fall wist icke 50 personer skulle
utan äfwenlyr att swälta till döds, kunnat
på stället begagna sig af wattnet; allrahelst
som snart sagt hela trakten omkring Källan
bebos af mindre bemedlad Allmoges, som icke

Man aflåta serdeles mycket matvarer, och af
drominft åstadkomma Brunsmat. Nu der-
emot har man sådan försport brist på födo-
ämnen, emedan mängden af Brunsökande
hittills bestått af Ulmoge, som ditkommit för-
sedde med Wassackar af Rött, Glåst, Öst,
Smör, Gryn, Ärtor, o. s. w. för den tid de
förefatt sig wistas der. Några få Ståndspers-
soner, euer fästheldre, Ståndspersoners Fru-
ar, hafwa wäl i år besökt Källan, och af
desse hafwa wisa inaccorderat sig hos den
enda Ståndsperson som bor nära i trakten,
men en och annan hafwa afwen måst hålla
tålgods i Boudstugorna. Den Brunsökande
Ulmogen har, i brist på andra rum bodt i
Boogar, Bader, Bagnstul och på foder-rän-
nen. Många hafwa lefwit på ordentlig fäst-
fet, samt legat under öppen himmel. Med
hward fördel de nästan oräkneliga wattenpar-
tier hwilka hämtats härifrån, blifwit beag-
nade, är mig obekant, men att dömma af
sannolika anledningar, föreställer jag mig att
requirenterne behöft samma bergfasta tro, för
att med dem göra lycka, som wattendriekare
på Kället. Forbönder, dels åtföljde af Erpe-
diter från spridda orter i Riket, dels ensam-
ne, med skriftliga rekommendationer, hafwa
hittommit, för det mesta med uselt conserve-
rade tunnor och fjerdingar hwilka luttat dels
af smäl-brännvin, dels af lurt dricka och der-
till hafwa större delen af dem, genom den
starka törstan blifwit otåta. I samma mån
wattentillgången medgifwit, hafwa fastager.

Spaus 0

oröknely:
vattengen-
tur

ne wäl blifwit näfyllde och afförde, men, som trovärdige personer berättat, hafwa wisat formän, hwilka antingen genom de otäta färlen förlorat mer eller mindre watten eller öf fört vnkull och förlorat alltsammans, erfatt förlusterne, dels ur sjön Wetteren, dels ur andra sjöar, källor eller bäckar, hwilka de passerat förbi, och således, oaktadt alla misöden, aflemnad fulla färl till requirenterne, för att wara säkra om oaffortad försön. Med allt detta öfick wäste man förutsätta de största underwerk, innan det blir troligt att det watten som hämtats från 5 till 50 mils wäg i sommarmettan, ens varit drickbart, och ännu mera om det begagnande medfört någon föredelaktig werkan för helsen. Utom dem som för eget behof hämtat eller låtit hämta watten från Källan, hafwa en hög spekulanter, (att icke säga winningsslystne äfventyrare) som drifwit handel med detta watten, icke allenast på landet och i småstäderne här omkring, utan äfwen i Stoeholm och Göttheborg med fleresstädes, skat rörelsen och spridt penningar bland Allmogon för förskande af betydliga wattenpartier. Den starka wattenätgången förorsakade i Augusti månad en sådan wattenbrist wid denna Källa, att ägaren nödgades, för att icke blifwa öfwerlupen af folk, fortyg och kreatur, i örtens Tidningar allmänneligen kungöra, det wattenhämtningen, intill det widare derom tillkännagifwes, måste inställas. Sådant oaktadt hafwa wattenhämtare dagligen infunnit sig och blifwit expedi-

Falk ping-pastur

|| x
24 Aug